

เอกสารวิชาการ
เรื่องที่ 1

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่
ด้านปศุสัตว์
กรณีศึกษา : กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท

โดย
เพ็ญแข สายเชื้อ
จิรพรรณ ทองแทน

ทะเบียนวิชาการเลขที่ :	63(2)-0216(1)-181
สถานที่ดำเนินการ	สำนักงานปศุสัตว์เขต 1
ระยะเวลาดำเนินการ	พฤษภาคม 2563 - ตุลาคม 2563
การเผยแพร่	http://region1.dld.go.th สำนักงานปศุสัตว์เขต 1 กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปีที่เผยแพร่ 2563

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์
กรณีศึกษา : กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรคร์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท

เพ็ญแข สายเชื้อ¹
จิรพรรณ ทองแพ้น²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ ของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรคร์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท รวมทั้งศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน 41 ราย รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 65.9 อายุเฉลี่ย 50.83 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 39.0 มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร ร้อยละ 95.1 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.88 คน จำนวนสมาชิก ที่เป็นแรงงานภาคเกษตรเฉลี่ย 2.34 คน มีจำนวนพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 10.18 ไร่ จำนวนพื้นที่เข้าร่วม โครงการแปลงใหญ่เฉลี่ย 4.42 ไร่ เกษตรกรมีจำนวนแพะเฉลี่ย 44.78 ตัว ส่วนใหญ่เลี้ยงแพะพันธุ์ลูกผสม รายได้จากการขายผลผลิตแพะในช่วงปีที่ผ่านมาเฉลี่ย 56,829.27 บาท และมีรายได้จากการขายมูลแพะ เฉลี่ย 1,321.95 บาท เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการในภาพรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด และมีความคิดเห็นต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อทำการ เปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ ในด้านการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และอาชีพหลักมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนิน โครงการ ในด้านการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ และด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า อายุมีผลต่อผลลัพธ์การดำเนินโครงการ ในด้านการพัฒนาคุณภาพการผลิตแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ระดับการศึกษา และ สถานภาพทางสังคมมีผลต่อผลลัพธ์การดำเนินโครงการในด้านการตลาด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ 0.05 และจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการกับผลลัพธ์ ของการดำเนินโครงการพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ ด้านการสนับสนุนการดำเนินงาน ส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ อย่างมีระดับนัยสำคัญ ทางสถิติที่ 0.05 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการ ให้ภาครัฐสนับสนุนปัจจัยการผลิตและให้ความรู้อย่างเพียงพอและเหมาะสม และควรให้เจ้าหน้าที่เข้าไป ติดตามดูแลให้คำแนะนำมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : ระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรคร์

1/ สำนักงานปศุสัตว์เขต 1 กรมปศุสัตว์

2/ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์

**Study of Factors Affecting the Implementation of the Large-Scale Livestock
Farming Promotion System Project
Case Study: Muang San Meat Goat Large-Scale Farmer Group, Sankhaburi District,
Chainat Province**

Penkhae Saichuer¹
Jeeraphan Thongthan²

Abstract

The objective of this study is to investigate the general information of farmers participating in the project and factors affecting the implementation of the large-scale livestock farming promotion system from the meat goat large-scale farmer group of Muang San, Sankhaburi district, Chainat province as well as problems, obstacles and suggestions. Data were collected from a sample group of 41 farmers participating in the project using an interview form. The data were analyzed by statistics of frequency, percentage, mean and standard deviation. Analysis of variance and multiple regression analysis were performed. It was found that most of the farmers were female, 65.9%, average age of 50.83 years, having elementary education 39.0%, the main occupation was farmers, 95.1%, with the average number of household members of 3.88, the average number of members working in agricultural sector of 2.34 people, with an average number of land holdings of 10.18 rai, and the average number of areas participating in the large-scale farming project of 4.42 rai. Farmers had an average number of 44.78 goats. Revenue from goat production during the past year averaged 56,829.27 Baht and income from sales of goat manure was 1,321.95 Baht. Farmers had the opinion on the factors affecting the overall project implementation at the highest level and on the overall outcome of the project was at a high level. When comparing farmers' opinions on factors affecting the implementation of the project classified by personal factors, it was found that gender factors affected the project implementation in term of the care of the staff was different with the statistical significance level of 0.05 and the main occupation factor affecting the project implementation in the care of staff and the use of technology and innovation at a statistically significant difference level of 0.05. When comparing the opinions of farmers on the results of the farmers project implementation classified by personal factors we found that age had different effect on project outcome in the development of production quality at a statistical significance level of 0.05. Education level and social status affected the outcome of the project in the market aspect at a statistical significance difference level of 0.05, and the analysis of the relationship between the factors affecting the project implementation and the project outcome was found. Factors affecting the implementation of the

project in the support of large-scale farming agricultural extension operations correlated with the results of the project implementation at statistically significant level of 0.05. Problems, obstacles and recommendations of the farmers were as follows; most farmers needed the government to support the production inputs and provide adequate and appropriate knowledge and the staff to do more follow up, take care and give advice.

Keywords: large-scale animal farming promotion system, Mueang San large-scale goat farmer group

---

1/ Office of Livestock Region 1 Department of Livestock Development.

2/ Information and Communication Technology Center, Department of Livestock Development.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษานี้สำเร็จได้ ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก นายประภาส ภิญโญชีพ ปศุสัตว์เขต 1 ผู้มอบโอกาสในการทำการศึกษานี้ ขอขอบพระคุณ นายวีรพงษ์ เชี่ยวบุญชี ข้าราชการบำนาญ ตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ ผู้ซึ่งกรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนการศึกษาครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ ขอขอบคุณ นายธนยศ นงบาง สัตวแพทย์ อาวุโส และนายปรีชา จันทรัตนาศรี นักวิชาการสถิติชำนาญการ ผู้ให้คำปรึกษาและให้การช่วยเหลือ ขอขอบคุณ นางสาวทัศนีย์ หมอนวด ที่ช่วยเหลือด้านข้อมูล ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวของผู้จัดทำ ผู้ซึ่งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาและมอบโอกาสที่ดีในชีวิตตลอดจนคอยสนับสนุนและเป็นกำลังใจ ขอขอบคุณนางสุกัญญา วิเชียรกร ผู้อำนวยการส่วนยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สำนักงานปศุสัตว์เขต 1 ที่สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือ และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์เขต 1 และเพื่อนๆ ทุกคน ที่เป็นกำลังใจในระหว่างทำการศึกษานี้

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการศึกษาครั้งนี้จะมีประโยชน์สำหรับผู้สนใจ

คณะผู้จัดทำ
ตุลาคม 2563

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา	2
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
1.4 กรอบแนวคิดการศึกษา	3
1.5 สมมติฐานการศึกษา	4
1.6 ขอบเขตของการศึกษา	4
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่	6
2.2 แนวคิดเกษตรแปลงใหญ่	9
2.3 โครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์	13
2.4 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มเกษตรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท	15
2.5 ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงแพะ	16
2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	22
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	22
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	22
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	24
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	24
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	24
บทที่ 4 ผลการศึกษาและอภิปรายผล	29
4.1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	29
4.2 ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับ การเกษตรแบบแปลงใหญ่ และความรู้เรื่องการเลี้ยงแพะ	39
4.3 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ	44
4.4 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ	49
4.5 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกร ต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.6 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ การดำเนินโครงการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	59
4.7 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการกับผลลัพธ์ ของการดำเนินโครงการ	67
4.8 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	68
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	69
5.1 สรุปผลการศึกษา	69
5.2 ข้อเสนอแนะ	71
บรรณานุกรม	74
ภาคผนวก	76
แบบสัมภาษณ์สำหรับการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการระบบส่งเสริม การเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ กรณีศึกษา : กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ แพะเนื้อเมืองสรรค์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท	77

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	29
4.2 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามข้อมูลส่วนตัวและลักษณะการเลี้ยง	33
4.3 จำนวนและร้อยละของความรู้ความเข้าใจหลักการและแนวคิดเกษตรแบบแปลงใหญ่	39
4.4 สรุประดับความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดเกษตรแบบแปลงใหญ่	40
4.5 จำนวนและร้อยละของความรู้เรื่องการเลี้ยงแพะ	41
4.6 สรุประดับความรู้ของเกษตรกรเรื่องการเลี้ยงแพะ	43
4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของเกษตรกร ต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนิน โครงการ โดยรวมรายด้าน	44
4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของเกษตรกร ต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนิน โครงการ จำแนกเป็นรายด้าน	45
4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ ของการดำเนิน โดยรวมรายด้าน	49
4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ ของการดำเนินโครงการ	50
4.11 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผล ต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามเพศ	52
4.12 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผล ต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามอายุ	53
4.13 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผล ต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามการศึกษา	54
4.14 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผล ต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามอาชีพ	55
4.15 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผล ต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน	56
4.16 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผล ต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามจำนวนแรงงานภาคการเกษตร	57
4.17 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผล ต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามระยะเวลาการประกอบอาชีพเลี้ยงแพะ	58
4.18 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผล ต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามสภาพทางสังคม	59
4.19 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามเพศ	60
4.20 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามอายุ	60

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
4.21	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามอายุ	61
4.22	เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามการศึกษา	62
4.23	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามการศึกษา	63
4.24	เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามอาชีพ	63
4.25	เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน	64
4.26	เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามจำนวนแรงงานภาคการเกษตร	65
4.27	เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามระยะเวลาการประกอบอาชีพเลี้ยงแพะ	66
4.28	เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามสภาพทางสังคม	67
4.29	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการกับผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ	67

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาของกระทรวง (Road map) ซึ่งมีโครงการที่สำคัญ คือการปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตร ด้านสินค้าพืช ปศุสัตว์ และประมง ประกอบกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พลเอก ฉัตรชัย สาริกัลยะ) ได้มอบนโยบายเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2558 เน้นให้ความสำคัญในเรื่องการลดต้นทุนการผลิต โดยการรวมแปลงการผลิตของเกษตรกรเป็นแปลงใหญ่จะก่อให้เกิดกิจกรรมลดต้นทุนการผลิตตามที่กำหนด และสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสในการแข่งขันให้กับสินค้าเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้กำหนดระบบการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ที่มีการบริหารจัดการร่วมกัน ให้เกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน ผลักดันให้เกษตรกรรวมกลุ่มในการผลิต เพื่อร่วมกันจัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ ราคาเป็นธรรม เพื่อลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ตลอดจนการจัดการด้านการตลาด โดยหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวก (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2559)

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559-2562 กรมปศุสัตว์ ได้ดำเนินโครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ ตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปัจจุบันมีแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ทั้งสิ้น 200 แปลง ใน 5 ชนิดสินค้าปศุสัตว์ คือ ไก่พื้นเมือง ไก่เนื้อ กระบือ และแพะ

ในพื้นที่ปศุสัตว์เขต 1 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชัยนาท เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีส่วนดำเนินการในโครงการแปลงใหญ่ดังกล่าว ภายใต้ชื่อ โครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่แพะเนื้อ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 3 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงแพะเนื้อคุณภาพจังหวัดชัยนาท ตำบลบางซุด (2) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแพะแกะนำเจริญทั่วไทย ตำบลเที่ยงแท้ (3) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแพะเนื้อเมืองสรรคบุรี ตำบลเที่ยงแท้ ร่วมกับกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงแพะ 2 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงแพะตำบลโพงาม และ (2) กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงแพะตำบลดง รวมกันเป็นกลุ่มแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรคบุรี ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 43 ราย โดยส่วนใหญ่เลี้ยงแพะเนื้อลูกผสมพันธุ์บอร์เป็นหลัก มีจำนวนแพะทั้งหมด 3,010 ตัว (สำนักงานปศุสัตว์เขต 1, 2562) ทั้งนี้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชัยนาทได้สนับสนุนปัจจัยการผลิต และถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเลี้ยงสัตว์และการบริหารจัดการแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ มีการพัฒนาแปลงใหญ่แพะเนื้อให้ได้คุณภาพและมีมาตรฐานด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) ฟาร์มที่มีระบบป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (GFM) และฟาร์มปลอดโรค ตลอดจนมีการบริหารจัดการผลผลิตและการตลาดตรงตามความต้องการของผู้บริโภค จากผลการคัดเลือกการประกวดแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ดีเด่น ประจำปี 2562 ปรากฏว่า กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรคบุรี อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ได้อันดับที่ 1 ระดับเขต และได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 2 ระดับประเทศ

จากผลการดำเนินโครงการของกลุ่มแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรคบุรี อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ดังกล่าว จึงเป็นที่มาให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ โดยศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อ

เมืองสรรค์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาโครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ ของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์แห่งอื่นๆ ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท

1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ ของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท

1.2.3 เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไข ในการดำเนินโครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ ของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท

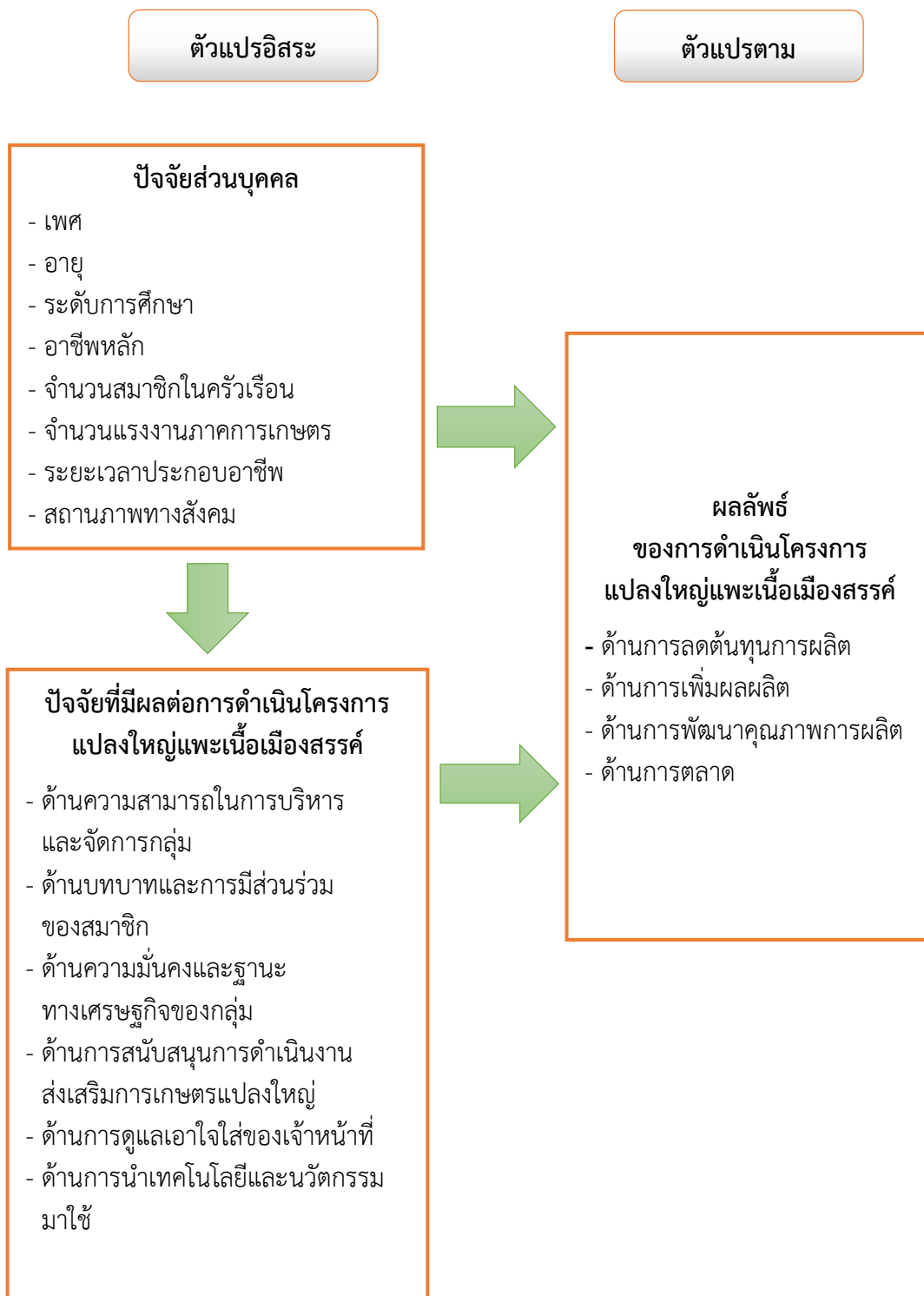
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.3.1 ทำให้ทราบข้อมูลโดยทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท รวมทั้งปัญหาอุปสรรคต่างๆ ในการดำเนินโครงการ

1.3.2 ทำให้ทราบข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ ของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท

1.3.3 ผลที่ได้จากการศึกษานำไปประกอบการพิจารณาหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินโครงการของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ให้มีประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และเกิดประโยชน์แก่เกษตรกร รวมถึงเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาโครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์แห่งอื่นๆ ต่อไป

1.4 กรอบแนวคิดการศึกษา

1.5 สมมุติฐานการศึกษา

1.5.1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสวรรค และผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสวรรค ที่แตกต่างกัน

1.5.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสวรรค มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสวรรค

1.6 ขอบเขตของการศึกษา

1.6.1 ประชากร

ประชากรในการศึกษา หมายถึง เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสวรรค อำเภอสวรรคบุรี จังหวัดชัยนาท จำนวน 43 ราย

1.6.2 กลุ่มตัวอย่าง

เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสวรรค อำเภอสวรรคบุรี จังหวัดชัยนาท จำนวน 41 ราย กำหนดขนาดโดยใช้ตารางคำนวณของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970)

1.6.3 ตัวแปรที่ศึกษา

การกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาจะกำหนดตัวแปร 2 ลักษณะ ดังนี้

1.6.3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ประกอบด้วย

1) ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานภาคการเกษตร ระยะเวลาประกอบอาชีพ สถานภาพทางสังคม

2) ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสวรรค ประกอบด้วย ปัจจัยด้านความสามารถในการบริหารจัดการและจัดการของกลุ่ม ด้านบทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของกลุ่ม ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ ด้านการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ และด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้

1.6.3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ประกอบด้วย

1) ข้อมูลผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสวรรค ได้แก่ ด้านการลดต้นทุนการผลิต ด้านการเพิ่มผลผลิต ด้านการพัฒนาคุณภาพการผลิต และด้านการตลาด

1.6.5 ระยะเวลาในการดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้ใช้เวลาในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2563 ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2563 รวมระยะเวลา 6 เดือน

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.7.1 เกษตรแปลงใหญ่ หมายถึง การส่งเสริมการเกษตรที่ยึดพื้นที่ (Area Base) เป็นหลักในการดำเนินงานในลักษณะบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้จัดการพื้นที่เป็นผู้บริหารจัดการทุกกิจกรรมตลอดห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain)

1.7.2 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ หมายถึง เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสวรรค อำเภอสวรรคบุรี จังหวัดชัยนาท

1.7.3 โครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ หมายถึง โครงการที่กรมปศุสัตว์ดำเนินการภายใต้นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ส่งเสริมให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์มีการรวมกลุ่มการผลิต การบริหารจัดการร่วมกัน และสนับสนุนและส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรของเกษตรกรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรและเพิ่มรายได้ของเกษตรกร

1.7.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ หมายถึง ปัจจัยด้านความสามารถในการบริหารและจัดการของกลุ่ม ด้านบทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของกลุ่ม ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ ด้านการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ และด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้

1.7.5 ผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ หมายถึง ผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ ของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่พะเยาเนื้อเมืองสรรค์ อำเภอสร้อยบุรี จังหวัดชัยนาท ประกอบด้วย ด้านการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพการผลิต และด้านการตลาด

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาหัวข้อเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ กรณีศึกษา : กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ผู้ศึกษาได้มีการนำแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาใช้เพื่อเป็นแนวทางการศึกษาดังนี้

ตอนที่	2.1	แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่
ตอนที่	2.2	แนวคิดเกษตรแปลงใหญ่
ตอนที่	2.3	โครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์
ตอนที่	2.4	ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท
ตอนที่	2.5	ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงแพะ
ตอนที่	2.6	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่

ผลการทบทวนเอกสารข้อมูล “เศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่” (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2550) พบว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9) ที่พระราชทานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 หรือ 46 ปีที่ผ่านมา โดยที่แนวคิดดังกล่าวตั้งอยู่บนรากฐานของภูมิสังคมของไทยเป็นแนวทางการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกัน ในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรม เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ซึ่งจะนำไปสู่ความสุขในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง โดยความหมายและสาระสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้

เศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นให้ผู้ผลิต หรือผู้บริโภค พยายามเริ่มต้นผลิต หรือบริโภคภายใต้ขอบเขตข้อจำกัดของรายได้ หรือทรัพยากรที่มีอยู่ไปก่อน ซึ่งก็คือหลักในการลดการพึ่งพา เพิ่มขีดความสามารถในการควบคุมการผลิตได้ด้วยตัวเอง และลดภาวะการเสี่ยงจากการไม่สามารถควบคุมระบบตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เศรษฐกิจพอเพียง สามารถประยุกต์ใช้ได้ทุกระดับ ทุกสาขา ทุกภาคของเศรษฐกิจ ไม่จำเป็นต้องจำกัดเฉพาะแต่ภาคเกษตร หรือ ภาคชนบท แม้แต่ภาคการเงิน ภาคอสังหาริมทรัพย์ และการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ โดยมีหลักการที่คล้ายคลึงกันคือ เน้นการเลือกปฏิบัติอย่างพอประมาณ มีเหตุผล และสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ตนเองและสังคม

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบไปด้วยคุณสมบัติ 3 ประการ ดังนี้

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

ภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

โดยมีเงื่อนไขของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ อยู่ในระดับพอเพียง 2 ประการ ได้แก่

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

รูปที่ 2-1 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ทฤษฎีที่เป็นตัวอย่างของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ที่เด่นชัดที่สุด คือ **ทฤษฎีใหม่** ซึ่งสาระสำคัญของทฤษฎีใหม่ สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ความสำคัญของทฤษฎีใหม่

- บริหารจัดการที่ดินแปลงเล็กเพื่อประโยชน์สูงสุดของเกษตรกร
- คำนวณปริมาณน้ำที่จะกักเก็บให้เพียงพอต่อการเพาะปลูกตลอดปี
- วางแผนพัฒนาที่สมบูรณ์แบบสำหรับเกษตรกรรายย่อย เป็น 3 ระดับชั้นอย่างชัดเจนและเชื่อมโยงกัน

ทฤษฎีใหม่ขั้นต้น

- เป้าหมาย : เกษตรกรมีผลผลิตพอกินตลอดปี
- กิจกรรมสำคัญ : แบ่งการใช้ประโยชน์ที่ดินออกเป็น 4 ส่วน
  - ส่วนที่ 1 : 30% ขุดสระกักเก็บน้ำฝนใช้ทั้งปี เลี้ยงสัตว์/พืชน้ำ
  - ส่วนที่ 2 : 30% ปลูกข้าว

- ส่วนที่ 3 : 30% ปลุกพืชหลังนา
- ส่วนที่ 4 : 10% ที่อยู่อาศัย โรงเรือน เลี้ยงสัตว์
- ตัวชี้วัดความสำเร็จ
  - เกษตรกรพอกินตลอดปี
  - ลดรายจ่าย
  - เพิ่มรายได้จากผลผลิตที่เกินบริโภค (ถ้ามี)
- ปัจจัยสู่ความสำเร็จ/ ปัจจัยที่จะทำให้ยั่งยืนหยุดในระดับนี้ได้
  - เกษตรกรส่วนใหญ่เข้าใจในหลักการและปฏิบัติได้

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 2

- เป้าหมาย : ชุมชนเข้มแข็ง ไม่เบียดเบียนกัน แบ่งปันและใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อลดต้นทุน/เพิ่มผลผลิต
- กิจกรรมสำคัญ : ชุมชนร่วมแรงและแบ่งปันทรัพยากรต่อไป
  - การผลิต : ร่วมแรงกันผลิตตั้งแต่ หาพันธุ์พืช เตรียมดิน น้ำ
  - การตลาด : เมื่อได้ผลผลิตแล้ว ต้องหาและใช้โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ร่วมกัน เช่น ใช้ลานตากข้าวร่วมกัน ห้างข้าว/เครื่องสีข้าวรวม และร่วมกันจำหน่ายผลผลิตให้ได้ราคาดี
  - การเป็นอยู่ : มีปัจจัยพื้นฐานเช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ฯลฯ
  - สวัสดิการ : ชุมชนมีสถานีนามัย มีกองทุนไว้กู้ยืม
  - การศึกษา : ชุมชนมีบทบาทส่งเสริมการศึกษา เช่น กองทุนเพื่อการศึกษาของเยาวชนในพื้นที่
  - สังคมและศาสนา : ชุมชนเป็นที่รวมในการพัฒนาจิตใจ
- ตัวชี้วัดความสำเร็จ
  - ผลผลิตชุมชนเพิ่มขึ้น และราคาผลผลิตสูงขึ้น
  - มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนปัจจัยการผลิตในชุมชน
- ปัจจัยสู่ความสำเร็จ/ปัจจัยที่จะทำให้ยั่งยืนหยุดในระดับนี้ได้
  - กิจกรรมทั้งหมดต้องได้รับความร่วมมือจากสมาชิกในชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งส่วนราชการ มูลนิธิ และเอกชน โดยเฉพาะการสร้างแหล่งกักเก็บน้ำ

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 3

- เป้าหมาย : เครือข่ายสังคมใหญ่เข้มแข็ง (ชุมชน องค์กร ธุรกิจ) แบ่งปัน ช่วยเหลือกัน ถ่ายทอดภูมิปัญญา เงินทุน/เทคโนโลยี เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน
- กิจกรรมสำคัญ : ชุมชนเชื่อมโยงกับเครือข่ายต่างๆ เพื่อ
  - รวมกันเป็นสหกรณ์ขายส่งเครื่องมืออุปกรณ์
  - เชื่อมโยงกับแหล่งทุน สามารถเพิ่มศักยภาพในการผลิต
  - เชื่อมโยงกับภาคเอกชน รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี สำหรับการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์
  - ร่วมมือกันขายผลผลิตตรงไปยังบริษัทผู้ซื้อรายใหญ่
- ตัวชี้วัดความสำเร็จ
  - ผลผลิตชุมชนมีมูลค่าสูงขึ้น

ผลจากการทบทวนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่สามารถสรุปได้ว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งเน้นให้มีการผลิตและบริโภคตามศักยภาพของพื้นที่ เท้าทันการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยอยู่บนหลักของความพอประมาณ ความมีเหตุผล

มีภูมิคุ้มกัน บนเงื่อนไขของความรู้และคุณธรรม ซึ่งเมื่อนำไปปรับใช้เป็นทฤษฎีใหม่ ก็จำแนกการพัฒนาในแต่ละระดับโดยมีเป้าหมายในแต่ละระดับอย่างชัดเจน ได้แก่ ความพอเพียงในระดับครัวเรือน ความพอเพียงในระดับชุมชน และความพอเพียงในระดับพื้นที่

2.2 แนวคิดเกษตรแปลงใหญ่

ที่มาของเกษตรแปลงใหญ่

จากการที่โครงสร้างภาคการเกษตรของไทย ส่วนใหญ่เป็นครัวเรือนเกษตรกรรายย่อยที่มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรขนาดเล็ก ลักษณะการผลิตต่างคนต่างทำ การดำเนินการลักษณะดังกล่าวทำให้ภาคเกษตรต้องเผชิญกับปัญหาและข้อจำกัดต่างๆ ส่งผลต่อรายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกร เช่น ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตสูง ค่าจ้างแรงงานสูง ขาดแคลนแรงงาน ผลผลิตไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด อำนาจการต่อรองด้านการตลาด และปัญหาด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี ยังเข้าไม่ถึงเกษตรกรเท่าที่ควร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้กำหนดแนวทางการพัฒนาโดยมีโครงการสำคัญคือ การปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตร ให้มีความสำคัญในเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ได้แก่ ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตต่อพื้นที่ พัฒนาคุณภาพมาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาด การรวมกลุ่มการผลิต มีการบริหารจัดการร่วมกัน และสร้างเครือข่ายที่มีการเชื่อมโยงและเกื้อกูลกัน ภายใต้การสนับสนุนของทุกหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรและเพิ่มรายได้ของเกษตรกร ตลอดจนดูแลคุณภาพชีวิตของเกษตรกร โดยจัดทำโครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ที่มีเกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน ผลักดันให้เกษตรกรรวมกลุ่มและมีการบริหารจัดการร่วมกันเพื่อลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตลอดจนด้านการตลาด ตามยุทธศาสตร์ 20 ปี ของรัฐบาล ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ จำนวน 14,500 แปลง และจำนวนพื้นที่ 90 ล้านไร่ ในปี พ.ศ. 2580

จากการที่ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตอาหารที่สำคัญของโลก แต่ที่ผ่านมาภาคเกษตรของประเทศไทยยังต้องเผชิญกับปัญหาทางการผลิตสินค้าเกษตร ทั้งในด้านของความเชื่อมโยงของทรัพยากร ปัญหาภัยแล้งและอุทกภัย ปัญหาด้านราคาสินค้าที่มีความผันผวน ปัญหาหนี้ครัวเรือน เกษตรกรอยู่ในระดับสูง รวมไปถึงปัญหาด้านการผลิตที่ยังมีประสิทธิภาพการผลิตต่ำ ส่งผลให้ภาครัฐมีความพยายามที่จะเข้ามาแก้ปัญหาดังกล่าว เพื่อให้ประชาชนในภาคเกษตรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและสามารถทำการผลิตได้อย่างยั่งยืน ประกอบกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พลเอก ฉัตรชัย สาริกัลยะ) ได้มอบนโยบาย เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2558 เน้นให้ความสำคัญในเรื่องการลดต้นทุนการผลิต โดยการรวมแปลงการผลิตของเกษตรกรเป็นแปลงใหญ่ เพื่อก่อให้เกิดกิจกรรมลดต้นทุนการผลิตตามที่กำหนด และสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้นำเสนอแนวทางการลดต้นทุนการผลิต และการเพิ่มโอกาสในการแข่งขันภาคเกษตรด้วยระบบการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยมีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้ขับเคลื่อนการแก้ปัญหาที่สำคัญ ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาของกระทรวง (Road Map) โดยมีโครงการที่สำคัญคือ การปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรด้านสินค้าพืช ปศุสัตว์ และสินค้าประมง โดยมีการดำเนินการมาตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2558 และในการปรับโครงสร้างการผลิตนั้นจะให้ความสำคัญในเรื่องของการลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรรายย่อย เพิ่มผลผลิตต่อไร่ เพิ่มศักยภาพโดยการรวมแปลงเป็นแปลงใหญ่ ก่อให้เกิดกิจกรรมลดต้นทุนการผลิต รวมทั้งเป็นการเพิ่มโอกาสในการแข่งขันให้กับสินค้าเกษตร

รูปที่ 2-2 แนวคิดการปฏิรูปการเกษตร ของพลเอกฉัตรชัย สาริกัลยะ (รมว.กษ.)

แนวคิดระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

การส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่เป็นการส่งเสริมการเกษตรที่ยึดพื้นที่ (Area base) เป็นหลัก ในการดำเนินงานในลักษณะบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้จัดการพื้นที่เป็นผู้บริหารจัดการกิจกรรมตลอดห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) (กรมส่งเสริมการเกษตร 2558:1) การดำเนินการส่งเสริมการเกษตรให้เป็นแปลงใหญ่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการพัฒนาการและสหกรณ์ของจังหวัด ทั้ง 77 จังหวัด คัดเลือกพื้นที่ที่มีศักยภาพในการดำเนินการ กำหนดสินค้า และกำหนดตัวผู้จัดการแปลง พร้อมรายละเอียดขนาดพื้นที่งบประมาณ ส่งให้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการขับเคลื่อนระบบการส่งเสริมการเกษตรให้เป็นแปลงใหญ่และการปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตร เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2558 กรมส่งเสริมการเกษตรได้เตรียมการเพื่อรองรับการส่งเสริมการเกษตรในลักษณะแปลงใหญ่โดยได้นำวิธีทำงานรูปแบบ MRCF system (คือกระบวนการทำงานของนักส่งเสริมการเกษตรในการเข้าไปปฏิบัติงานในลักษณะสร้างการเรียนรู้และมีส่วนร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่อย่างมีจุดมุ่งเน้นที่ชัดเจน ภายใต้ศักยภาพความพร้อม และความต้องการของพื้นที่ เกษตรกร และชุมชน) ขับเคลื่อนการดำเนินงานด้วยกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วม และใช้พื้นที่เป็นศูนย์กลางการพัฒนามองเป้าหมาย พื้นที่ คน สินค้า เข้าด้วยกันโดยกำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาพื้นที่นั้นๆ ซึ่งได้แนวทางและเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน โดยมีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เป็นแหล่งเรียนรู้การผลิตทางการเกษตรที่ตอบสนองกับชุมชน ในการพัฒนาเกษตรกรให้สามารถดำเนินการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของตลาด รวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้และการสนับสนุนการส่งเสริมให้เกษตรกรได้มีการรวมกลุ่มและรวมพื้นที่ดำเนินการในลักษณะแปลงขนาดใหญ่

อภิชาติ พงษ์ศรีหตุลชัย (2558) กล่าวว่า ระบบการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป็นรูปแบบการส่งเสริมการเกษตรอย่างหนึ่ง ซึ่งมีขอบเขตกว้างขวางและครบวงจรมากกว่าการจัดทำแปลงสาธิตแปลงใหญ่ โดยจะครอบคลุมตั้งแต่การผลิตไปจนถึงการตลาดและการรวมกลุ่มของเกษตรกรที่มี

พื้นที่ติดต่อกัน ส่วนการจัดทำแปลงสาธิตแปลงใหญ่จะเน้นเฉพาะด้านเทคโนโลยีการเกษตรแบบแปลงใหญ่ไม่ใช่การรวมกลุ่มเฉพาะคน (เกษตรกร) เท่านั้น แต่เป็นการรวมพื้นที่เข้าด้วยกันแต่เกษตรกรแต่ละรายยังคงมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเช่นเดิม

การทำเกษตรแปลงใหญ่ มีวัตถุประสงค์หลายประการ ดังนี้

1. เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการผลิต โดยเกษตรกร และ/หรือองค์กรเกษตรกรในพื้นที่และกิจการที่ติดต่อกันเป็นแปลงใหญ่

2. ทำให้เกิดเศรษฐกิจขนาดใหญ่ (Economy of Scale) เพื่ออำนาจการต่อรองของเกษตรกรตลอดกระบวนการผลิต (Production Process) และห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ได้แก่ การจัดการปัจจัยการผลิต การผลิต เทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวการจัดการหลังการผลิต การแปรรูปเบื้องต้น และการตลาด

3. ทำให้เกิดความสะดวกในการรวบรวมสรรพกำลังของหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในภูมิภาคทุกหน่วยงาน เพื่อระดมให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมในแปลงที่กำหนดใช้ระบบการส่งเสริมเป็นแปลงใหญ่ในแต่ละจังหวัด

เป้าหมายการทำการเกษตรแปลงใหญ่

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้ระบุเป้าหมายของการทำการเกษตรแปลงใหญ่ไว้ ดังนี้

1. ดำเนินการในพื้นที่เป้าหมาย อาทิ พื้นที่ในเขตชลประทาน พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน พื้นที่ในเขตสหกรณ์นิคม และพื้นที่เกษตรกรทั่วไป ตามที่คณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ ที่มีศักยภาพ เพื่อดำเนินการใน 77 จังหวัด

2. มีการกำหนดเป้าหมายการผลิต การถ่ายทอดเทคโนโลยี การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุกขั้นตอน ตั้งแต่การผลิตจนถึงตลาดทุกแห่ง

3. มีข้อมูลเบื้องต้นและมีการประเมินผลโครงการทุกปีการผลิต

4. ผลิตผู้จัดการภาครัฐและเอกชนรวมทั้งเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer เป็นแหล่งส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีทั้งภาครัฐและเกษตรกรในพื้นที่ให้ได้ประโยชน์สูงสุด

5. มุ่งสรรพกำลังของภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ส่งเสริมระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อให้เห็นผลและเกิดการขยายผล

6. ต้องพิสูจน์ได้ว่าการลดต้นทุนการผลิตต่อหน่วยผลผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและเกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยี

องค์ประกอบของการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่

องค์ประกอบของการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ประกอบด้วย (กรมส่งเสริมการเกษตร 2558: 5)

1. ผู้จัดการพื้นที่ (Field manager) คือ นักส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ (เกษตรอำเภอ) ทำหน้าที่บริหารจัดการพื้นที่ทุกกิจกรรมตลอดห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain)

2. พื้นที่แปลงใหญ่เป็นการรวมแปลงเล็กของเกษตรกร ให้มีพื้นที่ขนาดใหญ่ในการรวมกันผลิต โดยมีผู้จัดการพื้นที่เป็นผู้บริหารจัดการแปลง

3. เกษตรกร เป็นการรวมกลุ่มเกษตรกรเจ้าของแปลง เพื่อให้มีการร่วมกันศึกษาวิเคราะห์ และกำหนดเป้าหมายการผลิตการตลาด จัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกันกับเทคโนโลยีที่ใช้ปัจจัยการผลิตต่างๆ ฯลฯ และดำเนินการตามแผน

4. การบริหารจัดการแปลง โดยผู้จัดการพื้นที่ จะต้องเป็นบริหารจัดการแปลงทุกกิจกรรมตลอดห่วงโซ่อุปทาน เช่น เชื่อมโยงการตลาด การจัดการปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและเทคโนโลยี

การจัดการกระบวนการผลิตและการตลาด ฯลฯ เพื่อให้มีการดำเนินกิจกรรมตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรมส่งเสริมการเกษตร (2558:5) ได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการไว้ ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินงานของการทำเกษตรแปลงใหญ่

1. คัดเลือกพื้นที่ ให้มีขนาดเหมาะสม ขึ้นอยู่กับชนิดสินค้า ชีตความสามารถของเจ้าหน้าที่ และปริมาณความต้องการของตลาด มีทำเลที่ตั้งเหมาะสม คมนาคมสะดวกพอสมควรมีความเหมาะสมในทางกายภาพ ดิน/น้ำ /ภูมิอากาศ ความสามารถและประสบการณ์ของเกษตรกร ลักษณะการถือครอง ต้องไม่อยู่ในพื้นที่ที่ผิดกฎหมาย ความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ ภูมิภาค ความเข้มแข็งขององค์กรเกษตรกร
2. จัดทำข้อมูลเกษตรกร พื้นที่โครงการและการผลิต
3. กำหนดเป้าหมายการผลิต
4. วางแผนการผลิต
5. วางแผนด้านการตลาด จัดการปัจจัยการผลิต เฝ้าระวังการจัดการแหล่งผลิต
6. ผลิตและควบคุมการผลิต
7. การผลิตผลิตภัณฑ์อย่างง่ายถ้ามี
8. ตลาด
9. ให้ความช่วยเหลือด้านอื่นๆ ที่จำเป็นและเหมาะสม
10. ประเมินผล ปรับปรุง ขยายพื้นที่ในปีต่อไป

วิธีการดำเนินงาน

1. กำหนดพื้นที่เป้าหมาย จังหวัด/อำเภอ คัดเลือกพื้นที่ดำเนินการที่มีความพร้อมในการจัดทำแปลงใหญ่ จำนวน 219 จุด ใน 77 จังหวัด 13 ชนิดพืช โดยพิจารณาจากพื้นที่นำร่องตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ (MRCF) และการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร นำมาขยายผลเป็นแปลงใหญ่ โดยกำหนดให้เกษตรกรอำเภอ เป็นผู้จัดการพื้นที่

2. กำหนดแนวทางการดำเนินงาน ส่วนกลาง จัดสัมมนาเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงาน วัตถุประสงค์เพื่อระดมความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์และร่วมกันกำหนดแนวทางในการดำเนินงานและติดตามประเมินผลการส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่ การสัมมนาครั้งนี้ จะเป็นการสร้างแนวทางการทำงานที่ชัดเจนให้แก่เจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตรต่อไปและจัดทำคู่มือการดำเนินงาน

3. ชี้แจงทำความเข้าใจ ส่วนกลางจัดสัมมนาเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจในการดำเนินงาน การส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่ให้แก่ผู้จัดการพื้นที่ วัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่เจ้าหน้าที่เขต จังหวัดและผู้เกี่ยวข้อง ในการดำเนินงาน

4. ประชาสัมพันธ์ มีการประชาสัมพันธ์ในทุกกระดับ โดยการจัดนิทรรศการ และจัดทำสื่อการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสาร สื่อ วีดิทัศน์ ฯลฯ

ดังนั้น สรุปได้ว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปัจจุบันมีบทบาทต่อการกำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานของประเทศไทย ทั้งในระดับภาครัฐ เอกชนและระดับบุคคล ซึ่งการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เห็นเด่นชัดและเป็นรูปธรรมที่สุด คือ แนวทาง “เกษตรทฤษฎีใหม่” เพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรให้สามารถผ่านจากการขาดแคลนน้ำและอุทกภัยได้ โดยไม่เดือดร้อน และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างพออยู่ พอกินในทฤษฎีใหม่ขั้นต้น และสามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรจากทฤษฎีใหม่ขั้นก้าวหน้า (ขั้นที่ 2 และขั้นที่ 3) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด

ของระบบเกษตรแปลงใหญ่ที่เน้นการผลิตสินค้าทางการเกษตรเป็นกลุ่ม เพื่อจัดจำหน่ายและให้ภาครัฐรวมทั้งเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการพัฒนาและจัดตั้งเป็นธนาคาร สินค้าเกษตรของผลผลิตสินค้าเกษตรแปลงใหญ่ ดังนั้น หากวิเคราะห์และสังเคราะห์ความหมายเชิงนโยบายระหว่างเกษตรแปลงใหญ่กับเกษตรทฤษฎีใหม่แล้ว จะทำให้ทราบว่าระบบการทำเกษตรทั้ง 2 แบบ มีความเหมือนและสอดคล้องกัน ซึ่งหากเกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจถึงระบบการทำเกษตรทั้ง 2 แบบอย่างถูกต้องแล้วสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรมเกษตรแปลงใหญ่ตามวิถีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือกำหนดเป็นนโยบาย เพื่อส่งเสริมให้กับเกษตรกร ซึ่งเชื่อได้ว่า จะทำให้เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมและส่งผลให้ระบบการเกษตรของไทยพัฒนาก้าวหน้าต่อไปได้ในอนาคต

2.3 โครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์

กรมปศุสัตว์ได้ดำเนินการภายใต้นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส่งเสริมให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์มีการรวมกลุ่มการผลิต การบริหารจัดการร่วมกัน สนับสนุนและส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรของเกษตรกรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรและเพิ่มรายได้ของเกษตรกร ระบบการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์จะช่วยผลักดันให้เกษตรกรรวมกลุ่มในการผลิตเพื่อร่วมกันจัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพบริหารจัดการร่วมกัน ตลอดจนการจัดการด้านการตลาดเพื่อนำไปสู่การตลาดเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มโอกาสในการแข่งขัน โดยหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวก โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์มีการรวมกลุ่มและบริหารจัดการร่วมกันรวมกันผลิตเพื่อให้เกิดการรวมกันจำหน่าย โดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน 2) เพื่อให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์สามารถลดต้นทุนการผลิตและมีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีคุณภาพได้มาตรฐาน ภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน มีเป้าหมายในการดำเนินงานแปลงใหญ่ปศุสัตว์ทั้งหมด จำนวน 200 แปลง (กรมปศุสัตว์, 2561)

หลักการและแนวคิดในการดำเนินการ

การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป็นระบบการส่งเสริมการเกษตรที่ยึดพื้นที่เป็นหลักในการดำเนินงานในลักษณะบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมไปกับการร่วมมือร่วมใจของเกษตรกรที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มการผลิต มีผู้จัดการแปลงเป็นผู้บริหารจัดการพื้นที่ ในทุกกิจกรรมตลอดห่วงโซ่อุปทานโดยคำนึงถึงหลักการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาในการจัดการส่งเสริมตามระบบการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ได้แก่

1. มีการผลิตในพื้นที่เหมาะสม ตามข้อมูลแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri Map) หรือเป็นพื้นที่ที่สามารถปรับปรุงและพัฒนาได้
2. มีขนาดการผลิตที่คุ้มค่าต่อการลงทุน (Economy of Scale) สามารถใช้ปัจจัยการผลิตร่วมกันจากการรวมซื้อรวมขาย การใช้หรือเครื่องมือ/อุปกรณ์/เครื่องจักรกล ร่วมกันได้อย่างคุ้มค่า ซึ่งจะส่งผลให้ต้นทุนการผลิตลดลง
3. มีกระบวนการกลุ่มที่เข้มแข็ง เช่น กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน หรือสหกรณ์ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และง่ายต่อการเข้าถึงการส่งเสริม สนับสนุนจากภาครัฐ ทั้งด้านองค์ความรู้ แหล่งทุน ให้เกิดการพัฒนาที่เข้มแข็งต่อไปในอนาคต
4. มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมหรือนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการผลิต
5. มีช่องทางการตลาดรองรับ และสามารถเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาตลาดให้กว้างขวางและหลากหลายยิ่งขึ้น

6. มีปัจจัยพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ/ปริมาณน้ำเพียงพอต่อการผลิต
7. มีการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ เข้ามาใช้พัฒนาการผลิต
8. มีการกำหนดมาตรฐานการผลิต และเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบ รับรองสินค้าที่สามารถทำได้หรือเป็นที่ต้องการของตลาด
9. มีการกำหนดเป้าหมายและแผนปฏิบัติการ รวมทั้งการจัดทำแผนธุรกิจของกลุ่มที่ชัดเจน
10. ผู้จัดการแปลงที่มีศักยภาพและสามารถบริหารจัดการร่วมกับคณะกรรมการในการบริหารจัดการแปลงใหญ่ได้

หลักเกณฑ์และเงื่อนไข

เกษตรกรสมัครใจ รวมกลุ่มและเข้าร่วมดำเนินการ ภายใต้หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และเป้าหมายของแปลงใหญ่ พร้อมทั้งจะพัฒนาการผลิตและการตลาดร่วมกัน โดยการมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการพัฒนา เป็นการรวมแปลงผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน แปลงไม่จำเป็นต้องอยู่ติดกันเป็นผืนเดียวแต่ควรอยู่ภายในชุมชนที่ใกล้เคียงกัน สินค้าควรเป็นสินค้าหลักของเกษตรกร พื้นที่ที่มีความเหมาะสม มีศักยภาพที่จะพัฒนาในเชิงเศรษฐกิจ และสามารถบริหารจัดการได้

ขนาดพื้นที่และจำนวนเกษตรกร จำแนกเป็น 3 ประเภทสินค้า ดังนี้

1. ข้าว พืชไร่ ปาล์มน้ำมัน และยางพารามีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 300 ไร่ และเกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 30 ราย
2. ไม้ผล พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ สมุนไพร หรือพืชอื่นๆ มีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 300 ไร่ หรือเกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 30 ราย
3. ประมง ปศุสัตว์ ฝูง และแมลงเศรษฐกิจ มีเกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 30 ราย หรือมีจำนวนมีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 300 ไร่ หรือจำนวนสัตว์ไม่น้อยกว่า 300 หน่วย โดยคิดจำนวนหน่วยตามชนิดสินค้า ดังนี้

- โค 1 ตัว	เท่ากับ	0.65	หน่วย
- กระบือ 1 ตัว	เท่ากับ	0.70	หน่วย
- แพะ แกะ 1 ตัว	เท่ากับ	0.10	หน่วย
- สัตว์ปีก 1 ตัว	เท่ากับ	0.010	หน่วย
- ฝูงพันธุ์/ฝูงโพรง/ชันโรง 1 ฝูง	เท่ากับ	0.6	หน่วย
- จิ้งหรีด 1 บอ	เท่ากับ	0.6	หน่วย

หมายเหตุ: การรวมกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ พื้นที่ทำการเกษตรควรอยู่ในอำเภอเดียวกัน เพื่อให้ง่ายต่อการบริหารจัดการ หากมีความจำเป็นต้องรวมพื้นที่ข้ามอำเภอให้ผู้จัดการแปลงเสนอแนวทางการบริหารจัดการแปลงที่ชัดเจนให้ คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จ พิจารณาตามความเหมาะสม ต่อไป

การเข้าร่วมการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

การเตรียมการ

1. เจ้าหน้าที่ของรัฐ/เอกชน ศึกษาทำความเข้าใจหลักเกณฑ์ เงื่อนไข ขั้นตอนการดำเนินงาน วิธีการเข้าร่วมการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินงาน
2. เกษตรกร/องค์กรเกษตรกร ศึกษาทำความเข้าใจหลักการ วิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ และประเมินศักยภาพตนเอง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการตามความสมัครใจ

การสมัครเข้าร่วมการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

เกษตรกร/องค์กรเกษตรกร ที่สนใจเข้าร่วมการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ สามารถยื่นใบสมัครได้ที่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ สำนักงานประมงอำเภอ สำนักงานสหกรณ์จังหวัด ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์วิจัยข้าว เป็นต้น ตามแบบบันทึกที่กำหนด พร้อมจัดทำข้อมูลโครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่มส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ได้แก่ รายชื่อประธานกลุ่ม ผู้จัดการแปลงและสมาชิกกลุ่มตามแบบบันทึกที่กำหนดการเข้าร่วมมี 2 ลักษณะ คือ

1. เกษตรกร/องค์กรเกษตรกรที่สนใจรวมตัวกันตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด และสมัครเข้าร่วมการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

2. หน่วยงานหรือองค์กรที่รับผิดชอบ เสนอเกษตรกร/องค์กรเกษตรกรที่มีศักยภาพ มีคุณสมบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด และสมัครเข้าร่วมการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

การตรวจสอบข้อมูล

หน่วยงานหรือองค์กรที่รับสมัคร ทำการตรวจสอบเอกสารและข้อมูลเบื้องต้นให้ครบถ้วนและส่งให้เลขาธิการคณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและการแก้ไขปัญหาภาคการเกษตรระดับจังหวัด

การพิจารณา

คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จ ทำการพิจารณา ตรวจสอบคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข พร้อมทั้งพิจารณาผู้จัดการแปลง ทั้งนี้ผู้จัดการแปลงอาจเป็นเจ้าหน้าที่หรือเกษตรกร ที่มีเจ้าหน้าที่ภาครัฐเป็นพี่เลี้ยง หรือผู้แทนภาคเอกชนร่วมกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐในกรณีที่เป็นแปลงใหญ่เกษตรสมัยใหม่ที่มีเอกชนเข้าร่วมในการบริหารจัดการเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เป็นพี่เลี้ยงหรือทำงานร่วมกับภาคเอกชน ให้พิจารณาตามภารกิจที่เกี่ยวข้อง

ผลการพิจารณาให้การรับรอง

ผ่านการรับรอง

คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จ แจ้งผลการรับรองให้คณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดและหน่วยงานที่รับสมัครทราบผลการพิจารณา พร้อมทั้งแจ้งกรมส่งเสริมการเกษตรทราบ เพื่อขึ้นทะเบียนเป็นแปลงใหญ่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ไม่ผ่านการรับรอง

คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จ แจ้งผลการพิจารณาให้หน่วยงานที่รับสมัครทราบ เพื่อแจ้งเกษตรกร/องค์กรเกษตรกรทำการปรับปรุง แก้ไขให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเข้าร่วมการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

2.4 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชัยนาท ได้รวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ดังนี้

ความเป็นมา

เกษตรกรอำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรแบบรายครัวเรือนหรือเกษตรกรรายย่อย การผลิตด้านการเกษตรเป็นการผลิตลักษณะต่างคนต่างทำ การดำเนินการลักษณะดังกล่าว

ทำให้ต้องเผชิญกับปัญหาและข้อจำกัดต่างๆ ตลอดจนกระบวนการผลิต ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตราคาไม่แน่นอน พบปัญหาด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ยังไม่เข้าถึงตัวเกษตรกรได้เท่าที่ควร ซึ่งผลกระทบต่อรายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกร ดังนั้นแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ คือเกษตรกรควรมีการรวมกันเป็นกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันผลิต ร่วมกันจำหน่าย

ในอดีตที่ผ่านมา รูปแบบการเลี้ยงแพะในพื้นที่อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท เป็นการเลี้ยงแบบต่างคนต่างเลี้ยงไม่มีการรวมกลุ่ม ซึ่งเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะจะประสบปัญหาหลายๆ ด้าน เช่น ขาดความรู้ ขาดความเข้าใจในเรื่องการควบคุมและการป้องกันโรคระบาด ขาดวัสดุอุปกรณ์และเวชภัณฑ์ในการรักษาโรคและวัคซีนที่จำเป็น สำนักงานปศุสัตว์อำเภอสรรคบุรี จึงริเริ่มให้มีการรวมกลุ่มกันเพื่อร่วมกันพัฒนาการเลี้ยงให้มีคุณภาพ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และแก้ปัญหาาร่วมกัน รวมทั้งประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ

ปัจจุบัน โครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่แพะเนื้อ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท มีการจัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตแพะเนื้อคุณภาพจังหวัดชัยนาท ตำบลบางซุด อำเภอสรรคบุรี
2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแพะแกะนำเจริญทั่วไทย ตำบลเที่ยงแท้ อำเภอสรรคบุรี
3. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแพะเนื้อเมืองสรรค ตำบลเที่ยงแท้ อำเภอสรรคบุรี

และมีกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงแพะ 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงแพะตำบลโพงาม อำเภอสรรคบุรี
2. กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงแพะตำบลดงคอน อำเภอสรรคบุรี

รวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค ปัจจุบันมีสมาชิกรวมจำนวนทั้งสิ้น 43 ราย ร่วมกันผลิตแพะให้มีคุณภาพ ให้ผลผลิตเพียงพอกับการทำข้อตกลง และเกษตรกรมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2.5 ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงแพะ

กรมปศุสัตว์ได้จัดทำคู่มือการเลี้ยงแพะ เพื่อให้เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจได้เข้าใจการเลี้ยงแพะอย่างถูกต้อง (กรมปศุสัตว์, 2550)

พันธุ์แพะ

กรมปศุสัตว์ วิจัยปรับปรุงพันธุ์แพะที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ ทั้งพันธุ์แท้และลูกผสมเพื่อให้โตเร็ว เพิ่มผลผลิตและคุณภาพเนื้อนม และปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี ดังนี้

1. แพะพันธุ์แองโกลนูเบียน (Anglonubian)

เป็นแพะที่ให้ทั้งเนื้อและนม มีหลายสี ทั้งสีเดียวในตัว หรือมีสีต่างปน สันจมูกมีลักษณะเป็นเส้นโค้ง ใบหูยาวปรกกรง กรมปศุสัตว์นำเข้ามาเลี้ยงขยายพันธุ์กว่า 20 ปีแล้ว เพื่อปรับปรุงพันธุ์แพะพื้นเมืองให้มีขนาดใหญ่ขึ้น มีขนาดแรกเกิด 2.5 กก. หย่านม 15 กก. โตเต็มที่ผู้ 60-70 กก. เมีย 50-60 กก.

2. แพะพันธุ์บอร์ (Boer)

เป็นแพะพันธุ์เนื้อขนาดใหญ่ จากประเทศแอฟริกาใต้ ลักษณะเด่นคือ มีลำตัวสีขาว หัวและคอจะมีสีแดง ใบหูยาวปรก กรมปศุสัตว์นำเข้ามาจากประเทศแอฟริกาใต้ เมื่อปลายปี พ.ศ. 2539 เป็นแพะเนื้อขนาดใหญ่ มีขนาดแรกเกิด 4 กก. หย่านม 20 กก. โตเต็มที่ผู้ 90 กก. เมีย 65 กก.

3. แพะพันธุ์ซาเนน (Saanen)

เป็นแพะพันธุ์นม สีขาวทั้งตัว ใบหูเล็กตั้ง หน้าตรง ขนาดโตเต็มที่ผู้ 75 กก. เมีย 60 กก. ผลผลิตนมเฉลี่ย 2.2 กก./วัน ระยะ 200 วัน

4. แพะพันธุ์หลาวซาน (Laoshan)

เป็นแพะพันธุ์นม จากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มีลักษณะคล้ายแพะพันธุ์ซาเนน ขนาดโตเต็มที่ผู้ 80 กก. เมีย 60 กก. ผลผลิตนมเฉลี่ย 2.2 กก./วัน ระยะ 200 วัน

5. แพะพันธุ์อัลไพน์ (Alpine)

เป็นแพะพันธุ์นม สีน้ำตาลหรือดำ ใบหูเล็กตั้ง หน้าตรง มีแถบสีข้างแก้ม ขนาดโตเต็มที่ผู้ 75 กก. เมีย 55 กก. ผลผลิตนมเฉลี่ย 2.0 กก./วัน ระยะ 200 วัน

6. แพะพันธุ์ทอกเกินเบอร์ก (Toggenburg)

เป็นแพะพันธุ์นม สีช็อคโกแลต ใบหูตั้ง หน้าตรง มีแถบสีขาวข้างแก้ม ขนาดโตเต็มที่ผู้ 75 กก. เมีย 55 กก. ผลผลิตนมเฉลี่ย 2.0 กก./วัน ระยะ 200 วัน

7. แพะพันธุ์พื้นเมือง

แพะพันธุ์พื้นเมืองในภาคใต้ มีสีหลากหลาย ส่วนใหญ่พบมีสีดำ น้ำตาลหรือน้ำตาลสลับดำ สูงถึง 60 เซนติเมตร นอกนั้นจะมีสีขาว เหลือง หรือสีต่าง แพะโตเต็มที่เพศเมียมีความสูงตรงปุงขาหน้าเฉลี่ย 48.5 ซม. แพะของเกษตรกรเลี้ยงดูในชนบท เพศเมียอายุ 1 ปี มีน้ำหนักตัวเฉลี่ย 12.8 กก. แต่ถ้ามมีการจัดการที่ดีจะมีน้ำหนักตัว 16.4 กก. แพะพันธุ์พื้นเมืองไทยมีลักษณะคล้ายกับแพะพันธุ์กัตจัง พันธุ์พื้นเมืองของประเทศมาเลเซีย

การจัดการด้านอาหารสัตว์

นิสัยการกินอาหารของแพะ

แพะ เป็นสัตว์ที่คล่องแคล่วหากินเก่ง สามารถกินใบไม้ตามพุ่มไม้ที่มีหนามได้ดี ทนต่อรสขมได้ดี แพะมักจะชอบออกหากินเองมากกว่า ชอบกินใบไม้มากกว่ากินหญ้า เลือกกินอาหารที่อยู่สูงกว่าระดับพื้นดินและไม่ชอบกินอาหารอย่างเดียวเป็นเวลานานติดต่อกัน ดังนั้น แพะอาจจะไต่ซ้าหากถูกบังคับให้กินอาหารเพียงชนิดเดียวเป็นเวลานานๆ

แพะไม่ชอบกินหญ้าในที่เดียวกันเป็นเวลานานๆ แม้มีหญ้าอยู่มากก็ตามก็ยังเดินแกะเล็มหญ้าวนเวียนไม่ซ้ำที่กัน ยังมีหญ้ามากแพะก็เลือกมากกินแต่หญ้าอ่อนๆ ในการปล่อยแกะเล็ม แพะชอบกินหญ้าที่มีความสูงมากกว่า 10 นิ้ว จนถึงความสูงเท่าที่แพะจะกินได้ ไม้พุ่มไม้หนามแพะจะชอบกินมากรวมทั้งยอดอ่อนของต้นพืช

การเลี้ยงแพะในสวนยาง สวนผลไม้ เช่น สวนมะม่วง มะขาม และขนุน เป็นต้น เพื่อช่วยกำจัดวัชพืช แพะสามารถกินผลไม้ที่ร่วงหล่นลงเป็นอาหารได้ด้วย นอกจากนี้ยังอาศัยร่มเงาของต้นไม้หลบแสงแดดร้อนได้ แต่ไม่ควรปล่อยแพะลงไปกินสวนที่ผลไม้ที่ผลร่วงหล่นมากๆ ในครั้งแรก เพราะอาจจะกินมากเกินไป ทำให้ท้องอืดได้ ถ้าเลี้ยงปล่อยอยู่แล้วเป็นประจำก็จะมีปัญหาหากิน

พฤติกรรมการกินเมื่อเลี้ยงปล่อยแกะเล็ม

- แพะจะเดินหากินอาหารได้ไกลถึงวันละ 6-8 กิโลเมตร
- ปริมาณที่กินได้ 3-6 % ของน้ำหนักตัว
(ถ้าแพะหนัก 30 กก. จะกินหญ้าสดวันละ 3 กก./ตัว)
- แพะเลือกกินพุ่มไม้ 72% หญ้า 28% แกะเลือกกินหญ้า 70 % ไม้พุ่ม 30 %
- ถ้าซังจะกินน้ำวันละ 0.68 ลิตร/ตัว ปล่อย 2 ลิตร/ตัว
- ใช้เวลากินอาหาร 30% เคี้ยวเอื้อง 12% เดินทางหาอาหาร 12% และพักผ่อน 46%

การเตรียมสถานที่และอุปกรณ์การเลี้ยง

โรงเรือน ควรทำคอกให้อยู่ มีหลังคากันแดดและฝน ยกพื้นสูง เพื่อทำความสะอาดง่าย มีที่ใส่น้ำและอาหาร ความยาวรางอาหารมีพอให้แพะกินได้ครบทุกตัว และมีที่แบ่งกันเพื่อกันตัวอื่นที่แข็งแรงกว่าแย่งกินอาหาร และถ้าเป็นไปได้ควรแบ่งกันคอกสำหรับเลี้ยงแพะโต แพะเล็ก แม่อุ้มท้อง แม่เลี้ยงลูกหรือคอกลูกแพะ

พื้นคอก ทำเป็นไม้ระแนงในแพะโตมีความห่าง 1.5 ซม. แพะเล็ก 1.3 ซม. เพื่อให้มูลและปัสสาวะลงดิน พื้นคอกจะได้แห้งสะอาด รวมทั้งช่วยป้องกันพยาธิที่อาจติดออกมาที่มูลได้ และเก็บมูลได้คอกใช้ทำปุ๋ยต่อไป

รั้ว กันแปลงหญ้าใช้ลวดตาข่ายถัก ไม่ควรใช้รั้วลวดหนาม เพราะแม่แพะอาจมุดลอดทำให้บาดเจ็บเกิดการอักเสบ หรือใช้รั้วไฟฟ้าหรือรั้วทำจากวัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่นที่มีราคาถูก เช่น ไม้รวก หรืออวนจับปลา

อุปกรณ์ ควรมีมิดหรือกรรไกรตัดแต่งกีบ เพื่อป้องกันโรคกีบเน่า เชื้อสิ่งสกปรกที่ชอกออก ตัดส่วนที่งอกเกินออก ตัดให้ได้รูปกีบที่ถูกต้อง ควรหมั่นตรวจกีบแพะสม่ำเสมอ (ตัดกีบเดือนละครั้ง) โดยเฉพาะแพะที่เลี้ยงซึ่งคอกตลอดเวลา อาจวางก้อนหินใหญ่ไว้ในคอก

การจัดการด้านสุขภาพสัตว์

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสุขภาพแพะ

- อุณหภูมิร่างกาย	39 - 40°C (102.5 - 104°F)
- อัตราการเต้นหัวใจ	60 - 80 ครั้ง/นาที
- อัตราการหายใจ	15 - 30 ครั้ง/นาที
- วัยเจริญพันธุ์	4 - 12 เดือน
- วงรอบการเป็นสัด	18 - 23 วัน (~21 วัน)
- ระยะเวลาเป็นสัด	12 - 36 ชั่วโมง
- ระยะเวลาอุ้มท้อง	150 วัน

การดูแลสุขภาพของแพะ

ผู้เลี้ยงอาจพบปัญหาแพะมีสุขภาพไม่ดี เจ็บป่วย จึงต้องหมั่นเอาใจใส่ดูแลในเรื่องสุขภาพ ดังนี้

1. กำจัดพยาธิภายนอก ได้แก่ เห็บ เหา และไร ซึ่งทำให้ตัวสัตว์รำคาญและขนหลุดเป็นหย่อมๆ หรือเป็นขี้เรื้อนมีผลทำให้สุขภาพไม่ดี ผลผลิตลดลงการป้องกันแก้ไขโดยอาบน้ำและฉีดพ่นลำตัวด้วยยากำจัดพยาธิภายนอก

2. กำจัดพยาธิภายใน ได้แก่ พยาธิตัวกลม ตัวตืด และพยาธิใบไม้ในตับ ซึ่งพยาธินี้จะทำให้ซูบผอม เบื่ออาหาร อ่อนเพลีย ขนและผิวหนังหยาบกร้าน ท้องเสีย ผลผลิตลดถ้าเป็นรุนแรงทำให้มีอาหารโลหิตจาง และตาย การป้องกันแก้ไขโดยปกติถ่ายพยาธิทุก 3 เดือน แต่ถ้าพบบริเวณที่เลี้ยงแพะมีพยาธิชุกชุม ให้ถ่ายพยาธิทุก 1 เดือน

3. การป้องกันโรคระบาด ได้แก่ โรคปากและเท้าเปื่อยโดยฉีดวัคซีนป้องกันโรคตามโปรแกรมที่กรมปศุสัตว์กำหนดทุกปี

2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2560) โดยคณะนักวิจัยของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 - 12 ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตและผลลัพธ์ของการจัดการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ถอดบทเรียนแปลงใหญ่ที่ประสบผลสำเร็จ พบว่ามีปัจจัยสู่ความสำเร็จ 5 ด้าน คือ

ด้านการลดต้นทุน

เน้นการสนับสนุนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ตลอดกระบวนการผลิตตั้งแต่การเพาะปลูกจนถึงการเก็บเกี่ยว การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในทุกแปลง การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ สารชีวภัณฑ์ ฮอโมนต่างๆ เพื่อทดแทนสารเคมีให้มากขึ้น การทำบัญชีครัวเรือน บัญชีฟาร์มและบัญชีต้นทุนอาชีพ พร้อมทั้งวิเคราะห์ทางบัญชีเพื่อนำมาปรับปรุงการผลิต รวมทั้งสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐและสถาบันการศึกษา วิจัย คิดค้นเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการลดต้นทุนการผลิต และผลักดันให้มีการนำมาใช้อย่างจริงจัง

ด้านการเพิ่มผลผลิต

เน้นการนำองค์ความรู้ ผลงานวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการผลิตตลอดกระบวนการผลิตตั้งแต่การเพาะปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเพิ่มผลผลิตให้เกษตรกรในโครงการอย่างต่อเนื่อง

ด้านการพัฒนาคุณภาพผลผลิต

เน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้เกษตรกรในโครงการอย่างต่อเนื่องตลอดกระบวนการผลิต ตั้งแต่เพาะปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว ภาคเอกชนมีการสนับสนุนช่วยเหลือเกษตรกรในการพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อยกระดับมาตรฐานสินค้าสู่สากล

ด้านการตลาด

มีการวางแผนการตลาดร่วมกันในทุกภาคส่วน ตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการผลิต การประเมินผลผลิต การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อขยายช่องทางการจำหน่ายสินค้า ด้วยการศึกษาสถานการณ์การผลิตและการตลาดสินค้าทั้งในและต่างประเทศ พัฒนาสินค้าและรักษาคุณภาพสินค้าให้ตรงกับความต้องการของตลาด รวมทั้งส่งเสริมให้ผลิตสินค้าในรูปแบบตลาดพันธะสัญญา (Contract Farming) เพื่อลดความเสี่ยงจากความผันผวนของราคา

ด้านการบริหารจัดการ

เน้นกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในรูปแบบ Zero Waste ผลักดันเกษตรกรที่มีความสนใจและต้องการพัฒนาตนเองเข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ Young Smart Farmer เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อสืบทอดการบริหารจัดการให้มีความยั่งยืน รวมทั้งเชื่อมโยง ศูนย์เรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ภายในพื้นที่แปลงใหญ่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของโครงการ

พงศ์ศิริภพ ทองดีวิสูตรเกตุ (2562) ได้ทำการศึกษาปัจจัยการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ในจังหวัดกาญจนบุรีมากที่สุด โดยเฉพาะเรื่องหลักเกณฑ์ในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ สำหรับปัจจัยในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ เกษตรกรให้ความสำคัญทางปัจจัยด้านการตลาดมากที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องการจัดหาสถานที่และตลาดในการจัดจำหน่าย รองลงมา คือ ปัจจัยด้านการลดต้นทุนและการเพิ่มผลผลิต ในการส่งเสริมเครื่องจักรกลการเกษตร ปัจจัยด้านกระบวนการบริหารจัดการทางการจัดให้มีการฝึกอบรมและสัมมนา การสนับสนุนเอกสารวิชาการและคู่มือ และปัจจัยด้านการสนับสนุนของโครงการฯ ในเรื่องความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรและการจัดทำแปลงตัวอย่างเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยด้านการตลาด ปัจจัยด้านกระบวนการ

บริหารจัดการ และปัจจัยด้านการสนับสนุนโครงการ ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ในจังหวัดกาญจนบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ภรภัทร บัวพันธ์ และคณะ (2561) ได้ศึกษาการนำนโยบายโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ประเภทนาข้าวในจังหวัดฉะเชิงเทรา ปีงบประมาณ 2559 ไปปฏิบัติ พบว่า ภาพรวมการดำเนินงานสามารถลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังมีปัญหาด้านราคาการรับซื้อผลผลิต ทั้งที่ภาครัฐได้จัดให้มีการเจรจาจับคู่ธุรกิจและการทำ MOU ในการซื้อขายผลผลิตข้าวนาแปลงใหญ่ สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณจากการสำรวจความคิดเห็นกับสมาชิกเกษตรกรในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นในระดับมากที่สุดคือ การลดต้นทุนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 4.46) การเพิ่มผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 4.46) การบริหารจัดการชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.27) และการบริหารจัดการโครงการ (ค่าเฉลี่ย 4.22) ส่วนการจัดการด้านการตลาดกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.92) จากผลการสำรวจดังกล่าว เกษตรกรเห็นด้วยในการจัดทำโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ มีเพียงด้านการตลาดที่ยังต้องปรับปรุงการดำเนินงาน ปัญหาด้านการตลาดคือเกษตรกรเข้าใจว่าเมื่อเข้าร่วมโครงการจะสามารถขายผลผลิตได้มากกว่าเกษตรกรทั่วไป ในขณะที่โรงสีเข้าใจว่าภาครัฐจะเป็นผู้อุดหนุนราคาซื้อ

จิรัฐ มงคล (2557) ได้ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการวิธีการส่งเสริมของเกษตรกรที่เข้าร่วมเกษตรแปลงใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความต้องการการสนับสนุนจากการส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ความต้องการความรู้ในการแนะนำส่งเสริมของเกษตรกรที่เข้าร่วมเกษตรแปลงใหญ่ และความต้องการในวิธีการส่งเสริมของเกษตรกรที่เข้าร่วมเกษตรแปลงใหญ่ ตามลำดับ

นิรุจน์ พันธุ์ศรี และพิสมัย พงษ์วัน (2562) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวของการผลิตเลี้ยงแพะในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขยายตัวของการผลิตเลี้ยงแพะ คือ กลุ่มควรมีผู้นำที่ดี มีการบูรณาการและการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงแพะอย่างต่อเนื่องของกรมปศุสัตว์ ราคาจูงใจ มีนโยบายส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงแพะของรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง และมีตลาดรองรับชัดเจน นอกจากนี้เกษตรกรยังต้องการให้กลุ่มมีความเข้มแข็ง มีปัจจัยพื้นฐานและสภาพทั่วไปที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงแพะ เช่น มีความหลากหลายของพืชอาหารสัตว์ในพื้นที่ สภาพอากาศ และภูมิประเทศ มีแพะพันธุ์ดี มีระบบขนส่งที่สะดวก และมีเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ในพื้นที่ให้การส่งเสริมอาชีพเลี้ยงแพะอย่างต่อเนื่อง

จิรารัตน์ ผ่องแผ้ว (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะจังหวัดนนทบุรี พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงแพะพันธุ์ชาแนน เฉลี่ยคนละ 27.44 ตัว ราคาพ่อพันธุ์แพะเฉลี่ย 8,713.4 บาท และราคาแม่พันธุ์ เฉลี่ย 7,026.8 บาท สามารถผลิตน้ำนมเฉลี่ย 9.52 กิโลกรัมต่อวัน จำหน่ายแพะเพื่อไปทำพันธุ์ได้ราคาเฉลี่ย 1,684.63 บาท และเพื่อการบริโภคได้ราคาเฉลี่ย 57.80 บาทต่อกิโลกรัม การรวมกลุ่ม พบว่า เหตุผลส่วนใหญ่ในการรวมกลุ่มเกษตรกรเป็นเพราะเรื่องผลตอบแทนและการจัดหาวัตถุดิบ โดยเกษตรกรครึ่งหนึ่งมีความระมัดระวังกับสภาพการดำเนินงานของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ แนวทางการดำเนินการกลุ่ม ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่ม พบว่า เกษตรกรมีความสนใจในการรวมกลุ่มในลักษณะกลุ่มแบบไม่เป็นทางการ โดยข้อดีการรวมกลุ่มสามารถเพิ่มอำนาจต่อรองได้ สามารถหาตลาดได้ง่าย การของบประมาณสนับสนุน การแลกเปลี่ยนพ่อพันธุ์ และอื่นๆ เช่น การหางานทำ การเพิ่มรายได้ เป็นต้น และกิจกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นในการรวมกลุ่ม คือ กิจกรรมด้านการตลาด การจัดซื้อวัตถุดิบ การอบรมอาชีพ การจัดการด้านสายพันธุ์แพะ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การประกวดแพะ และการส่งเสริมการออม การสร้างเครือข่าย เกษตรกรที่สนใจการสร้างเครือข่าย พบว่า

ข้อดีของการสร้างเครือข่ายคือ การลดต้นทุนการผลิต การแลกเปลี่ยนความรู้ การเปิดช่องทางการตลาด และอื่นๆ เช่น การรู้จักเพื่อนร่วมอาชีพ การสร้างสรรค์การแปรรูปผลผลิต

ภัทรสุตา จบแล้ว และคณะ (2562) ได้ทำการศึกษา ทักษะคติของเกษตรกรต่อโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ในจังหวัดแพร่ ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรร้อยละ 57.4 เป็นเพศหญิง มีประสบการณ์ในการผลิตข้าวเฉลี่ย 24.31 ปี มีพื้นที่ผลิตข้าวเฉลี่ย 11.48 ไร่ มีรายได้จากการผลิตข้าวเฉลี่ย 53,060.37 บาท/รอบ เกษตรกรส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 60.4 มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร 1-2 ครั้ง/เดือน และร้อยละ 40.6 ได้รับการอบรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าว 4-6 ครั้ง/ปี เกษตรกรมีทัศนคติโดยภาพรวม อยู่ในระดับเห็นด้วยต่อโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เมื่อทำการเปรียบเทียบทัศนคติของเกษตรกรที่ยอมรับเทคโนโลยีจากโครงการไปปฏิบัติและเกษตรกรที่ยังไม่ยอมรับเทคโนโลยีจากโครงการไปปฏิบัติ พบว่า เกษตรกร ทั้ง 2 กลุ่ม มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านเทคโนโลยีจากโครงการช่วยเพิ่มผลผลิตข้าวต่อไร่ ($P=0.036$) เทคโนโลยีจากโครงการช่วยยกระดับคุณภาพข้าวให้ได้มาตรฐานมากยิ่งขึ้น ($P=0.040$) และการได้รับความสะดวกในการขอรับคำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ($P=0.014$)

ชนนิภา ทองรอด และคณะ (2561) ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มนาแปลงใหญ่ บ้านทับยา จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า

1. เกษตรกรร้อยละ 58.50 เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 59.56 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ตอนต้น สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 2.59 คน มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 1.79 คน พื้นที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่เฉลี่ย 22.69 ไร่/คน ผลผลิตข้าวเฉลี่ย 794.5 กิโลกรัม ต้นทุนการผลิตข้าวเฉลี่ย 4,143 บาท รายได้จากการผลิตปี 2559/60 เฉลี่ย 130,347.96 บาท

2. การบริหารจัดการกลุ่มมีการจัดทำแผนการผลิตรายแปลง มีการจัดโครงสร้างองค์กรของกลุ่ม มีการกำหนดกฎระเบียบของกลุ่ม มีการเรียนรู้การตลาด นอกจากผลิตข้าวแล้วกลุ่มมีการแปรรูปข้าวเป็นข้าวตู มีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ข้าวที่ผลิตมีการจำหน่ายหลายช่องทาง ได้แก่ การขายในตลาดประชารัฐ บริษัทเอกชน ตลาดออนไลน์ และโรงพยาบาลอินทร์บุรี และมีการจัดการเงินกองทุน

3. การจัดการห่วงโซ่อุปทาน ต้นน้ำมีการวางแผนการผลิต มีอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตและแปรรูปข้าวแบบครบวงจร กลางน้ำมีการแปรรูปผลผลิตจำหน่าย ปลายน้ำมีการทำข้อตกลงในการส่งข้าวให้กับโรงสีตั้งเชียงใหม่ และบริษัทอาร์รี่มาร์เก็ตตั้ง

4. ปัญหาที่พบคือ การปลูกข้าวพันธุ์ที่ตลาดไม่ต้องการ ข้อเสนอแนะ ควรส่งเสริมให้ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 เพิ่มมากขึ้น สมาชิกขาดความรู้ทางด้านตลาด ข้อเสนอแนะ ภาครัฐควรจัดอบรมเพิ่มความรู้ทางการตลาดให้มากขึ้น แนวทางการบริหารจัดการกลุ่มต้องมีการพัฒนาด้านการผลิตด้านการตลาดและการบริหารจัดการกลุ่ม

นชชร ปภาภรณ์โรจน์ และคณะ (2555) ศึกษาเรื่องโครงสร้างทางสังคมและสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะในอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 65 อายุระหว่าง 46-55 ปี ร้อยละ 65 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 47.5 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 100 มีอาชีพหลักทำการเกษตรร้อยละ 67.5 เกษตรกรมีรายได้มากกว่า 10,001 บาทต่อเดือน แพะที่เลี้ยงในฟาร์มมากที่สุด 10-30 ตัว คือพันธุ์ซาแนน เลี้ยงแพะแบบขังสลับปล่อย อาหารหลักส่วนใหญ่ที่ใช้ในการเลี้ยงแพะคือ อาหารข้นและอาหารหยาบ (หญ้า) ปัญหาอุปสรรคในการเลี้ยงแพะ คือ ด้านที่ดิน การตลาดและการจำหน่าย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ ด้านปศุสัตว์ กรณีศึกษา : กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ มีรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการศึกษา แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ตอนที่ 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- ตอนที่ 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ตอนที่ 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- ตอนที่ 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรในการศึกษา หมายถึง เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท จำนวน 43 ราย

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท จำนวน 41 ราย คิดเป็นร้อยละ 95.35 ของประชากรเป้าหมาย กำหนดขนาดโดยใช้ตารางคำนวณของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) โดยใช้แผนการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sample)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา โดยการศึกษาข้อมูลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ศึกษาปัญหาการดำเนินงานที่ผ่านมา และศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบของเนื้อหาข้อคำถาม สร้างแบบสัมภาษณ์ แล้วนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้ว ให้ผู้บังคับบัญชา ผู้มีความรู้และประสบการณ์เชี่ยวชาญ ร่วมตรวจสอบความเป็นประโยชน์และความสอดคล้องของเนื้อหา ความถูกต้องของภาษา และโครงสร้างของแบบสอบถาม นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดสอบแบบ นำแบบมาปรับปรุงให้ครบถ้วนสมบูรณ์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อนำไปใช้ในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสัมภาษณ์สำหรับการศึกษา เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ กรณีศึกษา : กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ประกอบด้วย

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนพื้นที่ถือครอง จำนวนพื้นที่เข้าร่วมโครงการ ประสบการณ์การเลี้ยงแพะ สถานภาพทางสังคม และแหล่งข้อมูลข่าวสาร

1.2 ข้อมูลสัตว์และลักษณะการเลี้ยง ได้แก่ รูปแบบการเลี้ยงแพะ พันธุ์แพะที่เลี้ยง ลักษณะการเลี้ยงแพะ จำนวนแปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์ การสำรองเสบียงอาหารสัตว์ โรคแพะ การดูแลรักษา สัตว์ป่วย รายได้และค่าใช้จ่ายจากการเลี้ยงแพะ ราคาจำหน่ายแพะ และการรับรองมาตรฐานฟาร์ม

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกร มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ประกอบด้วย

2.1 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการเกษตรแบบแปลงใหญ่

2.2 ความรู้เรื่องการเลี้ยงแพะ ได้แก่ พันธุ์แพะ การจัดการด้านอาหารสัตว์ การเตรียมสถานที่และอุปกรณ์การเลี้ยง การจัดการเลี้ยงดู การจัดการด้านสุขภาพสัตว์

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ ประกอบด้วย

3.1 ปัจจัยด้านความสามารถในการบริหารจัดการของกลุ่ม

3.2 ปัจจัยด้านบทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิก

3.3 ปัจจัยด้านความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของกลุ่ม

3.4 ปัจจัยด้านการสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่

3.5 ปัจจัยด้านการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่

3.6 ปัจจัยด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้

โดยมีลักษณะคำตอบเป็นมาตรวัดค่าแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามรูปแบบของ Likert's scale ที่ตรงกับความรู้สึกและความเป็นจริงมากที่สุด โดยกำหนดคะแนนในแต่ละช่วงไว้ ดังนี้

ระดับความคิดเห็นระดับมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
ระดับความคิดเห็นระดับมาก	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
ระดับความคิดเห็นระดับปานกลาง	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
ระดับความคิดเห็นระดับน้อย	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ระดับความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ตอนที่ 4 สอบถามความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ โดยมีลักษณะคำตอบเป็นมาตรวัดค่าแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามรูปแบบของ Likert's scale ที่ตรงกับความรู้สึกและความเป็นจริงมากที่สุด โดยกำหนดคะแนนในแต่ละช่วงไว้ ดังนี้

ระดับความคิดเห็นระดับมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
ระดับความคิดเห็นระดับมาก	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
ระดับความคิดเห็นระดับปานกลาง	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
ระดับความคิดเห็นระดับน้อย	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ระดับความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.3.1 จัดทำแผนการปฏิบัติงานการออกเก็บรวบรวมข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการการเกษตรแบบแปลงใหญ่แพะเนื้อ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท

3.3.2 จัดเตรียมแบบสัมภาษณ์และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการสัมภาษณ์

3.3.3 ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชัยนาท และสำนักงานปศุสัตว์อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท เพื่อให้นัดหมายเกษตรกรให้ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.4 ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการออกไปสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ ในพื้นที่อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 การตรวจสอบข้อมูล ผู้ศึกษานำแบบสัมภาษณ์ที่รวบรวมได้ จำนวน 41 ชุด มาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูล และตรวจสอบความแนบเนียน

3.4.2 การลงรหัสข้อมูล ผู้ศึกษานำแบบสัมภาษณ์ที่ตรวจสอบข้อมูลแล้วมากำหนดใส่รหัสแต่ละชุดจนครบถ้วน เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ โดยการใส่โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

3.5.1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ ประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคล และข้อมูลสัตว์และลักษณะการเลี้ยง วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และการจัดอันดับ

โดยค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ในการอธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา สูตรที่ใช้ในการคำนวณมีดังนี้

$$P = \frac{(f \times 100)}{n}$$

เมื่อ p = ค่าสถิติ ร้อยละ

f = ความถี่ในการปรากฏข้อมูล

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

3.5.2 ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดเกษตรกรแปลงใหญ่ และความรู้เรื่อง การเลี้ยงแพะ วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ และการจัดอันดับ ดังนี้

3.5.2.1 ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดเกษตรกรแปลงใหญ่ มีทั้งสิ้น 10 คำถาม กำหนดค่าคะแนน ดังนี้

คะแนนความรู้

1 คะแนน = ถูก

0 คะแนน = ผิด

หลังจากนั้นจึงนำคะแนนรวมมาจัดระดับความรู้ของเกษตรกรตามเกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้

0 - 2 = มีความรู้น้อยที่สุด

3 - 4 = มีความรู้น้อย

5 - 6 = มีความรู้ปานกลาง

7 - 8 = มีความรู้มาก

9 - 10 = มีความรู้มากที่สุด

3.5.2.2 ความรู้เรื่องการเลี้ยงแพะ มีทั้งสิ้น 25 คำถาม กำหนดค่าคะแนน ดังนี้

คะแนนความรู้

1 คะแนน = ถูก

0 คะแนน = ผิด

หลังจากนั้นจึงนำคะแนนรวมมาจัดระดับความรู้ของเกษตรกรตามเกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้

0 - 5 = มีความรู้น้อยที่สุด

6 - 10 = มีความรู้น้อย

11 - 15 = มีความรู้ปานกลาง

16 - 20 = มีความรู้มาก

21 - 25 = มีความรู้มากที่สุด

3.5.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านความสามารถในการบริหาร และจัดการของกลุ่ม ด้านบทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของกลุ่ม ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ ด้านการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ และด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.5.4 ข้อมูลผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

โดยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการอธิบายระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ และผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^n X_i}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ = ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum_{i=1}^n X_i$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$SD = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})^2}{n-1}}$$

เมื่อ	SD	=	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X_i	=	คะแนนแต่ละตัวในกลุ่มตัวอย่าง
	$\bar{X}$	=	ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
	N	=	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

การแปลความหมาย

เนื่องจากแบบสัมภาษณ์ในการศึกษาส่วนที่ 3 และ 4 มีลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนการประมาณค่าของลิเคิร์ท (Likert Scale) ชนิด 5 ระดับความคิดเห็น จึงได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ถ้าผู้ตอบเลือก	เห็นด้วยมากที่สุด	ให้คะแนน	5
ถ้าผู้ตอบเลือก	เห็นด้วยมาก	ให้คะแนน	4
ถ้าผู้ตอบเลือก	เห็นด้วยปานกลาง	ให้คะแนน	3
ถ้าผู้ตอบเลือก	เห็นด้วยน้อย	ให้คะแนน	2
ถ้าผู้ตอบเลือก	เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1

เกณฑ์ในการพิจารณา ถึงระดับความคิดเห็น โดยรวมและความคิดเห็นในแต่ละด้านนั้น ได้กำหนดเกณฑ์โดยการนำ Likert Scale ที่มีความหมาย 5 ระดับของความคิดเห็นในแต่ละข้อ โดยกำหนดให้คะแนนสูงสุด ในแต่ละข้อมี 5 คะแนน คะแนนต่ำสุดในแต่ละข้อมี 1 คะแนน เพื่อให้สามารถแยกระดับความคิดเห็นได้ 5 ระดับ ผู้ดูแลการประเมินจึงต้องทำการประเมิน คำนวณความกว้างของแต่ละระดับ โดยใช้สูตรการคำนวณความกว้างของแต่ละอันดับ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันดับ} &= \frac{\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ \text{กำหนดให้} \quad \text{ค่าสูงสุด} &= 5 \\ \quad \quad \quad \text{ค่าต่ำสุด} &= 1 \\ \quad \quad \quad \text{จำนวนชั้น} &= 5 \\ \text{ดังนั้น} \quad \text{จะได้ความกว้างของอันดับ} &= (5 - 1) / 5 \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

จากนั้นนำความกว้างของอันดับ มากำหนดเป็นความกว้างของความคิดเห็นในแต่ละระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00	แสดงว่า	มีระดับความเห็นด้วยอยู่ในเกณฑ์มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20	หมายถึง	มีระดับความเห็นด้วยอยู่ในเกณฑ์มาก
ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40	หมายถึง	มีระดับความเห็นด้วยอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60	หมายถึง	มีระดับความเห็นด้วยอยู่ในเกณฑ์น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80	หมายถึง	มีระดับความเห็นด้วยอยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด

3.5.5 ความแตกต่างความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ และผลลัพธ์การดำเนินโครงการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยใช้สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

3.5.5.1 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่มที่เป็นอิสระกัน ใช้สถิติการทดสอบค่า t (T-Test Independent) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ในการทดสอบสมมติฐาน

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{S_1^2/n_1 + S_2^2/n_2}}$$

เมื่อ t = ค่าสถิติทดสอบ t

$\bar{X}_1 - \bar{X}_2$ = ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2 ตามลำดับ

S_1^2, S_2^2 = ค่าความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2 ตามลำดับ

n_1, n_2 = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

3.5.5.2 การทดสอบสมมติฐานความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของประชากรมากกว่า 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระกัน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of variance) หรือสถิติทดสอบ F-Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ในการทดสอบสมมติฐาน กรณีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม

$$F = \frac{MSB}{MSW}$$

เมื่อ F = ค่าสถิติทดสอบ F

MSB = ค่าประมาณของความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (Mean square between groups)

MSW = ค่าประมาณของความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (Mean square within groups)

$$MSB = \frac{SSB}{(k - 1)}$$

$$MSW = \frac{SSW}{n - k}$$

SSB = ผลรวมของกำลังสองระหว่างกลุ่ม (Sum of square between groups)

SSW = ผลรวมของกำลังสองภายในกลุ่ม (Sum of square within groups)

k = จำนวนกลุ่ม

n = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) เมื่อความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากัน และใช้วิธีการของดันเนต ที3 (Dunnett's T3) เมื่อความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มต่างกันอย่างน้อย 2 กลุ่ม

3.5.6 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ กับผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ ใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

(Multiple Regression Analysis) เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระมากกว่า 2 ตัว ซึ่งมีตัวแปรอิสระ k ตัว ($X_1, X_2, X_3, \dots, X_k$) ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม Y โดยที่ความสัมพันธ์อยู่ในรูปเชิงเส้น จะได้สมการความถดถอยเชิงพหุ ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง Y และ $X_1, X_2, X_3, \dots, X_k$ ดังนี้

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \dots + \beta_k X_k + e$$

โดยที่ β_0 = ส่วนตัดแกน Y เมื่อกำหนดให้ $X_1 = X_2 = X_3 = \dots = X_k = 0$

$\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_k$ เป็นสัมประสิทธิ์ความถดถอยเชิงส่วน (Partial Regression Coefficient)

โดยที่ β_i เป็นค่าแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม Y เมื่อตัวแปรอิสระ X_i เปลี่ยนไป 1 หน่วย โดยที่ตัวแปรอิสระ X ตัวอื่นๆ มีค่าคงที่ เช่น ถ้า X_1 เปลี่ยนไป 1 หน่วย ค่า Y จะเปลี่ยนไป β_1 หน่วย โดยที่ $X_2, X_3, \dots, X_k$ มีค่าคงที่

3.5.7 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ วิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลที่เป็นข้อความปลายเปิด นำมาทำการจัดลำดับความสำคัญและจัดหมวดหมู่

บทที่ 4

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ ด้านปศุสัตว์ ทัศนศึกษา : กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ผู้ศึกษาจะนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย ดังนี้

- ตอนที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- ตอนที่ 4.2 ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการเกษตรแบบแปลงใหญ่ และความรู้เรื่องการเลี้ยงแพะ
- ตอนที่ 4.3 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ
- ตอนที่ 4.4 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ
- ตอนที่ 4.5 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
- ตอนที่ 4.6 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
- ตอนที่ 4.7 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการกับผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ
- ตอนที่ 4.8 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

4.1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

		(n=41)	
ปัจจัยส่วนบุคคล		จำนวน	ร้อยละ
		(คน)	
1. เพศ			
	ชาย	14	34.1
	หญิง	27	65.9
2. อายุ			
	31 – 40 ปี	5	12.2
	41 – 50 ปี	13	31.7
	51 – 60 ปี	18	43.9
	61 ปีขึ้นไป	5	12.2
		ต่ำสุด 31 ปี สูงสุด 65 ปี	
		เฉลี่ย 50.83 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.948	

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	16	39.0
มัธยมต้น	12	29.3
มัธยมปลาย/ ปวช.	9	21.9
อนุปริญญา/ ปวส./ปริญญาตรีขึ้นไป	4	9.8
4. อาชีพหลัก		
เจ้าของธุรกิจ/ อาชีพอิสระ	2	4.9
เกษตรกร	39	95.1
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1 คน	2	4.9
2 คน	3	7.3
3 คน	9	22.0
4 คน	16	39.0
5 คน	6	14.6
6 คนขึ้นไป	5	12.2
ต่ำสุด 1 คน สูงสุด 6 คน		
เฉลี่ย 3.88 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.269		
5.1 จำนวนแรงงานภาคการเกษตร		
1 คน	7	17.1
2 คน	21	51.2
3 คน	5	12.2
4 คนขึ้นไป	8	19.5
ต่ำสุด 1 คน สูงสุด 4 คน		
เฉลี่ย 2.34 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.990		
6. จำนวนพื้นที่ถือครอง		
1-10 ไร่	30	73.2
11-20 ไร่	6	14.6
21-30 ไร่	2	4.9
31 ไร่ขึ้นไป	3	7.3
ต่ำสุด 1 ไร่ สูงสุด 39 ไร่		
เฉลี่ย 10.18 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.845		

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6.1 เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง		
0.50-5 ไร่	14	53.8
6-10 ไร่	10	38.5
11 ไร่ขึ้นไป	2	7.7
ต่ำสุด 0.50 ไร่ สูงสุด 18 ไร่		
เฉลี่ย 5.43 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.911		
6.2 เป็นของบิดา มารดา ญาติ		
1-5 ไร่	5	38.5
6-10 ไร่	5	38.5
11 ไร่ขึ้นไป	3	23.0
ต่ำสุด 3 ไร่ สูงสุด 18 ไร่		
เฉลี่ย 8.37 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.386		
6.3 เช่า		
1-5 ไร่	3	25.0
6-10 ไร่	3	25.0
11 ไร่ขึ้นไป	6	50.0
ต่ำสุด 1 ไร่ สูงสุด 35.50 ไร่		
เฉลี่ย 13.96 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 10.226		
7. พื้นที่เข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์		
0.50-5 ไร่	30	73.2
6-10 ไร่	10	24.4
11 ไร่ขึ้นไป	1	2.4
ต่ำสุด 0.50 ไร่ สูงสุด 11 ไร่		
เฉลี่ย 4.42 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.589		
8. ระยะเวลาการประกอบอาชีพเลี้ยงแพะ		
2 ปี	1	2.4
3 ปี	17	41.5
4 ปี	12	29.3
5 ปี	6	14.6
6 ปีขึ้นไป	5	12.2
ต่ำสุด 2 ปี สูงสุด 6 ปี		
เฉลี่ย 3.93 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.081		

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
9. สถานภาพทางสังคม		
ผู้นำองค์กรการปกครอง เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. เป็นต้น และผู้นำกลุ่ม เช่น กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร ฯลฯ	4	9.8
ไม่มีสถานภาพเป็นผู้นำทางสังคม	37	90.2
10. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสาร ความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรแบบ แปลงใหญ่ จากแหล่งใด (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เจ้าหน้าที่ของรัฐ	35	อันดับ 1
สื่อออนไลน์ (อินเทอร์เน็ต)	13	อันดับ 2
เพื่อนบ้าน	6	อันดับ 3
โทรทัศน์	5	อันดับ 4
สื่ออื่นๆ	2	อันดับ 5
วิทยุ	1	อันดับ 6

จากตารางที่ 4.1 พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลของเกษตรกร มีผลการศึกษา ดังนี้

เพศ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 65.9 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 34.1

อายุ พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 50.83 ปี โดยกลุ่มอายุช่วง 51-60 ปี มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.9 รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.7 กลุ่มอายุ 31-40 ปี และกลุ่มอายุตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 12.2 ตามลำดับ

การศึกษา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 39.0 รองลงมาระดับมัธยมต้น คิดเป็นร้อยละ 29.3 ระดับมัธยมปลาย/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 21.9 และระดับอนุปริญญา/ปวส./ปริญญาตรีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 9.8 ตามลำดับ

การประกอบอาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 95.1 และเป็นเจ้าของธุรกิจ/อาชีพอิสระ คิดเป็นร้อยละ 4.9

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.88 คน โดยส่วนใหญ่มีสมาชิกในครัวเรือน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0 รองลงมาสมาชิกในครัวเรือน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 สมาชิกในครัวเรือน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6 สมาชิกในครัวเรือน 6 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 12.2 สมาชิกในครัวเรือน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 และสมาชิกในครัวเรือน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงานภาคการเกษตร พบว่า มีแรงงานภาคการเกษตรเฉลี่ย 2.34 คน โดยมีแรงงานภาคการเกษตร 2 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.2 รองลงมา จำนวน 4 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 19.5 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 17.1 และจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 12.2 ตามลำดับ

จำนวนพื้นที่ถือครอง พบว่า มีจำนวนพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 10.18 ไร่ โดยเกษตรกรส่วนใหญ่มีจำนวนพื้นที่ถือครอง 1-10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 73.2 รองลงมา มีพื้นที่ถือครอง 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 14.6 มีพื้นที่ถือครอง 31 ไร่ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 7.3 และมีพื้นที่ถือครอง 21-30 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.9 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณากรรมสิทธิ์การถือครองที่ดิน พบว่า มีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองเฉลี่ย 5.43 ไร่ โดยส่วนใหญ่มีที่ดิน 0.50-5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 53.8 รองลงมา มีที่ดิน 6-10 ไร่

คิดเป็นร้อยละ 38.5 และ 11 ไร่ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 7.7 ตามลำดับ ที่ดินเป็นของบิดามารดาหรือญาติเฉลี่ย 8.37 ไร่ โดยส่วนใหญ่มีที่ดิน 1-5 ไร่ และมีพื้นที่ 6-10 ไร่ เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมา 11 ไร่ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 38.5 เป็นการเช่าที่ดินเฉลี่ย 13.96 ไร่ โดยพบว่าส่วนใหญ่เช่าที่ดิน 11 ไร่ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมา 1-5 ไร่ และ 6-10 ไร่ เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 25.0

พื้นที่เข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ พบว่า มีจำนวนพื้นที่เข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 4.42 ไร่ โดยส่วนใหญ่มี 0.50-5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 73.2 รองลงมา 6-10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 24.4 และ 11 ไร่ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 2.4 ตามลำดับ

ระยะเวลาในการประกอบอาชีพเลี้ยงแพะ พบว่า เกษตรกรมีระยะเวลาในการประกอบอาชีพเลี้ยงแพะเฉลี่ย 3.93 ปี โดยส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการประกอบอาชีพเลี้ยงแพะมาแล้ว 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.5 รองลงมาระยะเวลา 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.3 ระยะเวลา 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.6 ระยะเวลา 6 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 12.2 และระยะเวลา 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.4 ตามลำดับ

สถานภาพทางสังคม พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีสถานภาพเป็นผู้นำทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 90.2 และเป็นผู้นำทางสังคม อาทิ เป็นผู้นำองค์กรการปกครอง เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. เป็นต้น และผู้นำกลุ่ม เช่น กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร ฯลฯ คิดเป็นร้อยละ 9.8

แหล่งข้อมูลข่าวสาร ความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นอันดับแรก รองลงมารับรู้ข่าวสารทางสื่อออนไลน์ (อินเทอร์เน็ต) และรับรู้ข่าวสารจากเพื่อนบ้าน โทรทัศน์ สื่ออื่นๆ และสื่อวิทยุ ตามลำดับ สอดคล้องกับ เกษศริน รอดศรี และคณะ (2562) พบว่า เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่จากสื่อบุคคลมากที่สุด โดยได้รับจากเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องและประธาน/กรรมการกลุ่มในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามข้อมูลส่วนตัวและลักษณะการเลี้ยง

		(n=41)	
ข้อมูลส่วนตัวและลักษณะการเลี้ยง		จำนวน	ร้อยละ
		(คน)	
1. จำนวนแพะที่เลี้ยง			
1- 30 ตัว		18	43.9
31-50 ตัว		7	17.1
51-70 ตัว		10	24.4
71 ตัวขึ้นไป		6	14.6
ต่ำสุด 5 ตัว สูงสุด 112 ตัว			
เฉลี่ย 44.78 ตัว ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 28.127			
1.1 แพะพ่อพันธุ์			
ไม่มีแพะพ่อพันธุ์		2	4.9
1 ตัว		30	73.1
2 ตัว		7	17.1
3 ตัว		2	4.9
ต่ำสุด 0 ตัว สูงสุด 3 ตัว			
เฉลี่ย 1.22 ตัว ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.613			

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลสัตว์และลักษณะการเลี้ยง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.2 แพะแม่พันธุ์		
1-10 ตัว	11	26.8
11-20 ตัว	8	19.6
21-30 ตัว	11	26.8
31 ตัวขึ้นไป	11	26.8
ต่ำสุด 4 ตัว สูงสุด 60 ตัว เฉลี่ย 25.49 ตัว ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 15.989		
1.3 แพะรุ่น (เพศเมีย)		
1-10 ตัว	25	61.0
11-20 ตัว	11	26.8
21-30 ตัว	5	12.2
ต่ำสุด 0 ตัว สูงสุด 30 ตัว เฉลี่ย 10.10 ตัว ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.999		
1.4 แพะรุ่น (เพศผู้)		
1-10 ตัว	38	92.7
11-20 ตัว	3	7.3
ต่ำสุด 0 ตัว สูงสุด 20 ตัว เฉลี่ย 5.10 ตัว ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.898		
1.5 ลูกแพะ (ไม่หย่านม)		
1-10 ตัว	38	92.7
11-20 ตัว	2	4.9
21-30 ตัว	1	2.4
ต่ำสุด 1 ตัว สูงสุด 25 ตัว เฉลี่ย 2.76 ตัว ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.535		
2. พันธุ์แพะที่เลี้ยง		
แพะพันธุ์ลูกผสม	29	อันดับ 1
แพะพันธุ์แองโกลนูเบียน	10	อันดับ 2
แพะพันธุ์บอร์	9	อันดับ 3
แพะพันธุ์พื้นเมือง	9	อันดับ 4
แพะพันธุ์ซาเนน	2	อันดับ 5
3. ลักษณะการเลี้ยงแพะ		
เลี้ยงแบบซึ่งคอกร่วมกับการเลี้ยงแบบปล่อยแทะเล็มในแปลง พืชอาหารสัตว์ของตนเอง	35	อันดับ 1
เลี้ยงแบบปล่อยแทะเล็มในที่สาธารณะ	14	อันดับ 2
เลี้ยงแบบซึ่งคอก	1	อันดับ 3

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลสัตว์และลักษณะการเลี้ยง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. ท่านมีแปลงหญ้าสำหรับเลี้ยงสัตว์หรือไม่		
มี	34	82.9
ไม่มี	7	17.1
4.1 พันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่ปลูกสำหรับเลี้ยงสัตว์		
หญ้าเนเปียร์ปากช่อง 1	22	อันดับ 1
หญ้าแพงโกลา	21	อันดับ 2
หญ้าหวาน	3	อันดับ 3
ต้นกระถิน	2	อันดับ 4
ต้นข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	1	อันดับ 5
5. ท่านมีการสำรองเสบียงอาหารสัตว์ไว้ใช้สำหรับในช่วงขาดแคลนอาหารสัตว์หรือไม่		
มี	19	46.3
ไม่มี	22	53.7
5.1 ชนิดเสบียงอาหารสัตว์ที่สำรอง		
หญ้าแห้ง	13	อันดับที่ 1
หญ้าหมัก	5	อันดับที่ 2
กากถั่วเหลือง	3	อันดับที่ 3
ข้าวโพดหมัก	2	อันดับที่ 4
มันเส้น	2	อันดับที่ 4
กระถินหมัก	1	อันดับที่ 5
6. โรคแพะที่พบบ่อยที่สุดในฟาร์มของท่าน		
ท้องอืด	33	อันดับที่ 1
ปากเป็นแผลพุพอง	7	อันดับที่ 2
พยาธิ	6	อันดับที่ 3
ท้องเสีย	4	อันดับที่ 4
แท้งติดต่อ	4	อันดับที่ 4
ปอดบวม	3	อันดับที่ 5
ไขหวัด	2	อันดับที่ 6
7. เมื่อแพะมีอาการป่วยท่านทำอย่างไร		
รักษาเอง	26	อันดับที่ 1
แจ้งเจ้าหน้าที่ (นายสัตวแพทย์/อาสาปศุสัตว์)	18	อันดับที่ 2

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลสัตว์และลักษณะการเลี้ยง	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)	
8. รายได้จากการขายผลผลิต (แพะ) ในปี 2562 (ม.ค.-ธ.ค.62)		
8.1 จำหน่ายแพะ		
1-30,000 บาท	14	34.2
30,001-60,000 บาท	18	43.9
60,001-90,000 บาท	3	7.3
90,001 บาทขึ้นไป	6	14.6
ต่ำสุด 5,000 บาท สูงสุด 200,000 บาท		
เฉลี่ย 56,829.27 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 48,109.200		
8.2 จำหน่ายมูลแพะ		
ไม่จำหน่าย	28	68.3
1-2,000 บาท	4	9.7
2,001-4,000 บาท	5	12.2
4,001-6,000 บาท	2	4.9
6,001 บาทขึ้นไป	2	4.9
ต่ำสุด 0 บาท สูงสุด 9,000 บาท		
เฉลี่ย 1,321.95 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2,402.032		
9. ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงแพะ (บาท/เดือน)		
9.1 ค่าอาหารชั้น		
ไม่มีค่าใช้จ่าย	29	70.7
1-1,000 บาท	6	14.6
1,001-2,000 บาท	2	4.9
2,001 บาทขึ้นไป	4	9.8
ต่ำสุด 0 บาท สูงสุด 5,000 บาท		
เฉลี่ย 539.02 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1,235.289		
9.2 ค่าอาหารหยาบ		
ไม่มีค่าใช้จ่าย	24	58.5
1-1,000 บาท	11	26.8
1,001-2,000 บาท	2	4.9
2,001 บาทขึ้นไป	4	9.8
ต่ำสุด 0 บาท สูงสุด 10,000 บาท		
เฉลี่ย 782.93 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1,807.609		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลสัตว์และลักษณะการเลี้ยง	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)	
9.3 ค่าแร่ธาตุ		
1-200 บาท	23	56.1
201-400 บาท	10	24.4
401-600 บาท	5	12.2
601 บาทขึ้นไป	3	7.3
ต่ำสุด 1 บาท สูงสุด 1,000 บาท		
เฉลี่ย 265.85 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 265.047		
9.4 ค่าเวชภัณฑ์		
1-500 บาท	24	58.5
501-1,000 บาท	10	24.4
1,001-1,500 บาท	3	7.3
1,501 บาทขึ้นไป	4	9.8
ต่ำสุด 1 บาท สูงสุด 3,000 บาท		
เฉลี่ย 749.27 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 670.762		
10. ราคาผลผลิต (แพะ) ที่ขายได้เมื่อเทียบกับราคาตลาด		
สูงกว่าราคาตลาด	5	12.2
เท่ากับราคาตลาด	33	80.5
ต่ำกว่าราคาตลาด	3	7.3
11. ฟาร์มของท่านผ่านการรับรองมาตรฐานฟาร์มหรือไม่		
ไม่เคยยื่นตรวจรับรอง	21	51.2
อยู่ระหว่างการยื่นขอตรวจรับรอง	3	7.3
ผ่านมาตรฐาน	17	41.5

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ข้อมูลสัตว์และลักษณะการเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร มีผลการศึกษาดังนี้

จำนวนแพะที่เลี้ยง พบว่า เกษตรกรมีจำนวนแพะที่เลี้ยงเฉลี่ย 44.78 ตัว โดยเกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงแพะ 1-30 ตัว คิดเป็นร้อยละ 43.9 รองลงมาจำนวน 51-70 ตัว คิดเป็นร้อยละ 24.4 จำนวน 31-50 ตัว คิดเป็นร้อยละ 17.1 และจำนวน 71 ตัวขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 14.6 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาจำนวนแพะที่เกษตรกรมีมากที่สุดแยกตามประเภทแพะ พบว่า เป็นแพะพ่อพันธุ์จำนวน 1 ตัว คิดเป็นร้อยละ 73.1 แพะแม่พันธุ์เลี้ยง 1-10 ตัว เลี้ยง 21-30 ตัว และ 31 ตัวขึ้นไป เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 26.8 แพะรุ่น (เพศเมีย) 1-10 ตัว คิดเป็นร้อยละ 61.0 แพะรุ่น (เพศผู้) 1-10 ตัว คิดเป็นร้อยละ 92.7 และเป็นลูกแพะ (ไม่หย่านม) 1-10 ตัว คิดเป็นร้อยละ 92.7

พันธุ์แพะที่เลี้ยง พบว่า พันธุ์แพะที่เกษตรกรเลี้ยงมากที่สุดอันดับที่ 1 คือ แพะพันธุ์ลูกผสมอันดับที่ 2 เป็นแพะพันธุ์แองโกลนูเบียน อันดับที่ 3 คือ แพะพันธุ์บอร์และพันธุ์พื้นเมือง และอันดับที่ 4 แพะพันธุ์ซาเนน ตามลำดับ

ลักษณะการเลี้ยงแพะ พบว่า เกษตรกรเลี้ยงแพะแบบชังคอกร่วมกับการเลี้ยงแบบปล่อยแพะเล็มในแปลงพืชอาหารสัตว์ของตนเองมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 เลี้ยงแบบปล่อยแพะเล็มในที่สาธารณะเป็นอันดับที่ 2 และเลี้ยงแบบชังคอกเป็นอันดับที่ 3

แปลงหญ้าสำหรับเลี้ยงสัตว์ พบว่า เกษตรกรมีแปลงหญ้าสำหรับเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 82.9 และไม่มีแปลงหญ้า คิดเป็นร้อยละ 17.1 โดยพันธุ์พืชอาหารสัตว์สำหรับเลี้ยงสัตว์ที่ปลูกมากที่สุดคือ หญ้าเนเปียร์ปากช่อง 1 รองลงมาคือหญ้าแพงโกลา หญ้าหวาน ต้นกระถิน และต้นข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามลำดับ

การสำรองเสบียงอาหารสัตว์ไว้ใช้สำหรับในช่วงขาดแคลนอาหารสัตว์ พบว่า เกษตรกรมีการสำรองเสบียงอาหารสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 46.3 และไม่มีสำรองเสบียงอาหารสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 53.7 โดยชนิดของเสบียงสัตว์ที่สำรองส่วนใหญ่เป็นหญ้าแห้ง รองลงมาเป็นหญ้าหมัก กากถั่วเหลือง ข้าวโพดหมัก มันเส้น และกระถินหมัก ตามลำดับ

โรคแพะที่พบบ่อยที่สุดในฟาร์ม พบว่า โรคท้องอืดพบมากที่สุด รองลงมาเป็นโรคปากเป็นแผลพุพอง พยาธิ ท้องเสีย แท้งติดต่อกัน ปอดบวม และไขหวัด ตามลำดับ

วิธีการรักษาสัตว์ป่วย พบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรใช้วิธีการรักษาเอง รองลงมาคือแจ้งเจ้าหน้าที่ (นายสัตวแพทย์/อาสาปศุสัตว์) ในพื้นที่

รายได้จากการขายผลผลิต (แพะ) ในปี 2562

1) **รายได้จากการจำหน่ายแพะ** พบว่า เกษตรกรมีรายได้จากการจำหน่ายแพะเฉลี่ย 56,829.27 บาทต่อปี โดยส่วนใหญ่มีรายได้ 30,001-60,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 43.9 รองลงมา รายได้ 1-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.2 รายได้ 90,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 14.6 และรายได้ 60,001-90,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.3 ตามลำดับ

2) **รายได้จากการจำหน่ายมูลแพะ** พบว่า เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 1,321.95 บาท โดยส่วนใหญ่ไม่มีรายได้จากการจำหน่ายมูลแพะ คิดเป็นร้อยละ 68.3 รองลงมา มีรายได้จากการจำหน่ายมูลแพะ 2,001-4,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.2 รายได้ 1-2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.7 และ 4,001-6,000 บาท และรายได้ 6,001 บาทขึ้นไป เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 4.9 ตามลำดับ

ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงแพะ (บาท/เดือน)

1) **ค่าอาหารชั้น** พบว่า เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายเป็นค่าอาหารชั้นเฉลี่ยเดือนละ 539.02 บาท โดยส่วนใหญ่ไม่มีค่าใช้จ่ายเป็นค่าอาหารชั้น คิดเป็นร้อยละ 70.7 รองลงมาจ่ายค่าอาหารชั้น 1-1,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 14.6 ค่าใช้จ่าย 2,001 บาทต่อเดือนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 9.8 และ 1,001-2,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 4.9 ตามลำดับ

2) **ค่าอาหารหยาบ** พบว่า เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายเป็นค่าอาหารหยาบเฉลี่ยเดือนละ 782.93 บาท โดยส่วนใหญ่ไม่มีค่าใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละ 58.5 รองลงมามีค่าใช้จ่าย 1-1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.8 ค่าใช้จ่าย 2,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 9.8 และ 1,001-2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.9 ตามลำดับ

3) **ค่าแร่ธาตุ** พบว่า เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายเป็นค่าแร่ธาตุเฉลี่ยเดือนละ 265.85 บาท โดยมีค่าใช้จ่ายเดือนละ 1-200 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.1 รองลงมา 201-400 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.4 เดือนละ 401-600 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.2 และ 601 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 7.3 ตามลำดับ

4) **ค่าเวชภัณฑ์** พบว่า เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายเป็นค่าเวชภัณฑ์เฉลี่ยเดือนละ 749.27 บาท ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายเดือนละ 1-500 บาท คิดเป็นร้อยละ 58.5 รองลงมา 501-1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.4 ค่าใช้จ่าย 1,501 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 9.8 และ 1,001-1,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.3 ตามลำดับ

ราคาผลผลิต (แพะ) ที่ขายได้เมื่อเทียบกับราคาตลาด พบว่า ส่วนใหญ่จำหน่ายแพะได้เท่ากับราคาตลาด คิดเป็นร้อยละ 80.5 รองลงมาสูงกว่าราคาตลาด คิดเป็นร้อยละ 12.2 และต่ำกว่าราคาตลาด คิดเป็นร้อยละ 7.3 ตามลำดับ

การรับรองมาตรฐานฟาร์ม พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เคยยื่นตรวจรับรอง คิดเป็นร้อยละ 51.2 รองลงมาผ่านการรับรองมาตรฐานฟาร์มแล้ว คิดเป็นร้อยละ 41.5 และอยู่ระหว่างการยื่นขอตรวจรับรอง คิดเป็นร้อยละ 7.3 ตามลำดับ

4.2 ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกร เกี่ยวกับหลักการและแนวคิดเกษตรแบบแปลงใหญ่ และความรู้เรื่องเลี้ยงแพะ

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของความรู้ความเข้าใจหลักการและแนวคิดเกษตรแบบแปลงใหญ่

(n=41)

ข้อความ	เฉลี่ย	จำนวนที่ตอบถูก		อันดับ ข้อที่ถูก
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	
1. การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่เป็นระบบ การส่งเสริมการเกษตรที่ยึดพื้นที่เป็นหลักในการดำเนินงาน	ถูก	41	100.0	1
2. การคัดเลือกพื้นที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ต้องเป็นพื้นที่ที่มีขนาดเหมาะสมและไม่ผิดกฎหมาย	ถูก	41	100.0	1
3. การใช้ปัจจัยการผลิต/เครื่องมือ/อุปกรณ์/เครื่องจักร ควรแยกกันใช้ เพื่อความสะดวกรวดเร็ว	ผิด	5	12.2	7
4. มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมหรือนวัตกรรม เพื่อพัฒนาการผลิต	ถูก	36	87.8	3
5. ไม่จำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานการผลิต	ผิด	31	75.6	6
6. มีการกำหนดเป้าหมายและแผนปฏิบัติการ รวมทั้งการจัดทำแผนธุรกิจของกลุ่มที่ชัดเจน	ถูก	36	87.8	3
7. การเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป็นการพัฒนาการผลิตและการตลาดร่วมกัน โดยการมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการพัฒนาเป็นการรวมแปลงผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน	ถูก	35	85.4	4
8. พื้นที่แต่ละแปลงที่รวมเป็นแปลงใหญ่จะต้องเป็นพื้นที่อยู่ติดกันเป็นผืนเดียวกันเท่านั้น	ผิด	32	78.0	5
9. การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิตได้	ถูก	40	97.6	2
10. การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ สนับสนุนให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์มีการรวมกลุ่มและบริหารจัดการร่วมกัน	ถูก	41	100.0	1

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรโดยให้เกษตรกรทดสอบความรู้เกี่ยวกับหลักการและแนวคิดเกษตรแบบแปลงใหญ่ พบว่า

คำถามที่มีเกษตรกรตอบถูกมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ อันดับที่ 1 มีเกษตรกรตอบถูกเท่ากับ 3 ข้อ คือ ข้อ 1 การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่เป็นระบบการส่งเสริมการเกษตรที่ยึดพื้นที่เป็นหลักในการดำเนินงาน เป็นคำตอบที่ถูก ข้อ 2 การคัดเลือกพื้นที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ต้องเป็นพื้นที่ที่มีขนาดเหมาะสมและไม่ผิดกฎหมาย เป็นคำตอบที่ถูก และข้อ 10 การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ สนับสนุนให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์มีการรวมกลุ่มและบริหารจัดการร่วมกัน เป็นคำตอบที่ถูก คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาอันดับที่ 2 ข้อ 9 การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิตได้ เป็นคำตอบที่ถูก คิดเป็นร้อยละ 97.6 และอันดับที่ 3 มีเกษตรกรตอบถูกเท่ากับ 2 ข้อ คือ ข้อ 4 มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมหรือนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการผลิต เป็นคำตอบที่ถูก และข้อ 6 มีการกำหนดเป้าหมายและแผนปฏิบัติการ รวมทั้งการจัดทำแผนธุรกิจของกลุ่มที่ชัดเจน เป็นคำตอบที่ถูก คิดเป็นร้อยละ 87.8 ส่วนคำถามที่เกษตรกรตอบถูกน้อยที่สุด คือ ข้อ 3. การใช้ปัจจัยการผลิต/เครื่องมือ/อุปกรณ์/เครื่องจักร ควรแยกกันใช้เพื่อความสะดวกรวดเร็ว เป็นคำตอบที่ผิด คิดเป็นร้อยละ 12.2

ตารางที่ 4.4 สรุประดับความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดเกษตรแบบแปลงใหญ่

(n=41)			
จำนวนข้อที่ตอบถูก (ข้อ)	ระดับความรู้ หลักการและแนวคิดเกษตร แบบแปลงใหญ่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5 - 6	ปานกลาง	4	9.8
7 - 8	มาก	17	41.4
9 - 10	มากที่สุด	20	48.8

จากตารางที่ 4.4 สรุประดับความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดเกษตรแบบแปลงใหญ่ เมื่อนำผลจำนวนข้อที่ตอบถูกของเกษตรกรมาพิจารณา พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด (ตอบถูก 9-10 ข้อ) คิดเป็นร้อยละ 48.8 รองลงมาอยู่ในระดับมาก (ตอบถูก 7-8 ข้อ) คิดเป็นร้อยละ 41.4 และอยู่ในระดับปานกลาง (ตอบถูก 5-6 ข้อ) คิดเป็นร้อยละ 9.8 ตามลำดับ

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิรวุฒ มงคล ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดสกลนคร พบว่า เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องขั้นตอนการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่และขั้นตอนการดำเนินการในระดับมากที่สุด รองลงมา มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก โดยเกษตรกรมีคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เฉลี่ย 14.75 คะแนน จาก 15 คะแนน

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของความรู้เรื่องการเลี้ยงแพะ

ข้อความถาม	เฉลย	จำนวนที่ตอบถูก		อันดับ ข้อที่ถูก
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	
(n=41)				
ความรู้เรื่องพันธุ์แพะ				
1. แพะพันธุ์บอร์ (Boer) เป็นแพะพันธุ์เนื้อขนาดใหญ่จากประเทศแอฟริกาใต้	ถูก	35	85.4	3
2. การคัดเลือกแพะพ่อพันธุ์ที่มีลักษณะดีไว้ทำพันธุ์ คือ หลังเป็นเส้นตรง หน้าอกลึก กว้าง สันเท้าสูง อঁกตะปกติ และมีขาตรงแข็งแรง	ถูก	39	95.1	1
3. การคัดเลือกแพะแม่พันธุ์ที่มีลักษณะดีไว้ทำพันธุ์ คือ หลังเป็นเส้นตรง เต้านมเท่ากัน ขาโค้งงอแข็งแรง	ผิด	3	7.3	5
4. เราสามารถประมาณอายุแพะโดยดูจากฟันหน้าด้านล่างของแพะ	ถูก	38	92.7	2
5. หลักการผสมพันธุ์แพะ ลูกที่เกิดจากพ่อแม่เดียวกันสามารถนำมาผสมกันเองได้	ผิด	34	82.9	4
ความรู้เรื่องการจัดการด้านอาหารสัตว์				
1. แพะขุนกินหญ้าสดร่วมกับกระถินสดอย่างเต็มที่ แพะจะได้รับสารอาหารเพียงพอต่อการเจริญเติบโตเฉลี่ยวันละไม่ต่ำกว่า 100 กรัม โดยไม่จำเป็นต้องเสริมอาหารขึ้น	ผิด	24	58.5	4
2. ควรให้แพะกินอาหารรวมต่อวัน คิดเป็นน้ำหนักแห้ง 3 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักตัว	ถูก	40	97.6	1
3. พ่อพันธุ์แพะ ควรกินอาหารขึ้น โปรตีน 14% และอาหารหยাবคุณภาพปานกลาง	ถูก	39	95.1	2
4. แพะไม่สามารถกินอาหารผสมครบส่วน (TMR) เพียงอย่างเดียวได้	ผิด	10	24.4	5
5. อาหารผสมครบส่วน คือ การนำ อาหารหยাব วัตถุดิบอาหารแหล่งโปรตีน พลังงาน แร่ธาตุ และวิตามิน มาผสมคลุกเคล้าให้เข้ากันตามสัดส่วนที่เหมาะสม	ถูก	30	73.2	3
ความรู้เรื่องการเตรียมสถานที่และอุปกรณ์การเลี้ยง				
1. พื้นคอกทำเป็นไม้ระแนงชิดๆ กัน เพื่อป้องกันไม่ให้แพะเดินสะดุด	ผิด	13	31.7	5
2. การเลี้ยงแพะแบบขังคอกช่วยลดปัญหาเรื่องพยาธิ	ถูก	39	95.1	1
3. การเลี้ยงแพะแบบปล่อยแพะเล็มจะต้องสูญเสียพลังงานในการเดินหาอาหาร	ถูก	16	39.0	4

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อคำถาม	เฉลย	จำนวนที่ตอบถูก		อันดับ ข้อที่ถูก
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	
4. การทำพื้นคอกควรเป็นพื้นดินเหนียวให้อยู่ในระดับเดียวกัน	ผิด	36	87.8	2
5. ควรหมั่นตรวจก๊ีบแพะสม่ำเสมอ โดยมีการตัดแต่งก๊ีบเดือนละครั้ง	ถูก	31	75.6	3
ความรู้เรื่องการจัดการเลี้ยงดู				
1. เพื่อให้พ่อแม่มีความสมบูรณ์พันธุ์ควรจะให้ผสมพันธุ์กันเมื่ออายุ 8 เดือนขึ้นไป	ถูก	40	97.6	1
2. เมื่อแม่แพะมีอาการเป็นสัดแล้ว ระยะเวลาที่เหมาะสมให้ตัวผู้ทับคือ 12-18 ชั่วโมง	ถูก	39	95.1	2
3. แม่แพะมีระยะอุ้มท้อง 180 วัน	ผิด	23	56.1	3
4. แม่แพะจะเริ่มกลับเป็นสัดอีกครั้ง หลังจากคลอดลูกแล้วประมาณ 60 วัน	ผิด	10	24.4	5
5. หากแม่แพะไม่มีน้ำนมเลี้ยงลูก หรือแม่ตาย อาจใช้น้ำนมเหลืองเทียมทำขึ้นเองโดยใช้ส่วนผสม ดังนี้ นมวัวหรือนมผง น้ำมันตับปลา ไข่ไก่ น้ำตาล	ถูก	21	51.2	4
ความรู้เรื่องการจัดการด้านสุขภาพสัตว์				
1. การกำจัดพยาธิภายนอก แก้ไขโดยการอาบน้ำและฉีดพ่นลำตัวด้วยยากำจัดพยาธิภายนอก	ถูก	24	58.5	3
2. หากแพะมีอาการท้องอืด ถ้าท้องป่องมากอย่าให้แพะนอนตะแคงขวา	ผิด	20	48.8	4
3. โรคปอดบวม สามารถป้องกันได้โดยการปรับปรุงโรงเรือนให้อบอุ่น อย่าให้ลมโกรก ฝนสาด	ถูก	38	92.7	2
4. โรคปากเป็นแผลพุพอง รักษาโดยใช้น้ำเกลือทาที่แผลเป็นประจำวันละ 2 ครั้งจนกว่าจะหาย	ผิด	10	24.4	5
5. โรคปากและเท้าเปื่อย มีอาการเกิดเม็ดตุ่มพองขึ้นที่ไร้ก๊ีบ ริมฝีปากและเหงือก ทำให้เดินขาจะเขล และมึนน้ำลายไหล	ถูก	40	97.6	1

จากตารางที่ 4.5 แสดงความรู้เรื่องการเลี้ยงแพะ โดยให้เกษตรกรทดสอบความรู้ตามหลักการเลี้ยงแพะ ผลการศึกษาพบว่า

ความรู้เรื่องพันธุ์แพะ คำถามที่มีเกษตรกรตอบถูกมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ อันดับที่ 1 ข้อ 2 การคัดเลือกแพะพ่อพันธุ์ที่มีลักษณะดีไว้ทำพันธุ์ คือ หลังเป็นเส้นตรง หน้าอกลึก กว้าง สันเท้าสูง อัมตะปกติ และมีขาตรงแข็งแรง เป็นคำตอบที่ถูก คิดเป็นร้อยละ 95.1 อันดับที่ 2 คือข้อ 4 เราสามารถประมาณอายุแพะโดยดูจากฟันหน้าด้านล่างของแพะ เป็นคำตอบที่ถูก คิดเป็นร้อยละ 92.7 และอันดับ

ที่ 3 คือข้อ 1 แพะพันธุ์บอร์ (Boer) เป็นแพะพันธุ์เนื้อขนาดใหญ่ จากประเทศแอฟริกาใต้ เป็นคำตอบที่ถูก คิดเป็นร้อยละ 85.4

ความรู้เรื่องการจัดการด้านอาหารสัตว์ คำถามที่มีเกษตรกรตอบถูกมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ อันดับที่ 1 ข้อ 2 ควรให้แพะกินอาหารรวมต่อวัน คิดเป็นน้ำหนักแห้ง 3 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักตัว เป็นคำตอบที่ถูก คิดเป็นร้อยละ 97.6 อันดับที่ 2 คือข้อ 3 พ่อพันธุ์แพะ ควรกินอาหารชั้น โปรตีน 14% และอาหารหยাবคุณภาพปานกลาง เป็นคำตอบที่ถูก คิดเป็นร้อยละ 95.1 และอันดับที่ 3 คือข้อ 5 อาหารผสมครบส่วน คือ การนำ อาหารหยাব วัตถุดิบอาหารแห้งโปรตีน พลังงาน แร่ธาตุ และวิตามิน มาผสมคลุกเคล้าให้เข้ากันตามสัดส่วนที่เหมาะสม เป็นคำตอบที่ถูก คิดเป็นร้อยละ 73.2

ความรู้เรื่องการเตรียมสถานที่และอุปกรณ์การเลี้ยง คำถามที่มีเกษตรกรตอบถูกมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ อันดับที่ 1 ข้อ 2 การเลี้ยงแพะแบบขังคอกช่วยลดปัญหาเรื่องพยาธิ เป็นคำตอบที่ถูก คิดเป็นร้อยละ 95.1 อันดับที่ 2 คือข้อ 4 การทำพื้นคอกควรเป็นพื้นดินเหนียวให้อยู่ในระดับเดียวกัน เป็นคำตอบที่ผิด คิดเป็นร้อยละ 87.8 และอันดับที่ 3 คือข้อ 5 ควรหมั่นตรวจก๊ีบแพะสม่ำเสมอ โดยมีการตัดแต่งก๊ีบเดือนละครั้ง เป็นคำตอบที่ถูก คิดเป็นร้อยละ 75.6

ความรู้เรื่องการจัดการเลี้ยงดู คำถามที่มีเกษตรกรตอบถูกมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ อันดับที่ 1 ข้อ 1 เพื่อให้พ่อแม่มีความสมบูรณ์พันธุ์ควรจะให้ผสมพันธุ์กันเมื่ออายุ 8 เดือนขึ้นไป เป็นคำตอบที่ถูก คิดเป็นร้อยละ 97.6 อันดับที่ 2 คือข้อ 2. เมื่อแม่แพะมีอาการเป็นสัดแล้ว ระยะเวลาที่เหมาะสมให้ตัวผู้ทับ คือ 12-18 ชั่วโมง เป็นคำตอบที่ถูก คิดเป็นร้อยละ 95.1 และอันดับที่ 3 คือข้อ 3. แม่แพะมีระยะอุ้มท้อง 180 วัน เป็นคำตอบที่ผิด คิดเป็นร้อยละ 56.1

ความรู้เรื่องการจัดการด้านสุขภาพสัตว์ คำถามที่มีเกษตรกรตอบถูกมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ อันดับที่ 1 ข้อ 5 โรคปากและเท้าเปื่อย มีอาการเกิดเม็ดตุ่มพองขึ้นที่โรกิบ ริมฝีปากและเหงือก ทำให้เดินขาเกแปลก และมีน้ำลายไหล เป็นคำตอบที่ถูก คิดเป็นร้อยละ 97.6 อันดับที่ 2 คือข้อ 3 โรคปอดบวม สามารถป้องกันได้โดยการปรับปรุงโรงเรือนให้อบอุ่น อย่าให้ลมโกรก ฝนสาด เป็นคำตอบที่ถูก คิดเป็นร้อยละ 92.7 และอันดับที่ 3 คือข้อ 1 การกำจัดพยาธิภายนอก แก้ไขโดยการอาบน้ำและฉีดพ่น ลำตัวด้วยยากำจัดพยาธิภายนอก เป็นคำตอบที่ถูก คิดเป็นร้อยละ 58.5

ตารางที่ 4.6 สรุประดับความรู้ของเกษตรกรเรื่องการเลี้ยงแพะ

(n=41)			
จำนวนข้อที่ตอบถูก (ข้อ)	ระดับความรู้ เรื่องการเลี้ยงแพะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
11 - 15	ปานกลาง	10	24.4
16 - 20	มาก	28	68.3
21 - 25	มากที่สุด	3	7.3

จากตารางที่ 4.6 สรุประดับความรู้ของเกษตรกรเรื่องการเลี้ยงแพะ เมื่อนำผลจำนวนข้อที่ตอบถูกของเกษตรกรมาพิจารณา พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก (ตอบถูก 16-20 ข้อ) คิดเป็นร้อยละ 68.3 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง (ตอบถูก 11-15 ข้อ) คิดเป็นร้อยละ 24.4 และอยู่ในระดับมากที่สุด (ตอบถูก 21-25 ข้อ) คิดเป็นร้อยละ 7.3 ตามลำดับ

4.3 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการบริหารและจัดการของกลุ่ม ด้านบทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของกลุ่ม ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ ด้านการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ และด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ รายละเอียดดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ โดยรวมรายด้าน

(n=41)			
ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ด้านความสามารถในการบริหารและจัดการของกลุ่ม	4.49	0.604	มากที่สุด
ด้านบทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิก	4.40	0.589	มากที่สุด
ด้านความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของกลุ่ม	4.41	0.536	มากที่สุด
ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่	4.34	0.755	มากที่สุด
ด้านการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่	4.34	0.735	มากที่สุด
ด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้	4.38	0.354	มากที่สุด
รวม	4.39	0.520	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.7 พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.39$)

เมื่อพิจารณาเป็นภาพรวมรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านเช่นกัน โดยด้านที่มีความคิดเห็นมากที่สุดคือ ด้านความสามารถในการบริหารและจัดการของกลุ่ม ($\bar{x}=4.49$) รองลงมาคือ ด้านความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของกลุ่ม ($\bar{x}=4.41$) ด้านบทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิก ($\bar{x}=4.40$) ด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ ($\bar{x}=4.38$) ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ และด้านการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ เท่ากัน ($\bar{x}=4.34$) ตามลำดับ

จากผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้จัดการแปลงมีศักยภาพสามารถบริหารจัดการร่วมกับคณะกรรมการกลุ่ม สมาชิกมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โครงสร้างระเบียบข้อบังคับชัดเจนและเหมาะสม มีเป้าหมายและแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีความสามารถบริหารจัดการทางด้านเศรษฐกิจของกลุ่ม มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในแปลงเพื่อลดต้นทุนการผลิต รวมไปถึงได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต องค์กรความรู้ และแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำสำหรับเป็นต้นทุนการดำเนินงานหรือขยายการผลิต และเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบมีความรู้ความสามารถเข้าไปดูแลเอาใจใส่และให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกเป็นรายด้าน

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					$\bar{x}$ (S.D.)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1. ด้านความสามารถในการบริหารและจัดการของกลุ่ม							
1.1 โครงสร้างระเบียบข้อบังคับกลุ่มมีความชัดเจนและเหมาะสม	25 (60.9)	12 (29.3)	4 (9.8)	-	-	4.51 (0.675)	มากที่สุด
1.2 คณะกรรมการมีบทบาทและหน้าที่บริหารจัดการกลุ่มที่ชัดเจน	29 (70.7)	11 (26.8)	1 (2.4)	-	-	4.68 (0.521)	มากที่สุด
1.3 มีการกำหนดเป้าหมายและแผนปฏิบัติการ รวมทั้งการจัดทำแผนธุรกิจของกลุ่มที่ชัดเจน	29 (70.7)	11 (26.8)	1 (2.4)	-	-	4.68 (0.521)	มากที่สุด
1.4 ผลการดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้	18 (43.9)	16 (39.0)	6 (14.6)	1 (2.4)	-	4.24 (0.799)	มากที่สุด
1.5 การดำเนินงานและให้บริการแก่สมาชิกมีประสิทธิภาพ	24 (58.5)	11 (26.8)	4 (9.8)	2 (4.9)	-	4.39 (0.862)	มากที่สุด
1.6 ผู้จัดการแปลงมีศักยภาพ และสามารถบริหารจัดการร่วมกับคณะกรรมการในการบริหารจัดการแปลงใหญ่ได้	26 (63.4)	12 (29.3)	3 (7.3)	-	-	4.56 (0.634)	มากที่สุด
1.7 กลุ่มมีการประชุมและดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	30 (73.2)	8 (19.5)	3 (7.3)	-	-	4.66 (0.617)	มากที่สุด
1.8 มีเกษตรกรสนใจเข้าร่วมกลุ่มเพิ่มมากขึ้น	22 (53.7)	9 (22.0)	7 (17.0)	3 (7.3)	-	4.22 (0.988)	มากที่สุด
2. ด้านบทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิก							
2.1 ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนบริหารจัดการและพัฒนากลุ่ม	18 (43.9)	16 (39.0)	6 (14.6)	1 (2.4)	-	4.24 (0.799)	มากที่สุด
2.2 ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนและพัฒนากลุ่ม	21 (51.2)	13 (31.7)	6 (14.6)	1 (2.4)	-	4.32 (0.820)	มากที่สุด

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					$\bar{x}$ (S.D.)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
2.3 ท่านมีส่วนร่วมรับรู้ปัญหา และร่วมแก้ไขปัญหาของกลุ่ม	27 (65.9)	6 (14.6)	6 (14.6)	2 (4.9)	-	4.41 (0.921)	มากที่สุด
2.4 ท่านมีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็น	25 (61.0)	10 (24.4)	6 (14.6)	-	-	4.46 (0.725)	มากที่สุด
2.5 ท่านมีการจัดทำบัญชีต้นทุน ประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่อง	16 (39.0)	20 (48.8)	5 (12.2)	-	-	4.27 (0.672)	มากที่สุด
2.6 สมาชิกในกลุ่มมีความ สามัคคีและมีการช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน	23 (56.1)	16 (39.0)	2 (4.9)	-	-	4.46 (0.745)	มากที่สุด
2.7 สมาชิกได้รับผลประโยชน์ ร่วมกัน	28 (68.3)	12 (29.3)	1 (2.4)	-	-	4.63 (0.623)	มากที่สุด
3. ด้านความมั่นคงและฐานะ ทางเศรษฐกิจของกลุ่ม							
3.1 ร่วมกันระดมทุน จัดหา แหล่งเงินทุนและปัจจัยการ ผลิตอย่างต่อเนื่อง	18 (43.9)	21 (51.2)	2 (4.9)	-	-	4.39 (0.586)	มากที่สุด
3.2 การบริหารจัดการเงินของ กลุ่มเป็นไปตามระเบียบที่ กำหนดไว้	22 (53.7)	16 (39.0)	2 (4.9)	1 (2.4)	-	4.44 (0.709)	มากที่สุด
3.3 มีการจัดทำบัญชีของกลุ่ม อย่างเป็นระบบ	21 (51.2)	17 (41.5)	2 (4.9)	1 (2.4)	-	4.41 (0.706)	มากที่สุด
4. ด้านการสนับสนุนการ ดำเนินงานส่งเสริม การเกษตรแปลงใหญ่							
4.1 ท่านได้รับสนับสนุนปัจจัย การผลิตและเทคโนโลยีที่ เหมาะสมสำหรับการพัฒนา การผลิตของแปลงใหญ่	23 (56.1)	8 (19.5)	9 (22.0)	1 (2.4)	-	4.29 (0.901)	มากที่สุด
4.2 ท่านได้รับการสนับสนุนองค์ ความรู้ในการผลิต	24 (58.5)	8 (19.5)	8 (19.5)	1 (2.4)	-	4.34 (0.883)	มากที่สุด
4.3 ท่านได้รับการสนับสนุน แหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ	28 (68.3)	8 (19.5)	4 (9.8)	1 (2.4)	-	4.54 (0.778)	มากที่สุด
4.4 ท่านได้รับการสนับสนุนการ เข้าสู่มาตรฐาน GAP GMP	25 (61.0)	7 (17.1)	8 (19.5)	1 (2.4)	-	4.34 (0.965)	มากที่สุด

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					$\bar{x}$ (S.D.)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
4.5 ท่านได้รับการสนับสนุนด้านการจัดหาตลาดให้กับสินค้า	23 (56.1)	9 (22.0)	8 (19.5)	1 (2.4)	-	4.32 (0.879)	มากที่สุด
4.6 หน่วยงานภาครัฐที่เข้าไปส่งเสริมมีการดำเนินงานร่วมกันแบบบูรณาการ (มีความชัดเจนและไม่ซ้ำซ้อนในระบบการทำงาน)	14 (34.1)	21 (51.2)	6 (14.6)	-	-	4.20 (0.679)	มาก
5. ด้านการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่							
5.1 เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบมีความรู้ความสามารถ	16 (9.0)	19 (46.3)	5 (12.2)	1 (2.4)	-	4.22 (0.759)	มากที่สุด
5.2 เจ้าหน้าที่ที่มีการตรวจเยี่ยมติดตาม และให้คำปรึกษาแนะนำ อย่างต่อเนื่อง	19 (46.3)	15 (36.6)	5 (12.2)	1 (2.4)	1 (2.4)	4.22 (0.936)	มากที่สุด
5.3 เจ้าหน้าที่ที่มีความเต็มใจในการให้บริการ	22 (53.7)	15 (36.6)	4 (9.8)	-	-	4.44 (0.673)	มากที่สุด
5.4 เจ้าหน้าที่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม หรือการประชุมกลุ่ม	27 (65.9)	7 (17.1)	6 (14.6)	1 (2.4)	-	4.46 (0.840)	มากที่สุด
5.5 การติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่มีความสะดวกรวดเร็ว	24 (58.5)	10 (24.4)	5 (12.2)	1 (2.4)	1 (2.4)	4.34 (0.965)	มากที่สุด
6. ด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้							
6.1 ท่านได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอย่างเหมาะสม	16 (39.0)	17 (41.5)	5 (12.2)	3 (7.3)	-	4.12 (0.900)	มาก
6.2 ท่านนำความรู้ที่ได้รับมาปรับกระบวนการผลิตให้ดียิ่งขึ้น	24 (58.5)	15 (36.6)	2 (4.9)	-	-	4.54 (0.596)	มากที่สุด
6.3 มีการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรเข้ามาใช้แทนกำลังแรงงาน	18 (43.9)	23 (56.1)	-	-	-	4.44 (0.502)	มากที่สุด

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					$\bar{x}$ (S.D.)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
6.4 มีการเพิ่มช่องทางและโอกาสทางการค้าผ่านระบบการซื้อขายแบบออนไลน์ (e-commerce)	19 (46.3)	20 (48.8)	2 (4.9)	-	-	4.41 (0.591)	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ มีผลการศึกษา ดังนี้

ด้านความสามารถในการบริหารและจัดการของกลุ่ม พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสวรรค์ ด้านความสามารถในการบริหารและจัดการของกลุ่ม อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นมากที่สุด คือ คณะกรรมการมีบทบาทและหน้าที่บริหารจัดการกลุ่มที่ชัดเจน และมีการกำหนดเป้าหมายและแผนปฏิบัติการ รวมทั้งการจัดทำแผนธุรกิจของกลุ่มที่ชัดเจน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x}$ = 4.68) รองลงมาคือ กลุ่มมีการประชุมและดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x}$ = 4.66) ผู้จัดการแปลงมีศักยภาพและสามารถบริหารจัดการร่วมกับคณะกรรมการในการบริหารจัดการแปลงใหญ่ได้ ($\bar{x}$ = 4.56) โครงสร้างระเบียบข้อบังคับกลุ่มมีความชัดเจนและเหมาะสม ($\bar{x}$ = 4.51) การดำเนินงานและให้บริการแก่สมาชิกมีประสิทธิภาพ ($\bar{x}$ = 4.39) ผลการดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ($\bar{x}$ = 4.24) และมีเกษตรกรสนใจเข้าร่วมกลุ่มเพิ่มมากขึ้น ($\bar{x}$ = 4.22) ตามลำดับ

ด้านบทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิก พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสวรรค์ ด้านบทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิก อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นมากที่สุด คือ สมาชิกได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ($\bar{x}$ = 4.63) รองลงมาคือ สมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และสมาชิกในกลุ่มมีความสามัคคีและมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x}$ = 4.46) สมาชิกมีส่วนร่วมรับรู้ปัญหาและร่วมแก้ไขปัญหากลุ่ม ($\bar{x}$ = 4.41) สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนและพัฒนากลุ่ม ($\bar{x}$ = 4.32) สมาชิกมีการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x}$ = 4.27) และสมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนบริหารจัดการและพัฒนากลุ่ม ($\bar{x}$ = 4.24) ตามลำดับ

ด้านความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของกลุ่ม พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสวรรค์ ด้านความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของกลุ่ม อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นมากที่สุด คือ การบริหารจัดการเงินของกลุ่มเป็นไปตามระเบียบที่กำหนดไว้ ($\bar{x}$ = 4.44) รองลงมาคือ มีการจัดทำบัญชีของกลุ่มอย่างเป็นระบบ ($\bar{x}$ = 4.41) และร่วมกันระดมทุน จัดหาแหล่งเงินทุนและปัจจัยการผลิตอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x}$ = 4.39) ตามลำดับ

ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสวรรค์ ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 ข้อ มีความคิดเห็นอยู่ใน

ระดับมาก 1 ข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นมากที่สุด คือ ได้รับการสนับสนุนแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ ($\bar{x}=4.54$) รองลงมาคือ ได้รับการสนับสนุนองค์ความรู้ในการผลิต และได้รับการสนับสนุนการเข้าสู่มาตรฐาน GAP GMP มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x}=4.34$) ได้รับการสนับสนุนด้านการจัดหาตลาดให้กับสินค้า ($\bar{x}=4.32$) ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาการผลิตของแปลงใหญ่ ($\bar{x}=4.29$) และหน่วยงานภาครัฐที่เข้าไปส่งเสริมมีการดำเนินงานร่วมกันแบบบูรณาการ (มีความชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อนในระบบการทำงาน) ($\bar{x}=4.20$) ตามลำดับ

ด้านการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสวรรค์ ด้านการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมหรือการประชุมกลุ่ม ($\bar{x}=4.46$) รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่มีความเต็มใจในการให้บริการ ($\bar{x}=4.44$) การติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่มีความสะดวกรวดเร็ว ($\bar{x}=4.34$) และเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบมีความรู้ความสามารถและเจ้าหน้าที่มีการตรวจเยี่ยม ติดตาม และให้คำปรึกษาแนะนำอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x}=4.22$) ตามลำดับ

ด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสวรรค์ ด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ข้อ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นมากที่สุด คือ การนำความรู้ที่ได้รับมาปรับกระบวนการผลิตให้ดียิ่งขึ้น ($\bar{x}=4.54$) รองลงมาคือ มีการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรเข้ามาใช้แทนกำลังแรงงาน ($\bar{x}=4.44$) มีการเพิ่มช่องทางและโอกาสทางการค้าผ่านระบบการซื้อขายแบบออนไลน์ (e-commerce) ($\bar{x}=4.41$) และได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอย่างเหมาะสม ($\bar{x}=4.12$) ตามลำดับ

4.4 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ โดยรวมรายด้าน

(n=41)			
ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ด้านการลดต้นทุนการผลิต	4.37	0.852	มากที่สุด
ด้านการเพิ่มผลผลิต	4.32	0.687	มากที่สุด
ด้านการพัฒนาคุณภาพการผลิต	4.32	0.678	มากที่สุด
ด้านการตลาด	3.87	0.742	มาก
รวม	4.15	0.665	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.15$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด จำนวน 3 ด้าน ความคิดเห็นระดับมาก จำนวน 1 ด้าน โดยด้านที่มีความคิดเห็นมากที่สุดคือ ด้านการลดต้นทุนการผลิต ($\bar{x}=4.37$) รองลงมาคือ ด้านการเพิ่มผลผลิต และด้านการพัฒนาคุณภาพการผลิต เท่ากัน ($\bar{x}=4.32$) และด้านการตลาด ($\bar{x}=3.87$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					$\bar{x}$ (S.D.)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1. ด้านการลดต้นทุนการผลิต							
1.1 สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิต	24 (58.5)	17 (41.5)	-	-	-	4.59 (0.499)	มาก ที่สุด
1.2 การจัดทำบัญชีรับจ่าย/ บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ ทำให้ท่านสามารถวางแผนเพิ่มรายได้และลดต้นทุนเพื่อการมีผลกำไรเพิ่มขึ้นในอนาคต	27 (65.9)	7 (17.1)	7 (17.1)	-	-	4.49 (0.779)	มาก ที่สุด
2. ด้านการเพิ่มผลผลิต							
2.1 การนำเทคโนโลยีการเกษตรและนวัตกรรมมาใช้ในแปลงสามารถทำให้การผลิตมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น	23 (56.1)	12 (29.3)	5 (12.2)	1 (2.4)	-	4.39 (0.802)	มาก ที่สุด
2.2 ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น (จำนวนแพะ น้ำหนักแพะ ฯลฯ)	16 (39.0)	16 (39.0)	8 (19.5)	1 (2.4)	-	4.15 (0.823)	มาก
3. ด้านการพัฒนาคุณภาพการผลิต							
3.1 สามารถเข้าใจและมีการพัฒนาฟาร์มเพื่อยกระดับเป็นฟาร์มที่ผ่านการรับรองคุณภาพและมาตรฐานการผลิต	14 (34.1)	20 (48.8)	7 (17.1)	-	-	4.17 (0.704)	มาก
3.2 มีการทำการเกษตรที่ดี ลดการใช้สารเคมี เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	26 (63.4)	9 (24.4)	5 (9.8)	1 (2.4)	-	4.46 (0.809)	มาก ที่สุด
4. ด้านการตลาด							
4.1 มีอำนาจในการกำหนดราคาซื้อขายผลผลิต	15 (36.6)	9 (22.0)	11 (26.8)	5 (12.2)	1 (2.4)	3.78 (1.151)	มาก

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					$\bar{x}$ (S.D.)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
4.2 การเพิ่มช่องทาง การตลาด และการทำ สัญญาค้าขาย/MOU	17 (41.5)	12 (29.3)	11 (26.8)	1 (2.4)	-	4.10 (0.889)	มาก
4.3 การนำผลผลิตไปแปรรูป หรือพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม	10 (24.4)	5 (12.2)	9 (22.0)	14 (34.1)	3 (7.3)	3.12 (1.327)	ปาน กลาง
4.4 เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น	26 (63.4)	10 (24.4)	4 (9.8)	1 (2.4)	-	4.49 (0.779)	มาก ที่สุด

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ มีผลการศึกษา ดังนี้

ด้านการลดต้นทุนการผลิต พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ ด้านการลดต้นทุนการผลิต อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีความคิดเห็นมากที่สุด คือ สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิต ($\bar{x}=4.59$) และรองลงมาคือ การจัดทำบัญชีรับจ่าย/บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ ทำให้สามารถวางแผนเพิ่มรายได้และลดต้นทุนเพื่อการมีผลกำไรเพิ่มขึ้นในอนาคต ($\bar{x}=4.49$)

ด้านการเพิ่มผลผลิต พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการนำเทคโนโลยีการเกษตรและนวัตกรรมมาใช้ในแปลงสามารถทำให้การผลิตมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.39$) และปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น (จำนวนแพะ น้ำหนักแพะ ฯลฯ) อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.15$)

ด้านการพัฒนาคุณภาพการผลิต พบว่า เกษตรกรมีความเห็นว่าการทำการเกษตรที่ดี ลดการใช้สารเคมี เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.46$) และสามารถเข้าใจและมีการพัฒนาฟาร์มเพื่อยกระดับเป็นฟาร์มที่ผ่านการรับรองคุณภาพและมาตรฐานการผลิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.17$)

ด้านการตลาด พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ามีรายได้เพิ่มขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.49$) รองลงมาคือ การเพิ่มช่องทางการตลาด และการทำสัญญาค้าขาย/MOU อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.10$) มีอำนาจในการกำหนดราคาซื้อขายผลผลิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.78$) และการนำผลผลิตไปแปรรูปหรือพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.12$) ตามลำดับ

จากผลการศึกษา ผลลัพธ์โดยรวมแต่ละด้าน ประกอบด้วย ด้านการลดต้นทุนการผลิต ด้านการเพิ่มผลผลิต และด้านการพัฒนาคุณภาพการผลิตอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นด้านการตลาดอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในเรื่องของการนำผลผลิตไปแปรรูป หรือพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ยังอยู่ในระดับปานกลาง จึงเป็นประเด็นที่ควรจะได้รับการส่งเสริม เพื่อให้กลุ่มมีความเข้มแข็งมากขึ้น สอดคล้องกับ จิรวิทย์ มงคล (2557) ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดสกลนคร พบว่า ความรู้ที่ต้องการให้มีการส่งเสริมมากที่สุด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการผลิต เน้นการแปรรูปสินค้า ด้านการตลาด เน้นช่องทางการจำหน่ายและการจัดการราคา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรให้ความรู้และการส่งเสริมในด้านการแปรรูป เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าสินค้า

4.5 ความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการแปลงใหญ่ แพะเนื้อเมืองสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

4.5.1 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผล ต่อการดำเนินโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสวรรค์ จำแนกตามเพศ

การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสวรรค์ จำแนกตามเพศ เป็นการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระกัน โดยใช้ทดสอบ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามเพศ

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ	ชาย		หญิง		t	p
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านความสามารถในการบริหารและจัดการของกลุ่ม	4.73	0.465	4.37	0.638	1.875	0.068
2. ด้านบทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิก	4.48	0.512	4.36	0.631	0.613	0.544
3. ด้านความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของกลุ่ม	4.55	0.405	4.35	0.588	1.148	0.258
4. ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่	4.57	0.643	4.22	0.791	1.449	0.155
5. ด้านการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่	4.61	0.454	4.19	0.816	2.125	0.040*
6. ด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้	4.43	0.332	4.35	0.369	0.653	0.517
รวม	4.56	0.392	4.31	0.562	1.520	0.137

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามเพศ ในด้านการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

แสดงว่า เกษตรกรที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการแตกต่างกันในด้านการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ เนื่องมาจากเพศเป็นสิ่งที่บ่งบอกความเป็นตัวตนและคุณลักษณะของตัวบุคคล โดยเฉพาะเพศหญิงจะเป็นเพศที่มีความละเอียดรอบคอบ และมีความประณีตต่อการปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงอาจมีความต้องการให้เจ้าหน้าที่มีเข้าไปพบปะ เยี่ยมเยียนเพื่อติดตามและให้คำแนะนำ เป็นประจำอย่างต่อเนื่องมากกว่าเพศชาย

4.5.2 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามอายุ

การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการจำแนกตามอายุ เป็นการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของประชากรมากกว่า 2 กลุ่มที่เป็นอิสระกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way Analysis of Variance) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หากพบว่ามีค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ดังในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามอายุ

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านความสามารถในการบริหารและจัดการของกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	3	2.019	0.673	1.981	0.134
	ภายในกลุ่ม	37	12.573	0.340		
	รวม	40	14.592			
2. ด้านบทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิก	ระหว่างกลุ่ม	3	1.636	0.545	1.647	0.195
	ภายในกลุ่ม	37	12.251	0.331		
	รวม	40	13.887			
3. ด้านความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	3	1.788	0.596	2.269	0.097
	ภายในกลุ่ม	37	9.719	0.263		
	รวม	40	11.507			
4. ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่	ระหว่างกลุ่ม	3	3.964	1.321	2.594	0.067
	ภายในกลุ่ม	37	18.841	0.509		
	รวม	40	22.805			
5. ด้านการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่	ระหว่างกลุ่ม	3	2.178	0.726	1.380	0.264
	ภายในกลุ่ม	37	19.457	0.526		
	รวม	40	21.635			
6. ด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้	ระหว่างกลุ่ม	3	.505	0.168	1.380	0.264
	ภายในกลุ่ม	37	4.510	0.122		
	รวม	40	5.015			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	1.670	0.557	2.250	0.099
	ภายในกลุ่ม	37	9.153	0.247		
	รวม	40	10.823			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามอายุ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

แสดงว่า เกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลการต่อการดำเนินโครงการทั้ง 6 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

4.5.3 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามการศึกษา

การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามการศึกษา เป็นการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของประชากรมากกว่า 2 กลุ่มที่เป็นอิสระกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way Analysis of Variance) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หากพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ จะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ดังในตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามการศึกษา

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านความสามารถในการบริหารและจัดการของกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	3	.973	0.324	0.882	0.460
	ภายในกลุ่ม	37	13.619	0.368		
	รวม	40	14.592			
2. ด้านบทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิก	ระหว่างกลุ่ม	3	.209	0.070	0.188	0.904
	ภายในกลุ่ม	37	13.678	0.370		
	รวม	40	13.887			
3. ด้านความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	3	.408	0.136	0.453	0.716
	ภายในกลุ่ม	37	11.099	0.300		
	รวม	40	11.507			
4. ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่	ระหว่างกลุ่ม	3	1.043	0.348	0.591	0.625
	ภายในกลุ่ม	37	21.762	0.588		
	รวม	40	22.805			
5. ด้านการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่	ระหว่างกลุ่ม	3	1.568	0.523	0.964	0.420
	ภายในกลุ่ม	37	20.067	0.542		
	รวม	40	21.635			
6. ด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้	ระหว่างกลุ่ม	3	.276	0.092	0.719	0.547
	ภายในกลุ่ม	37	4.739	0.128		
	รวม	40	5.015			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	.506	0.169	0.605	0.616
	ภายในกลุ่ม	37	10.317	0.279		
	รวม	40	10.823			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามการศึกษา ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการทั้ง 6 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

4.5.4 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามอาชีพ

การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามอาชีพ เป็นการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระกัน โดยใช้ทดสอบ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามอาชีพ

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ	เจ้าของธุรกิจ/ อาชีพอิสระ		เกษตรกร		t	p
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านความสามารถในการบริหารและจัดการของกลุ่ม	3.69	1.149	4.54	0.560	2.008	0.052
2. ด้านบทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิก	4.14	0.404	4.41	0.598	0.630	0.533
3. ด้านความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของกลุ่ม	3.83	0.236	4.44	0.532	1.602	0.117
4. ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่	3.42	0.589	4.38	0.738	1.818	0.077
5. ด้านการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่	3.00	1.414	4.41	0.646	2.862	0.007*
6. ด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้	3.88	0.530	4.40	0.333	2.151	0.038*
รวม	3.66	0.720	4.43	0.491	2.136	0.039*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามอาชีพ ในด้านการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ และด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

แสดงว่า เกษตรกรที่มีอาชีพหลักที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการในด้านการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ และด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากการดำเนินกิจกรรมในการประกอบอาชีพหลักของเกษตรกรที่ต่างกัน จึงทำให้มีช่วงเวลาในดำรงชีวิตที่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้การเข้าไปติดตามของเจ้าหน้าที่อาจไม่ครอบคลุม ดังนั้นเจ้าหน้าที่ควรมีการวางแผนและแจ้งเกษตรกรให้ทราบล่วงหน้า เพื่อให้การเข้าไปตรวจเยี่ยม ติดตามและให้คำปรึกษาแนะนำ สังเกตความก้าวหน้าการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในแปลงย่อยของเกษตรกรครอบคลุมและทั่วถึง รวมไปถึงการให้ความรู้และส่งเสริมทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอย่างเหมาะสม สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาปรับกระบวนการผลิตให้ดียิ่งขึ้น

4.5.5 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน เป็นการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของประชากรมากกว่า 2 กลุ่มที่เป็นอิสระกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way Analysis of Variance) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หากพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ดังในตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านความสามารถในการบริหารและจัดการของกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	5	1.872	0.374	1.030	0.415
	ภายในกลุ่ม	35	12.720	0.363		
	รวม	40	14.592			
2. ด้านบทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิก	ระหว่างกลุ่ม	5	1.421	0.284	0.798	0.558
	ภายในกลุ่ม	35	12.465	0.356		
	รวม	40	13.887			
3. ด้านความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	5	1.073	0.215	0.720	0.613
	ภายในกลุ่ม	35	10.434	0.298		
	รวม	40	11.507			
4. ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่	ระหว่างกลุ่ม	5	1.399	0.280	0.458	0.805
	ภายในกลุ่ม	35	21.406	0.612		
	รวม	40	22.805			
5. ด้านการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่	ระหว่างกลุ่ม	5	1.110	0.222	0.379	0.860
	ภายในกลุ่ม	35	20.525	0.586		
	รวม	40	21.635			
6. ด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้	ระหว่างกลุ่ม	5	.173	0.035	0.251	0.937
	ภายในกลุ่ม	35	4.842	0.138		
	รวม	40	5.015			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	5	.593	0.119	0.406	0.841
	ภายในกลุ่ม	35	10.229	0.292		
	รวม	40	10.823			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

แสดงว่า เกษตรกรที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการทั้ง 6 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

4.5.6 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามจำนวนแรงงานภาคการเกษตร

การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามจำนวนแรงงานภาคการเกษตร เป็นการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของประชากรมากกว่า 2 กลุ่มที่เป็นอิสระกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way Analysis of Variance) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หากพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ดังในตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามจำนวนแรงงานภาคการเกษตร

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านความสามารถในการบริหารและจัดการของกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	3	2.216	0.739	2.209	0.103
	ภายในกลุ่ม	37	12.376	0.334		
	รวม	40	14.592			
2. ด้านบทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิก	ระหว่างกลุ่ม	3	1.787	0.596	1.821	0.160
	ภายในกลุ่ม	37	12.100	0.327		
	รวม	40	13.887			
3. ด้านความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	3	.822	0.274	0.949	0.427
	ภายในกลุ่ม	37	10.685	0.289		
	รวม	40	11.507			
4. ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่	ระหว่างกลุ่ม	3	2.891	0.964	1.790	0.166
	ภายในกลุ่ม	37	19.914	0.538		
	รวม	40	22.805			
5. ด้านการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่	ระหว่างกลุ่ม	3	3.002	1.001	1.987	0.133
	ภายในกลุ่ม	37	18.633	0.504		
	รวม	40	21.635			
6. ด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้	ระหว่างกลุ่ม	3	.286	0.095	0.745	0.532
	ภายในกลุ่ม	37	4.730	0.128		
	รวม	40	5.015			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	1.449	0.483	1.906	0.146
	ภายในกลุ่ม	37	9.374	0.253		
	รวม	40	10.823			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามจำนวนแรงงานภาคการเกษตร ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

แสดงว่า เกษตรกรที่มีจำนวนแรงงานภาคการเกษตรในครัวเรือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลการต่อการดำเนินโครงการทั้ง 6 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

4.5.7 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามระยะเวลาการประกอบอาชีพเลี้ยงแพะ

การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามระยะเวลาการประกอบอาชีพเลี้ยงแพะ เป็นการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของประชากรมากกว่า 2 กลุ่มที่เป็นอิสระกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way Analysis of Variance) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หากพบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ดังในตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามระยะเวลาการประกอบอาชีพเลี้ยงแพะ

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านความสามารถในการบริหารและจัดการของกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	4	2.035	0.509	1.458	0.235
	ภายในกลุ่ม	36	12.558	0.349		
	รวม	40	14.592			
2. ด้านบทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิก	ระหว่างกลุ่ม	4	1.133	0.283	0.799	0.534
	ภายในกลุ่ม	36	12.754	0.354		
	รวม	40	13.887			
3. ด้านความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	4	.385	0.096	0.312	0.868
	ภายในกลุ่ม	36	11.121	0.309		
	รวม	40	11.507			
4. ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่	ระหว่างกลุ่ม	4	2.702	0.676	1.210	0.324
	ภายในกลุ่ม	36	20.103	0.558		
	รวม	40	22.805			
5. ด้านการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่	ระหว่างกลุ่ม	4	1.019	0.255	0.445	0.775
	ภายในกลุ่ม	36	20.616	0.573		
	รวม	40	21.635			
6. ด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้	ระหว่างกลุ่ม	4	.233	0.058	0.438	0.780
	ภายในกลุ่ม	36	4.782	0.133		
	รวม	40	5.015			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	.798	0.200	0.716	0.586
	ภายในกลุ่ม	36	10.025	0.278		
	รวม	40	10.823			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามระยะเวลาการประกอบอาชีพเลี้ยงแพะ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

แสดงว่า เกษตรกรที่มีระยะเวลาการประกอบอาชีพเลี้ยงแพะแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลการต่อการดำเนินโครงการทั้ง 6 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

4.5.8 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามสภาพทางสังคม

การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการจำแนกตามสภาพทางสังคม เป็นการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระกัน โดยใช้ทดสอบ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังในตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามสภาพทางสังคม

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ	เป็นผู้นำทางสังคม		ไม่เป็นผู้นำทางสังคม		t	p
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านความสามารถในการบริหารและจัดการของกลุ่ม	4.72	0.565	4.47	0.611	0.780	0.440
2. ด้านบทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิก	4.50	0.429	4.40	0.608	0.351	0.728
3. ด้านความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของกลุ่ม	4.50	0.333	4.41	0.556	0.331	0.742
4. ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่	4.58	0.500	4.31	0.778	0.681	0.500
5. ด้านการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่	4.60	0.400	4.31	0.761	0.750	0.458
6. ด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้	4.38	0.250	4.38	0.366	0.018	0.986
รวม	4.55	0.387	4.38	0.534	0.613	0.543

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามสภาพทางสังคม ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

แสดงว่า เกษตรกรที่มีสภาพทางสังคมแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการทั้ง 6 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

4.6 ความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

4.6.1 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามเพศ

การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามเพศ เป็นการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระกัน โดยใช้ทดสอบ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังในตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามเพศ

ผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ	ชาย		หญิง		t	p
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
ด้านการลดต้นทุนการผลิต	4.50	1.000	4.30	0.775	0.722	0.475
ด้านการเพิ่มผลผลิต	4.54	0.571	4.20	0.724	1.490	0.144
ด้านการพัฒนาคุณภาพการผลิต	4.50	0.519	4.22	0.738	1.399	0.170
ด้านการตลาด	4.07	0.799	3.77	0.703	1.248	0.219
รวม	4.34	0.657	4.05	0.661	1.307	0.199

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

แสดงว่า เกษตรกรที่เป็นเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ ด้านการลดต้นทุนการผลิต ด้านการเพิ่มผลผลิต ด้านการพัฒนาคุณภาพการผลิต และด้านการตลาด ไม่แตกต่างกัน

4.6.2 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามอายุ

การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามอายุ เป็นการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของประชากรมากกว่า 2 กลุ่มที่เป็นอิสระกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way Analysis of Variance) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หากพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ดังในตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามอายุ

ผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการลดต้นทุนการผลิต	ระหว่างกลุ่ม	3	4.318	1.439	2.157	0.110
	ภายในกลุ่ม	37	24.694	0.667		
	รวม	40	29.012			
ด้านการเพิ่มผลผลิต	ระหว่างกลุ่ม	3	3.001	1.000	2.331	0.090
	ภายในกลุ่ม	37	15.877	0.429		
	รวม	40	18.878			
ด้านการพัฒนาคุณภาพการผลิต	ระหว่างกลุ่ม	3	3.686	1.229	3.094	0.039*
	ภายในกลุ่ม	37	14.692	0.397		
	รวม	40	18.378			

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการตลาด	ระหว่างกลุ่ม	3	3.062	1.021	1.992	0.132
	ภายในกลุ่ม	37	18.953	0.512		
	รวม	40	22.015			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	3.289	1.096	2.815	0.053
	ภายในกลุ่ม	37	14.413	0.390		
	รวม	40	17.702			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามอายุ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า มีความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ แตกต่างกันในด้านการพัฒนาคุณภาพการผลิต ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ ได้ผลดังตารางที่ 4.21 ดังนี้

ตารางที่ 4.21 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{x}$	31 - 40 ปี	41 - 50 ปี	51 - 60 ปี	61 ปีขึ้นไป
		3.68	4.43	4.21	3.68
31 - 40 ปี	3.68		0.029*	0.182	0.803
41 - 50 ปี	4.43			0.171	0.014*
51 - 60 ปี	4.21				0.103
61 ปีขึ้นไป	3.68				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.21 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามอายุ พบว่า เกษตรกรอายุ 31 - 40 ปี มีความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ แตกต่างจากเกษตรกรอายุ 41 - 50 ปี และเกษตรกรที่อายุ 41 - 50 ปี มีความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการแตกต่างจากเกษตรกรอายุ 61 ปีขึ้นไป ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

แสดงว่า เกษตรกรที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ ในด้านการพัฒนาคุณภาพการผลิตแตกต่างกัน ทั้งนี้ เนื่องจากในช่วงเริ่มดำเนินการ เกษตรกรอาจยังไม่มีความรู้และความพร้อมเพียงพอที่จะยกระดับฟาร์มให้เป็นฟาร์มมาตรฐาน ซึ่งเมื่อดำเนินการไปจนมีประสบการณ์และทุนเพียงพอแล้วจึงเล็งเห็นความสำคัญในการยกระดับการผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าและมีตลาดรองรับผลผลิตมากยิ่งขึ้น

4.6.3 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามการศึกษา

การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามการศึกษา เป็นการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของประชากรมากกว่า 2 กลุ่มที่เป็นอิสระกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way Analysis of Variance) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หากพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ดังในตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามการศึกษา

ผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการลดต้นทุนการผลิต	ระหว่างกลุ่ม	3	1.549	0.516	0.695	0.561
	ภายในกลุ่ม	37	27.464	0.742		
	รวม	40	29.012			
ด้านการเพิ่มผลผลิต	ระหว่างกลุ่ม	3	.968	0.323	0.667	0.578
	ภายในกลุ่ม	37	17.910	0.484		
	รวม	40	18.878			
ด้านการพัฒนาคุณภาพการผลิต	ระหว่างกลุ่ม	3	2.697	0.899	2.122	0.114
	ภายในกลุ่ม	37	15.681	0.424		
	รวม	40	18.378			
ด้านการตลาด	ระหว่างกลุ่ม	3	5.121	1.707	3.739	0.019*
	ภายในกลุ่ม	37	16.894	0.457		
	รวม	40	22.015			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	2.540	0.847	2.066	0.121
	ภายในกลุ่ม	37	15.162	0.410		
	รวม	40	17.702			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามการศึกษา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า มีความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการแตกต่างกัน ในด้านการตลาด ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ ได้ผลดังตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามการศึกษา

การศึกษา	$\bar{x}$	ประถมศึกษา	มัธยมต้น	มัธยมปลาย	สูงกว่ามัธยมปลาย
		3.93	4.53	4.08	4.05
ประถมศึกษา	3.93		0.020*	0.586	0.742
มัธยมต้น	4.53			0.122	0.207
มัธยมปลาย	4.08				0.943
สูงกว่ามัธยมปลาย	4.05				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.23 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามการศึกษา พบว่า เกษตรกรที่การศึกษาระดับประถมศึกษา มีความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ แตกต่างจากเกษตรกรที่การศึกษาระดับมัธยมต้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

แสดงว่า เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการในด้านการตลาดที่แตกต่างกัน เนื่องจากการศึกษาจะเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ทักษะความชำนาญ พัฒนาและประมวลความรู้ที่มีอยู่ไปประกอบการทำงานและการดำเนินชีวิต รวมทั้งยังเป็นจัดกรอบแนวความคิดและระเบียบกระบวนการความคิดของทุกคนให้เป็นระบบมากขึ้น โดยในเรื่องของการตลาดจำเป็นจะต้องมีวิธีคิด และมีแนวทางในการวางแผนอย่างเป็นระบบ อีกทั้งปัจจุบันการตลาดออนไลน์เป็นกลยุทธ์รูปแบบใหม่ที่สามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้อย่างทั่วถึง ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญในการดำเนินโครงการด้านการตลาดให้มีประสิทธิภาพ ทำให้มีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพได้มากยิ่งขึ้น

4.6.4 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามอาชีพ

การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามอาชีพ เป็นการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระกัน โดยใช้ทดสอบ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังในตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามอาชีพ

ผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ	เจ้าของธุรกิจ/ อาชีพอิสระ		เกษตรกร		t	p
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
ด้านการลดต้นทุนการผลิต	3.75	0.354	4.39	0.860	1.050	0.300
ด้านการเพิ่มผลผลิต	3.75	0.354	4.35	0.690	1.204	0.236
ด้านการพัฒนาคุณภาพการผลิต	3.50	0.707	4.36	0.658	1.796	0.080
ด้านการตลาด	3.38	0.884	3.90	0.738	0.971	0.338
รวม	3.55	0.636	4.18	0.660	1.317	0.196

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามอาชีพ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

แสดงว่า เกษตรกรที่มีการประกอบอาชีพหลักแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ ด้านการลดต้นทุนการผลิต ด้านการเพิ่มผลผลิต ด้านการพัฒนาคุณภาพการผลิต และด้านการตลาด ไม่แตกต่างกัน

4.6.5 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน เป็นการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของประชากรมากกว่า 2 กลุ่มที่เป็นอิสระกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way Analysis of Variance) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หากพบว่ามีค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ดังตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการลดต้นทุนการผลิต	ระหว่างกลุ่ม	5	1.421	0.284	0.360	0.872
	ภายในกลุ่ม	35	27.592	0.788		
	รวม	40	29.012			
ด้านการเพิ่มผลผลิต	ระหว่างกลุ่ม	5	2.960	0.592	1.302	0.286
	ภายในกลุ่ม	35	15.918	0.455		
	รวม	40	18.878			
ด้านการพัฒนาคุณภาพการผลิต	ระหว่างกลุ่ม	5	3.288	0.658	1.525	0.207
	ภายในกลุ่ม	35	15.090	0.431		
	รวม	40	18.378			
ด้านการตลาด	ระหว่างกลุ่ม	5	4.301	0.860	1.700	0.161
	ภายในกลุ่ม	35	17.714	0.506		
	รวม	40	22.015			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	5	2.975	0.595	1.414	0.243
	ภายในกลุ่ม	35	14.728	0.421		
	รวม	40	17.702			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

แสดงว่า เกษตรกรที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ ด้านการลดต้นทุนการผลิต ด้านการเพิ่มผลผลิต ด้านการพัฒนาคุณภาพการผลิต และด้านการตลาด ไม่แตกต่างกัน

4.6.6 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามจำนวนแรงงานภาคการเกษตร

การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามจำนวนแรงงานภาคการเกษตร เป็นการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของประชากรมากกว่า 2 กลุ่มที่เป็นอิสระกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way Analysis of Variance) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หากพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ดังในตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามจำนวนแรงงานภาคการเกษตร

ผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการลดต้นทุนการผลิต	ระหว่างกลุ่ม	3	1.936	0.645	0.882	0.459
	ภายในกลุ่ม	37	27.076	0.732		
	รวม	40	29.012			
ด้านการเพิ่มผลผลิต	ระหว่างกลุ่ม	3	.693	0.231	0.470	0.705
	ภายในกลุ่ม	37	18.185	0.491		
	รวม	40	18.878			
ด้านการพัฒนาคุณภาพการผลิต	ระหว่างกลุ่ม	3	.935	0.312	0.661	0.581
	ภายในกลุ่ม	37	17.443	0.471		
	รวม	40	18.378			
ด้านการตลาด	ระหว่างกลุ่ม	3	1.656	0.552	1.003	0.402
	ภายในกลุ่ม	37	20.359	0.550		
	รวม	40	22.015			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	1.018	0.339	0.753	0.528
	ภายในกลุ่ม	37	16.684	0.451		
	รวม	40	17.702			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามจำนวนแรงงานภาคการเกษตร ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

แสดงว่า เกษตรกรที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเป็นแรงงานภาคการเกษตรต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ ด้านการลดต้นทุนการผลิต ด้านการเพิ่มผลผลิต ด้านการพัฒนาคุณภาพการผลิต และด้านการตลาด ไม่แตกต่างกัน

4.6.7 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามระยะเวลาการประกอบอาชีพเลี้ยงแพะ

การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามระยะเวลาการประกอบอาชีพเลี้ยงแพะ เป็นการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของประชากรมากกว่า 2 กลุ่มที่เป็นอิสระกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way Analysis of Variance) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หากพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ดังในตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามระยะเวลาการประกอบอาชีพเลี้ยงแพะ

ผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการลดต้นทุนการผลิต	ระหว่างกลุ่ม	4	3.620	0.905	1.283	0.295
	ภายในกลุ่ม	36	25.392	0.705		
	รวม	40	29.012			
ด้านการเพิ่มผลผลิต	ระหว่างกลุ่ม	4	1.274	0.319	0.651	0.630
	ภายในกลุ่ม	36	17.604	0.489		
	รวม	40	18.878			
ด้านการพัฒนาคุณภาพการผลิต	ระหว่างกลุ่ม	4	.987	0.247	0.511	0.728
	ภายในกลุ่ม	36	17.391	0.483		
	รวม	40	18.378			
ด้านการตลาด	ระหว่างกลุ่ม	4	1.244	0.311	0.539	0.708
	ภายในกลุ่ม	36	20.771	0.577		
	รวม	40	22.015			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	1.101	0.275	0.597	0.667
	ภายในกลุ่ม	36	16.602	0.461		
	รวม	40	17.702			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามระยะเวลาการประกอบอาชีพเลี้ยงแพะ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

แสดงว่า เกษตรกรที่มีระยะเวลาการประกอบอาชีพเลี้ยงแพะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ ด้านการลดต้นทุนการผลิต ด้านการเพิ่มผลผลิต ด้านการพัฒนาคุณภาพการผลิต และด้านการตลาด ไม่แตกต่างกัน

4.6.8 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามสภาพทางสังคม

การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามสภาพทางสังคม เป็นการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระกัน โดยใช้ทดสอบ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังในตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามสภาพทางสังคม

ผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ	เป็นผู้นำทางสังคม		ไม่เป็นผู้นำทางสังคม		t	p
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
ด้านการลดต้นทุนการผลิต	4.75	0.500	4.32	0.876	0.948	0.349
ด้านการเพิ่มผลผลิต	4.38	0.250	4.31	0.720	0.373	0.717
ด้านการพัฒนาคุณภาพการผลิต	4.25	0.500	4.32	0.699	0.206	0.838
ด้านการตลาด	3.38	0.250	3.93	0.759	3.118	0.010*
รวม	4.03	0.350	4.16	0.693	0.388	0.536

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามสภาพทางสังคม ในด้านการตลาดแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

แสดงว่า เกษตรกรที่มีสภาพทางสังคมที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการด้านการตลาดที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากเกษตรกรที่เป็นผู้นำ มีความรู้ มีประสบการณ์ ในด้านการตลาดและกลไกในการกำหนดราคาซื้อขายในท้องตลาด ดังนั้น จึงเห็นว่าการรวมกลุ่มเป็นเกษตรกรแปลงใหญ่ควรมีอำนาจในการกำหนดราคาซื้อขายผลผลิต ซึ่งจะช่วยให้ได้รับผลประโยชน์ที่ดีกว่าปัจจุบัน

4.7 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการกับผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ

ตารางที่ 4.29 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการกับผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ

ตัวแปร	B	t	Sig.
ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ			
- Constant	1.101	2.939	0.006*
- ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่	0.703	8.257	0.000*

Multiple R = 0.798

R Square (R²) = 0.627

F-Ratio = 68.181

Sig. = 0.006*

* ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 4.29 จะได้สมการความถดถอยเชิงพหุ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ กับผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ คือ

$$\begin{aligned} \text{Results of operation} &= 1.101 + 0.703 \text{ support} \\ \text{โดยที่ Results of operation} &= \text{ผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ} \\ \text{ค่าคงที่ (Constant)} &= 1.101 \end{aligned}$$

ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของตัวแปรเวลา (support) = $b_{\text{สนับสนุน}} = 0.703$ มีความหมายว่า ถ้าตัวแปรด้านการสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้ระดับผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ เพิ่มขึ้น 0.703 หน่วย แสดงว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ทั้งนี้ เนื่องจากการดูแลและสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่องในการดำเนินงานส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่ ทั้งในด้านปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาการผลิต การถ่ายทอดองค์ความรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และบริการจากหน่วยงานต่างๆ และหน่วยงานภาคี ตามความต้องการของสมาชิกแปลงใหญ่ รวมไปถึงการสนับสนุนโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อการพัฒนาการผลิต การตลาด และความเข้มแข็งของกลุ่ม ดังนั้นจึงส่งผลให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต มีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ซึ่งสอดคล้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของโครงการ

สอดคล้องกับ กมลรัตน์ ธีระพงษ์ (2560) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการทำการส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่ เพื่อทำการวิเคราะห์หา จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่เกิดขึ้นของการส่งเสริม นโยบาย ซึ่งจากการศึกษาผลการดำเนินการส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่ในพื้นที่นาร่อง ในปี พ.ศ. 2559 พบว่า หลังมีการส่งเสริมนโยบายเกษตรแปลงใหญ่ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรลดลง และผลผลิตเพิ่มขึ้น และเมื่อวิเคราะห์ SWOT Analysis ของนโยบาย พบว่า จุดแข็งของนโยบายเกษตรแปลงใหญ่ คือการที่ภาคเกษตรของประเทศไทยมีหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนภาคเกษตรอย่างชัดเจน ทำให้การดำเนินนโยบายสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.8 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะสำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ มีดังนี้

ด้านปัจจัยการผลิต

1. แม่พันธุ์แพะมีจำนวนน้อย ควรให้การสนับสนุนเพิ่ม และควรมีการสนับสนุนพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ที่เป็นสัตว์พันธุ์ดี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสัตว์ในฟาร์ม
2. ต้องการให้ภาครัฐมีการสนับสนุนองค์ความรู้เพียงพอและต่อเนื่อง
3. จำนวนวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ควรสนับสนุนอย่างเพียงพอและเหมาะสม

ด้านเจ้าหน้าที่

1. การติดตามดูแลของเจ้าหน้าที่น้อยไป ควรให้เจ้าหน้าที่เข้ามาติดตาม เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำมากขึ้น
2. การประสานงานของเจ้าหน้าที่และเกษตรกรยังไม่เพียงพอ ควรมีช่องทางการติดต่อประสานงานที่เข้าถึงและสะดวกรวดเร็วมากขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ กรณีศึกษา : กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ ของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท รวมทั้งศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินโครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ โดยในการศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท จำนวน 41 ราย โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการศึกษารวเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่มที่เป็นอิสระกัน ใช้สถิติการทดสอบค่า t (T-Test Independent) การทดสอบสมมติฐานความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของประชากรมากกว่า 2 กลุ่มที่เป็นอิสระกัน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of variance) หรือสถิติทดสอบ F-Test และการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์

5.1.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 65.9 อายุเฉลี่ย 50.83 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 39.0 มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร ร้อยละ 95.1 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.88 คน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ช่วยทำเกษตรเฉลี่ย 2.34 คน มีจำนวนพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 10.18 ไร่ เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองเฉลี่ย 5.43 ไร่ เป็นของบิดามารดาเฉลี่ย 8.37 ไร่ และเป็นการเช่าเฉลี่ย 13.96 ไร่ จำนวนพื้นที่เข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเฉลี่ย 4.42 ไร่ มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเลี้ยงแพะเฉลี่ย 3.93 ปี สำหรับสถานภาพทางสังคม ส่วนใหญ่ไม่มีสถานภาพเป็นผู้นำทางสังคม ร้อยละ 90.2 แหล่งที่ได้รับข้อมูลข่าวสาร ความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่มาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ สื่อออนไลน์ เพื่อนบ้าน โทรทัศน์ สื่ออื่นๆ และวิทยุตามลำดับ

5.1.1.2 ข้อมูลสัตว์และลักษณะการเลี้ยง พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงแพะพันธุ์ลูกผสม โดยมีจำนวนแพะที่เลี้ยงเฉลี่ย จำนวน 44.78 ตัว แยกเป็น แพะพ่อพันธุ์ 1.22 ตัว แพะแม่พันธุ์ 25.49 ตัว แพะรุ่นเพศเมีย 10.10 ตัว แพะรุ่นเพศผู้ 5.10 ตัว และลูกแพะไม่หย่านม 2.76 ตัว ลักษณะการเลี้ยงส่วนใหญ่จะเป็นการเลี้ยงแบบซึ่งคอกร่วมกับการเลี้ยงแบบปล่อยแทะเล็มในแปลงพืชอาหารสัตว์ของตนเองมากที่สุด สำหรับการบริหารจัดการด้านอาหารสัตว์ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีแปลงปลูกพืชสำหรับเป็นอาหารเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 82.9 โดยพันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่ปลูกมากที่สุดคือ หญ้าเนเปียร์ ปากช่อง 1 และหญ้าแพงโกลา ในเรื่องของการสำรองเสบียงอาหารสัตว์ พบว่า ชนิดเสบียงอาหารสัตว์

ที่เกษตรกรสำรองมากที่สุดคือ กล้วยแห้ง โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 53.7 ไม่มีการสำรองเสบียงอาหารสัตว์ เนื่องจากมีแปลงกล้วยสำหรับปลูกพืชอาหารสัตว์ไว้แล้ว การดูแลรักษาโรคสัตว์ พบว่าเมื่อแพะมีอาการป่วยส่วนใหญ่เกษตรกรจะใช้วิธีการรักษาด้วยตนเองก่อน ซึ่งโรคแพะที่พบบ่อยที่สุดในฟาร์มของเกษตรกร คือ โรคท้องอืด สำหรับในส่วนของรายได้จากการเลี้ยงแพะ พบว่า ในช่วงปีที่ผ่านมากเกษตรกรมีรายได้จากการขายแพะเฉลี่ย 56,829.27 บาท และมีรายได้จากการขายมูลแพะเฉลี่ย 1,321.95 บาท โดยราคาแพะที่ขายได้ส่วนใหญ่จะมีราคาเท่ากับราคาตลาด ร้อยละ 80.5 เมื่อพิจารณาในส่วนของค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงแพะ พบว่า เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนเป็นค่าอาหารข้นเดือนละ 539.02 บาท ค่าอาหารหยาบเดือนละ 782.93 บาท ค่าแร่ธาตุเดือนละ 265.85 บาท และค่าเวชภัณฑ์เดือนละ 749.27 บาท สำหรับในเรื่องมาตรฐานฟาร์ม พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 51.2 ไม่เคยยื่นตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์ม

5.1.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดเกษตรกรแปลงใหญ่ และความรู้เรื่องการเลี้ยงแพะ

5.1.2.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดเกษตรกรแปลงใหญ่ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ มีระดับความรู้อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นร้อยละ 48.8 รองลงมาคือระดับมาก ร้อยละ 41.4 และระดับปานกลาง ร้อยละ 9.8

5.1.2.2 ความรู้เรื่องการเลี้ยงแพะ พบว่าเกษตรกรมีระดับความรู้อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 68.3 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 24.4 และมากที่สุด ร้อยละ 7.3 ซึ่งหากพิจารณาเป็นเรื่อง พบว่าเกษตรกรมีความรู้ในเรื่องพันธุ์แพะมากที่สุด และมีความรู้ที่น้อยที่สุดคือ เรื่องการจัดการด้านสุขภาพสัตว์

5.1.3 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ

ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ ในภาพรวมเฉลี่ย 4.39 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านความสามารถในการบริหารและจัดการของกลุ่ม รองลงมาคือ ด้านความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของกลุ่ม ด้านบทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ และด้านการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ ตามลำดับ

5.1.4 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 4.15 อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านลดต้นทุนการผลิต ด้านการเพิ่มผลผลิต และด้านการพัฒนาคุณภาพการผลิต ส่วนด้านการตลาดมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

5.1.5 ความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ และอาชีพหลัก มีผลต่อการดำเนินโครงการ ดังนี้

5.1.5.1 เพศ เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ ในด้านการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ แตกต่างกันว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

5.1.5.2 อาชีพหลัก เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ ในด้านการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ และด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ แตกต่างกันว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

5.1.6 ความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า อายุ การศึกษา และสภาพทางสังคม มีผลต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ ดังนี้

5.1.6.1 อายุ เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ แตกต่างกันในด้านการพัฒนาคุณภาพการผลิต แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผลการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า เกษตรกรอายุ 31 - 40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างจากเกษตรกรอายุ 41 - 50 ปี และเกษตรกรที่อายุ 41 - 50 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างจากเกษตรกรอายุ 61 ปีขึ้นไป ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

5.1.6.2 การศึกษา เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการในด้านตลาด แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผลการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า เกษตรกรที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างจากเกษตรกรที่มีการศึกษาระดับมัธยมต้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

5.1.6.3 สภาพทางสังคม เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการในด้านการตลาด แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

5.1.7 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการกับผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ กับผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ ด้านการสนับสนุนการดำเนินงาน ส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

5.1.8 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

จากผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสวรรค์ เห็นว่าแม่พันธุ์แพะที่มีน้อยเกินไป จึงมีความต้องการให้ภาครัฐเข้าไปสนับสนุนแม่พันธุ์เพิ่ม โดยต้องการแม่พันธุ์และพ่อพันธุ์แพะที่เป็นสัตว์พันธุ์ดี รวมทั้งต้องการให้สนับสนุนองค์ความรู้และอุปกรณ์ที่จำเป็นอย่างเพียงพอและเหมาะสม และเห็นว่ายังขาดในเรื่องการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่กับเกษตรกร อยากให้เจ้าหน้าที่เข้าไปติดตามดูแลและให้คำแนะนำให้มากขึ้นกว่าเดิม

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ ด้านปศุสัตว์ ทัศนศึกษา : กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสวรรค์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะจากการศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินโครงการแปลงใหญ่แพะให้กับเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร หรือหน่วยงานต่างๆ ที่มีความสนใจ ดังนี้

ด้านนโยบาย

1. การสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐในการส่งเสริมการดำเนินงานเกษตรแปลงใหญ่ ถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อผลการดำเนินโครงการ ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐควรกำหนดนโยบายให้มีการสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมให้พัฒนาการเลี้ยงแพะเป็นระบบแบบ

มืออาชีพ โดยการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ประกอบด้วย ปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาการผลิต การสนับสนุนองค์ความรู้ในการผลิต แหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ การแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์ การยกระดับการผลิตสู่มาตรฐาน การจัดหาตลาดให้กับสินค้า รวมไปถึงการส่งเสริมการดำเนินการร่วมกันของภาครัฐแบบบูรณาการ อีกทั้งควรจะทำการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคเพื่อให้ทราบถึงความต้องการรูปแบบผลิตภัณฑ์และราคา เพื่อนำไปปรับปรุงให้เหมาะสมกับความต้องการต่อไป

2. นโยบายของเกษตรกรแปลงใหญ่ที่สำคัญคือ การมีเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างกว้างขวางและเพียงพอ ดังนั้น จึงควรมีการวางแผนและเตรียมความพร้อมในการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ รวมไปถึงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้ความเข้าใจ ตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงขั้นตอนการปฏิบัติ ให้มีความพร้อมที่จะเข้าไปพัฒนาและส่งเสริมให้แก่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านเจ้าหน้าที่

1. เจ้าหน้าที่ควรมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการดำเนินนโยบาย/แผนงานโครงการ และความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปถ่ายทอดแก่เกษตรกรได้อย่างถูกต้อง โดยมีกระบวนการถ่ายทอดเริ่มจากคณะกรรมการกลุ่มก่อน เพื่อช่วยทำความเข้าใจและสามารถถ่ายทอดให้กับสมาชิกในกลุ่มได้ ซึ่งจะทำให้การถ่ายทอดมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

2. เจ้าหน้าที่ควรเข้าไปส่งเสริมการดำเนินงานในพื้นที่ โดยมีการติดต่อ พบปะ เยี่ยมเยียนเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการเป็นประจำทุกเดือน เพื่อติดตามและให้คำแนะนำ ร่วมคิดร่วมแก้ไขปัญหาในการดำเนินงาน สังเกตผลความก้าวหน้ากิจกรรมต่างๆ ในแปลงย่อยของเกษตรกร เช่น การได้รับและการใช้ทรัพยากรโครงการ การผลิต การตลาด ผลสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค ความต้องการขอรับการสนับสนุน และการให้คำแนะนำดูแลในเรื่องของสุขภาพสัตว์ รวมไปถึงควรมีการเพิ่มช่องทางในการติดต่อสื่อสารที่เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ง่าย และสะดวกรวดเร็วในการติดต่อประสานงาน

ด้านการผลิต

1. ควรมีการส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการผลิต เพื่อเป็นการพัฒนาความรู้และความสามารถ ของเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านการเพิ่มผลผลิตให้สามารถผลิตแพะที่มีคุณภาพดี มีน้ำหนักมาก และมีลูกแพะจำนวนมาก

2. ควรมีการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการผลิต โดยผลักดันให้เกษตรกรที่เป็นสมาชิกในกลุ่มแปลงใหญ่ทุกรายมีการยกระดับคุณภาพผลผลิตสู่มาตรฐานการผลิต เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและผู้บริโภค

ด้านการตลาด

การส่งเสริมและพัฒนาด้านการตลาด โดยภาครัฐและเอกชน ควรส่งเสริมการเชื่อมโยงกับตลาดจากหลายทาง โดยการหาแหล่งรับซื้อที่เหมาะสมกับคุณภาพและมาตรฐานการผลิต และสนับสนุนการนำผลผลิตไปแปรรูป หรือพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิต รวมไปถึงการส่งเสริมการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายหรือขยายช่องทางการตลาด เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสในการจำหน่ายผลผลิตของกลุ่มเกษตรกรให้มากขึ้น

ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

ในการบริหารกลุ่มตามระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ควรมีการปรับปรุงแผนและเป้าหมายของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง เช่น การแบ่งบทบาทหน้าที่ภายในกลุ่ม การปรับปรุงข้อตกลงและข้อบังคับกลุ่ม การวางแผนการผลิตและตลาด การจัดทำแผนธุรกิจร่วมกัน เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันมากที่สุด

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ ถิระพงษ์. **นโยบายเกษตรแปลงใหญ่กับบริบทของภาคเกษตรไทยในปัจจุบัน**. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติสาขาเศรษฐศาสตร์ “อนาคตเศรษฐกิจไทยปี 61 รอดหรือซึ่มยาว”. จัดโดยคณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2560. หน้า 49-64.
- กรมปศุสัตว์. 2550. **การเลี้ยงแพะ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, กรุงเทพฯ.
- กรมปศุสัตว์. 2561. **คู่มือโครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ ประจำปีงบประมาณ 2562**. กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์. กรุงเทพฯ.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2558. **คู่มือการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่**. สำนักพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, กรุงเทพฯ.
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2559. **คู่มือการดำเนินงานระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่**. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 8 หน้า.
- เกษศรีน รอดศรี เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ และ พลสรายุ สราญรมย์. 2562. **ความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรในระบบส่งเสริมการเกษตรแบบ แปลงใหญ่ กลุ่มนาแปลงใหญ่บ้านโนนกระสัง ตำบลกระเบื้องใหญ่ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัด นครราชสีมา**. เอกสารแก่นเกษตร 47. ฉบับพิเศษ 1 : (2562).
- จิรัฐ มงคล. 2557. **ความต้องการการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดสกลนคร**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, กรุงเทพฯ.
- จิรารัตน์ ผ่องแผ้ว. 2551. **การพัฒนาเครือข่ายกลุ่มผู้เลี้ยงแพะจังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, กรุงเทพฯ.
- ชนนิภา ทองรอด สัจจา บรรจงศิริ และ บำเพ็ญ เขียวหวาน. 2561. **แนวทางการบริหารจัดการกลุ่มนาแปลงใหญ่บ้านทับยา จังหวัดสิงห์บุรี**. เอกสารการประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 8 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. 2550. **เศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่**. กรุงเทพมหานคร. บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- นชชร ปภาณุโรจน์ ฐานิศจีร์ ชิตธนาเศรษฐ์ และ มานะ สุภาดี. 2555. **การศึกษาโครงสร้างทางสังคมและสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะในอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. สถาบันวิจัย และพัฒนา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.

- นิรุจน์ พันธุ์ศรี และ พิสมัย พงษ์วัน. 2562. **ปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวของการเลี้ยงแพะในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์**. เอกสารวิชาการ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดบุรีรัมย์, จังหวัดบุรีรัมย์.
- พงศ์ศิริภาพ ทองดีวิสุรเกตุ. (2562). **ปัจจัยการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี**. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2562.
- ภรภัทร บัวพันธ์ นิพนธ์ โชะเฮง และ ณัฐพงศ์ บุญเหลือ. 2561. **การนำนโยบายโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ประเภทนาข้าวในจังหวัดฉะเชิงเทรา ปีงบประมาณ 2559 ไปปฏิบัติ**. วารสารวิจัยและพัฒนาวิจัยและพัฒนาลอยลงกรรมในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ หน้า 86 ปีที่ 13 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม พ.ศ. 2561).
- ภัทรสุดา จบแล้ว รุจ ศิริสัญลักษณ์ จุฑาทิพย์ เฉลิมผล และ ชนากานต์ เทโบลต์ พรหมอุทัย. 2562. **ทัศนคติของเกษตรกรต่อโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ในจังหวัดแพร่**. วารสารแก่นเกษตร ปีที่ 47 ฉบับพิเศษ 1 (2562).
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2560. **ถอดบทเรียนแปลงใหญ่ แจง 5 ปัจจัยสู่ความสำเร็จ**. สืบค้น 30 มิ.ย.63. จาก <http://www.oae.go.th/view/1/>
- สำนักงานปศุสัตว์เขต 1. 2562. **รายงานผลการดำเนินโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ ประจำปีงบประมาณ 2562**. กรมปศุสัตว์.
- อภิชาติ พงษ์ศรีหตุลชัย. 2558. **การส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่**. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ : 2558, จังหวัดอุดรธานี.
- Krejcie, R. V., and Morgan, D. W. 1970. "Determining Sample Size for Research **Activities**" *Educational and Psychological Measurement*. 30, 607 - 610.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์สำหรับการศึกษา

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์
กรณีศึกษา : กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน และกรอกข้อความลงในช่องว่างตามความคิดเห็นและ
ความเป็นจริง

ก) ปัจจัยส่วนบุคคล

1. เพศ

1) ชาย 2) หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษา

1) ไม่ได้เรียนหนังสือ 2) ประถมศึกษา 3) มัธยมต้น
 4) มัธยมปลาย/ ปวช. 5) อนุปริญญา/ ปวส. 6) ปริญญาตรี
 7) ปริญญาโท หรือ สูงกว่า

4. อาชีพหลัก

1) นักเรียน/ นักศึกษา 2) เจ้าของธุรกิจ/ อาชีพอิสระ
 3) พนักงานองค์กรเอกชน 4) ข้าราชการ
 5) เกษตรกร 6) อื่น ๆ

5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงานภาคเกษตร.....คน

6. จำนวนพื้นที่ถือครอง .....ไร่

1) เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง ..... ไร่
 2) เป็นของบิดา มารดา ญาติ ..... ไร่
 3) เช่า ..... ไร่
 4) อื่นๆ ..... ไร่

7. พื้นที่เข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์ .....ไร่

8. ระยะเวลาการประกอบอาชีพเลี้ยงแพะ.....ปี

9. สถานภาพทางสังคม

1) ผู้นำองค์กรการปกครอง เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. เป็นต้น
 2) ผู้นำกลุ่ม เช่น กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร ฯลฯ
 3) ไม่มีสถานภาพเป็นผู้นำทางสังคม

10. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสาร ความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ จากแหล่งใด

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1) วิทยุ 2) โทรทัศน์ 3) หนังสือพิมพ์/วารสาร
 4) เจ้าหน้าที่ของรัฐ 5) เพื่อนบ้าน 6) สื่อออนไลน์ (อินเทอร์เน็ต)
 7) อื่นๆ (ระบุ).....

ข) ข้อมูลสัตว์และลักษณะการเลี้ยงสัตว์

1. จำนวนแพะ

- 1) แพะพ่อพันธุ์ .....ตัว
 2) แพะแม่พันธุ์ .....ตัว
 3) แพะรุ่น (เพศเมีย) .....ตัว
 4) แพะรุ่น (เพศผู้) .....ตัว
 5) ลูกแพะ (ไม่หย่านม).....ตัว

2. พันธุ์แพะที่เลี้ยง

- 1) แพะพันธุ์แองโกลนูเบียน 2) แพะพันธุ์บอร์
 3) แพะพันธุ์ซาเนน 4) แพะพันธุ์ลาวซาน
 5) แพะพันธุ์อัลไพน์ 6) แพะพันธุ์ทอกเกินเบอร์ก
 7) แพะพันธุ์พื้นเมือง 8) แพะพันธุ์ลูกผสม

3. ลักษณะการเลี้ยงแพะ

- 1) เลี้ยงแบบปล่อยแพะเล็มในที่สาธารณะ
 2) เลี้ยงแบบขังคอก
 3) เลี้ยงแบบขังคอกร่วมกับการเลี้ยงแบบปล่อยแพะเล็มในแปลงพืชอาหารสัตว์ของตนเอง

4. ท่านมีแปลงหญ้าสำหรับเลี้ยงสัตว์หรือไม่

- 1) ไม่มี
 2) มี .....ไร่ ระบุชนิดพันธุ์.....

5. ท่านมีการสำรองเสบียงอาหารสัตว์ไว้ใช้ในช่วงขาดแคลนอาหารสัตว์หรือไม่

- 1) ไม่มี
 2) มี (ระบุชนิด).....

6. โรคแพะที่พบบ่อยที่สุดในฟาร์มของท่าน

- 1) ท้องอืด 2) กีบเน่า 3) ปอดบวม
 4) ปากเป็นแผลพุพอง 5) โรคปากเท้าเปื่อย 6) โรคแท้งติดต่อ
 7) อื่นๆ (ระบุ) .....

7. เมื่อแพะมีอาการป่วยท่านทำอย่างไร

- 1) รักษาเอง 2) แจ้ง นายสัตวแพทย์ / หมออาสาปศุสัตว์ ในพื้นที่
 3) แจ้งหัวหน้ากลุ่มให้มารักษา 4) ไม่รักษา (ปล่อยให้หายเอง)

8. รายได้จากการขายผลผลิต (แพะ) ในปี 2562 (ม.ค.-ธ.ค.62)

- 1) จำหน่ายแพะ ..... บาท/ปี
 2) จำหน่ายมูลแพะ ..... บาท/ปี

9. ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงแพะ

- 1) อาหารข้น .....บาท/เดือน
 2) อาหารหยาบ .....บาท/เดือน
 3) ค่าแร่ธาตุ .....บาท/เดือน
 4) ค่าเวชภัณฑ์ .....บาท/เดือน

10. ราคาผลผลิต (แพะ) ที่ขายได้เมื่อเทียบกับราคาตลาด
 1) สูงกว่าราคาตลาด   2) เท่ากับราคาตลาด   3) น้อยกว่าราคาตลาด
11. ฟาร์มของท่านผ่านการรับรองมาตรฐานฟาร์มหรือไม่
 1) ไม่เคยยื่นขอตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์ม
 2) อยู่ระหว่างการยื่นขอตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์ม
 3) ผ่านการรับรองมาตรฐานฟาร์ม

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดเกษตรแบบแปลงใหญ่และความรู้เรื่อง การเลี้ยงแพะ

คำชี้แจง : ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ในข้อที่เห็นว่าถูก และ ✗ ในข้อที่เห็นว่าผิด ในช่องคำตอบ

เรื่อง	คำตอบ
1. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการเกษตรแบบแปลงใหญ่	
1.1 การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่เป็นระบบการส่งเสริมการเกษตรที่ยึดพื้นที่เป็นหลักในการดำเนินงาน	
1.2 การคัดเลือกพื้นที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ ต้องเป็นพื้นที่ที่มีขนาดเหมาะสม และไม่ผิดกฎหมาย	
1.3 การใช้ปัจจัยการผลิต/เครื่องมือ/อุปกรณ์/เครื่องจักร ควรแยกกันใช้ เพื่อความสะดวกรวดเร็ว	
1.4 มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมหรือนวัตกรรม เพื่อพัฒนาการผลิต	
1.5 ไม่จำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานการผลิต	
1.6 มีการกำหนดเป้าหมายและแผนปฏิบัติการ รวมทั้งการจัดทำแผนธุรกิจของกลุ่มที่ชัดเจน	
1.7 การเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป็นการพัฒนาการผลิตและการตลาดร่วมกัน โดยการมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการพัฒนาเป็นการรวมแปลงผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน	
1.8 พื้นที่แต่ละแปลงที่รวมเป็นแปลงใหญ่จะต้องเป็นพื้นที่อยู่ติดกันเป็นผืนเดียวกันเท่านั้น	
1.9 การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิตได้	
1.10 การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ สนับสนุนให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์มีการรวมกลุ่มและบริหารจัดการร่วมกัน	
2. ความรู้เรื่องการเลี้ยงแพะ	
2.1 พันธุ์แพะ	
2.1.1 แพะพันธุ์บอร์ (Boer) เป็นแพะพันธุ์เนื้อขนาดใหญ่ จากประเทศแอฟริกาใต้	
2.1.2 การคัดเลือกแพะพ่อพันธุ์ที่มีลักษณะดีไว้ทำพันธุ์ คือ หลังเป็นเส้นตรง หน้าอกลึก กว้างสั้นเท้าสูง ออมนะปกติ และมีขาตรงแข็งแรง	
2.1.3 การคัดเลือกแพะแม่พันธุ์ที่มีลักษณะดีไว้ทำพันธุ์ คือ หลังเป็นเส้นตรง เต้านมเท่ากัน ขาโค้งงอแข็งแรง	

เรื่อง	คำตอบ
2.1.4 เราสามารถประมาณอายุแพะโดยดูจากฟันหน้าด้านล่างของแพะ	
2.1.5 หลักการผสมพันธุ์แพะ ลูกที่เกิดจากพ่อแม่เดียวกันสามารถนำมาผสมกันเองได้	
2.2 การจัดการด้านอาหารสัตว์	
2.2.1 แพะขุนกินหญ้าสดร่วมกับกระถินสดอย่างเต็มที่ แพะจะได้รับสารอาหารเพียงพอต่อการเจริญเติบโต เฉลี่ยวันละไม่ต่ำกว่า 100 กรัม โดยไม่จำเป็นเสริมอาหารชั้น	
2.2.2 ควรให้แพะกินอาหารรวมต่อวัน คิดเป็นน้ำหนักแห้ง 3 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักตัว	
2.2.3 พ่อพันธุ์แพะ ควรกินอาหารชั้น โปรตีน 14% และอาหารหยাবคุณภาพปานกลาง	
2.2.4 แพะไม่สามารถกินอาหารผสมครบส่วน (TMR) เพียงอย่างเดียวได้	
2.2.5 อาหารผสมครบส่วน คือ การนำ อาหารหยাব วัตถุดิบอาหารแหล่งโปรตีน พลังงาน แร่ธาตุ และวิตามิน มาผสมคลุกเคล้าให้เข้ากันตามสัดส่วนที่เหมาะสม	
2.3 การเตรียมสถานที่และอุปกรณ์การเลี้ยง	
2.3.1 พื้นคอกทำเป็นไม้ระแนงซิดๆ กัน เพื่อป้องกันไม่ให้แพะเดินสะดุด	
2.3.2 การเลี้ยงแพะแบบขังคอกช่วยลดปัญหาเรื่องพยาธิ	
2.3.3 การเลี้ยงแพะแบบปล่อยแพะเล็มจะต้องสูญเสียพลังงานในการเดินทางหาอาหาร	
2.3.4 การทำพื้นคอกควรเป็นพื้นดินเหนียวให้อยู่ในระดับเดียวกัน	
2.3.5 ควรหมั่นตรวจก๊ีบแพะสม่ำเสมอ โดยมีการตัดแต่งก๊ีบเดือนละครั้ง	
2.4 การจัดการเลี้ยงดู	
2.4.1 เพื่อให้พ่อแม่มีความสมบูรณ์พันธุ์ควรจะให้ผสมพันธุ์กันเมื่ออายุ 8 เดือนขึ้นไป	
2.4.2 เมื่อแม่แพะมีอาการเป็นสัดแล้ว ระยะเวลาที่เหมาะสมให้ตัวผู้ทับคือ 12-18 ชั่วโมง	
2.4.3 แม่แพะมีระยะอุ้มท้อง 180 วัน	
2.4.4 แม่แพะจะเริ่มกลับเป็นสัดอีกครั้ง หลังจากคลอดลูกแล้วประมาณ 60 วัน	
2.4.5 หากแม่แพะไม่มีน้ำนมเลี้ยงลูก หรือแม่ตาย อาจใช้น้ำนมเหลืองเทียมทำขึ้นเอง โดยใช้ส่วนผสม ดังนี้ นมวัวหรือนมผง น้ำมันตับปลา ไข่ไก่ น้ำตาล	
2.5 การจัดการด้านสุขภาพสัตว์	
2.5.1 การกำจัดพยาธิภายนอก แก้ไขโดยการอาบน้ำและฉีดพ่นลำตัวด้วยยากำจัดพยาธิภายนอก	
2.5.2 หากแพะมีอาการท้องอืด ถ้าท้องป่องมากอย่าให้แพะนอนตะแคงขวา	
2.5.3 โรคปอดบวม สามารถป้องกันได้โดยการปรับปรุงโรงเรือนให้อบอุ่น อย่าให้ลมโกรกฝนสาด	
2.5.4 โรคปากเป็นแผลพุพอง รักษาโดยใช้น้ำเกลือทาที่แผลเป็นประจำวันละ 2 ครั้ง จนกว่าจะหาย	
2.5.5 โรคปากและเท้าเปื่อย มีอาการเกิดเม็ดตุ่มพองขึ้นที่โรก๊ีบ ริมฝีปากและเหงือก ทำให้เดินขาเกแปลก และมีน้ำลายไหล	

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ท่านเห็นว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
เพียงช่องเดียว

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการแปลงใหญ่ แพะเนื้อเมืองสรรค์	ระดับความคิดเห็น				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ด้านความสามารถในการบริหารและจัดการของกลุ่ม					
1.1 โครงสร้างระเบียบข้อบังคับกลุ่มมีความชัดเจนและเหมาะสม					
1.2 คณะกรรมการมีบทบาทและหน้าที่บริหารจัดการกลุ่มที่ชัดเจน					
1.3 มีการกำหนดเป้าหมายและแผนปฏิบัติการ รวมทั้งการจัดทำแผนธุรกิจของกลุ่มที่ชัดเจน					
1.4 ผลการดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้					
1.5 การดำเนินงานและให้บริการแก่สมาชิกมีประสิทธิภาพ					
1.6 ผู้จัดการแปลงมีศักยภาพและสามารถบริหารจัดการร่วมกับคณะกรรมการในการบริหารจัดการแปลงใหญ่ได้					
1.7 กลุ่มมีการประชุมและดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง					
1.8 มีเกษตรกรสนใจเข้าร่วมกลุ่มเพิ่มมากขึ้น					
2. ด้านบทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิก					
2.1 ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนบริหารจัดการและพัฒนากลุ่ม					
2.2 ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนและพัฒนากลุ่ม					
2.3 ท่านมีส่วนร่วมรับรู้ปัญหาและร่วมแก้ไขปัญหาของกลุ่ม					
2.4 ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น					
2.5 ท่านมีการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่อง					
2.6 สมาชิกในกลุ่มมีความสามัคคีและมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
2.7 สมาชิกได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน					
3. ด้านความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของกลุ่ม					
3.1 ร่วมกันระดมทุน จัดหาแหล่งเงินทุนและปัจจัยการผลิตอย่างต่อเนื่อง					
3.2 การบริหารจัดการเงินของกลุ่มเป็นไปตามระเบียบที่กำหนดไว้					
3.3 มีการจัดทำบัญชีของกลุ่มอย่างเป็นระบบ					

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินโครงการแปลงใหญ่ พะเยาเมืองสวรรค์	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
4. ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่					
4.1 ท่านได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาการผลิตของแปลงใหญ่					
4.2 ท่านได้รับการสนับสนุนองค์ความรู้ในการผลิต					
4.3 ท่านได้รับการสนับสนุนแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ					
4.4 ท่านได้รับการสนับสนุนการเข้าสู่มาตรฐาน GAP GMP					
4.5 ท่านได้รับการสนับสนุนด้านการจัดหาตลาดให้กับสินค้า					
4.6 หน่วยงานภาครัฐที่เข้าไปส่งเสริมมีการดำเนินงานร่วมกันแบบบูรณาการ (มีความชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อนในระบบการทำงาน)					
5. ด้านการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่					
5.1 เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบมีความรู้ความสามารถ					
5.2 เจ้าหน้าที่มีการตรวจเยี่ยม ติดตามและให้คำปรึกษา แนะนำอย่างต่อเนื่อง					
5.3 เจ้าหน้าที่มีความเต็มใจในการให้บริการ					
5.4 เจ้าหน้าที่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม หรือการประชุมกลุ่ม					
5.5 การติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่มีความสะดวกรวดเร็ว					
6. ด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้					
6.1 ท่านได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอย่างเหมาะสม					
6.2 ท่านนำความรู้ที่ได้รับมาปรับกระบวนการผลิตให้ดียิ่งขึ้น					
6.3 มีการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรเข้ามาใช้แทนกำลังแรงงาน					
6.4 มีการเพิ่มช่องทางและโอกาสทางการค้าผ่านระบบการซื้อขายแบบออนไลน์ (e-commerce)					

ตอนที่ 4 ผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ท่านเห็นว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
เพียงช่องเดียว

ผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการแปลงใหญ่แพะเนื้อเมืองสรรค์	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านการลดต้นทุนการผลิต					
1. สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิต					
2. การจัดทำบัญชีรับจ่าย/บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ ทำให้ท่านสามารถวางแผนเพิ่มรายได้และลดต้นทุนเพื่อการมีผลกำไรเพิ่มขึ้นในอนาคต					
ด้านการเพิ่มผลผลิต					
1. การนำเทคโนโลยีการเกษตรและนวัตกรรมมาใช้ในแปลงสามารถ ทำให้การผลิตมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น					
2. ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น (จำนวนแพะ น้ำหนักแพะ ฯลฯ)					
ด้านการพัฒนาคุณภาพการผลิต					
1. สามารถเข้าใจและมีการพัฒนาฟาร์มเพื่อยกระดับเป็นฟาร์มที่ผ่านการรับรองคุณภาพและมาตรฐานการผลิต					
2. มีการทำการเกษตรที่ดี ลดการใช้สารเคมี เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม					
ด้านการตลาด					
1. มีอำนาจในการกำหนดราคาซื้อขายผลผลิต					
2. การเพิ่มช่องทางการตลาด และการทำสัญญาค้าขาย/MOU					
3. การนำผลผลิตไปแปรรูป หรือพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม					
4. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น					

ตอนที่ 5 ปัญหา/อุปสรรค/ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์

สำนักงานปศุสัตว์เขต 1 กรมปศุสัตว์